

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΓ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΗΣ 19

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1964

ΑΡΙΘ. 8

Ἀνάσταση. Τὰ σήμαντρα κτυποῦν.
Κι' ὅλα τὰ δένδρα ἀνθίζουσι πέρα ὡς πέρα.
Στὸν κόσμον αὐτὸν ἄς μάθουν ν' ἀγαποῦν
ὄσοι τὸ μῖσος ἔσπειραν· κι' ἄς ποῦν
«Χριστὸς Ἀνέστη» ἐτούτη τὴν ἡμέρα.

Θ. Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Βαΐων

“ΤΙΣ ΕΣΤΙΝ ΟΥΤΟΣ ;”, (Ματθ. ΚΑ΄, 10)

Τὰ ὅσα συνέβησαν, κατὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον τοῦ Κυρίου μας εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, «πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα», τὰ ὁποῖα μᾶς ὑπενθυμίζει ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία, τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων, ἀποτελοῦν καὶ τραγικὴν ἱστορίαν, ποῦ παρ' ὄλην τὴν τραγικότητά της παρέχει πολύτιμον εὐκαιρίαν διδασκαλίας. Ἴδου δι' ὀλίγων τὰ ἱστορούμενα γεγονότα: Ὁ Κύριος εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν. Οὐδὲν σημεῖον ἀφίνει, εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν, νὰ προβάλῃ τὴν Θεῖαν του προέλευσιν. Τούναντίον μάλιστα «ἔρχεται πραῦς καὶ ἐπιβεβηκῶς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑπόζυγιου». Παρὰ ταῦτα ὅταν ἀντελήφθησαν Αὐτὸν «πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ. Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυΐδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσελθὼν αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστίν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας» (Ματθ. κα΄, 5 καὶ 8—11).

Τραγικὴ πράγματι ἱστορία! Ἕνας ἀριθμὸς κατοίκων τῆς Ἁγίας πόλεως, τέτοιος εἰς ἕκτασιν, ποῦ νὰ ἐπιτρέπη, εἰς τὸν Ἅγιον Εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον, νὰ τὸν ὑπολογίξῃ ὡς «πλεῖστον ὄχλον», ὑποδέχεται τὸν Ἰησοῦν «ἐν ἀλαλαγμῷ». Εἰς τοὺς δρόμους, ἀπὸ ὅπου θὰ περνοῦσε ἔστρωναν «τὰ ἱμάτιά τους». Ὅσοι πήγαιναν μπροστά, ἀπὸ τὴν πομπήν, καὶ ὅσοι ἀκολουθοῦσαν, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ «παῖδες ἑβραίων», ἐχαίρετιζαν τὴν εἴσοδόν Του, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, σὰν Θεῖαν ἐπίσκεψιν. «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου» ἐφώναζαν καὶ πρόσθεταν «Εἶσαι ἡ σωτηρία μας, ποῦ μᾶς ἐστάλη ἀπὸ τὸν ὑψιστον Θεόν». Ἄλλ' ἐνῶ ὅλο αὐτὸ τὸ ἀνώνυμον πλῆθος ἀνεγνώριζε τὸν ἐρχόμενον, ὡς «ἐρχόμενον ἐν ὀνόματι Κυρίου», ἐνῶ ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα «ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις», κάποιοι ἀπὸ τοὺς κατοίκους της, κάποιοι ποῦ ἀσφαλῶς θὰ ἔλυωσαν, ἀπὸ τὴν κακίαν τους, γιὰ τὴν τέτοιαν ὑποδοχὴν, ἔρριξαν ἀνάμεσα στὸν πανηγυρίζοντα λαόν, τὸ ἐρώτημα, ποῦ εἶχε μοναδικὸ σκοπὸ, νὰ ὑποβαθμίσῃ τὸν ἐνθουσιασμὸ τοῦ λαοῦ καὶ νὰ μεταστρέψῃ τὴς διαθέσεις «τοῦ ὄχλου». Ποιοὶ ἦσαν αὐτοὶ ποῦ, μέσα σ' αὐτὴν τὴν Θεῖα ἔξαρσι τοῦ λαοῦ, ρίχνουν τὸ ἐρώ-

τημα «τίς ἐστιν οὗτος;», πού σημαίνει «ποιός εἶν' αὐτός» καί πού μ' αὐτό ἤθελαν νά ποῦν «καί ἐφ' ὅσον δέν εἶναι πρόσωπον ἀξίας, γιατί ἡ τέτοια καί τόση ἀναταραχή;».

Ἀπό τήν συνέχεια τῆς ἐξιστορήσεως τοῦ γεγονότος, ἀπό τόν Εὐαγγελιστήν Ματθαῖον, μπορούμε εὐκολά νά καταλάβουμε τὸ ποιοὶ ἦσαν αὐτοὶ «οἱ κάποιοι», πού εἶχαν τὸ λόγο τους νά ὑποβάλουν τὸ βέβηλον ἐρώτημα. Ὁ ἱερός Εὐαγγελιστῆς μᾶς τοὺς ἀποκαλύπτει καί μᾶς τοὺς ἀποκαλύπτει ὡς ἐξῆς: Μᾶς λέγει ὅτι ὅταν εἰσῆλθεν ὁ Κύριος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα «εἰσ-σῆλθεν... εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ... καί προσῆλθον αὐτῷ χωλοὶ καί τυφλοὶ... καί ἐθεράπευσεν αὐτούς». Τότε λοιπόν, λέγει ὁ Ἅγιος Ματθαῖος, «ιδόντες οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια, ἃ ἐποίησε καί τοὺς παῖδας κρίζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καί λέγοντας ὡσανεὶ τῷ υἱῷ Δαυΐδ, ἠγανάκτησαν καί εἶπον αὐτῷ ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν;» (Ματθ. ΚΑ' 12, 14-15). Νά λοιπόν ποιοὶ ἦσαν «οἱ κάποιοι», πού ὑπέβαλαν τὸ βλάσφημο ἐρώτημα «τίς ἐστιν οὗτος».

Ὁ Μέγας τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροκῆρυξ καί τῆς Οἰκουμένης Διδάσκαλος, ὁ ἱερός Χρυσόστομος, μὲ βαθὺν πόνον καί γι' αὐτοὺς «τοὺς κάποιους», καί γιὰ τὸ βλάσφημο ἐρώτημά τους, λέγει: «Τὸ ἐρώτημα δείχνει τὴν ψυχικὴν πόρωσιν, πού ὁ φθόνος εἶχε δημιουργήσει στὶς ψυχές τους» καί συνέχισεν «ἐρωτοῦν οἱ ἀγνώμονες, Ποιός εἶναι αὐτός; σ' ἂν νά μὴ ἤξευραν τὸν Εὐεργέτην, πού ἡ φωνή, γιὰ τὰ θαύματά Του, ἀκούστηκε παντοῦ». Καί θεωρῶν, ὁ ἱ. Χρυσόστομος, αὐτοὺς «τοὺς κάποιους», ὅπως καί ὁ Προφήτης Ἡσαΐας, τυφλοὺς καί κωφοὺς, προσθέτει: «Εἶδαν, οἱ ἀχάριστοι, καί ἐψηλάφησαν, μὲ τὰ θαύματά Του, τὸν Θαυματουργὸν Θεὸν καί παρ' ὅλα αὐτὰ ἔμειναν εἰς τὴν ἀπιστίαν· εἶδαν τὸν τυφλὸν ἐκ γενετῆς νά κηρύττει τὸ ποιὸς τοῦ ἔδωκε τὸ φῶς· εἶδαν μπροστά τους, μὲ τὸ πρόσταγμα του, τὸν παράλυτον νά ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν σύντροφόν του παραλυσίαν. Εἶδαν τὸν Λάζαρον νά γίνεται φυγάδας τοῦ θανάτου· ἄκουσαν γιὰ τὸν περίπατόν του ἐπάνω στὴ θάλασσα, γιὰ τὸ κρασί πού ἔδωσε χωρὶς νά γίνῃ, γι' αὐτό, καλλιέργεια· ἄκουσαν γιὰ τὴν εὐλογίαν τῶν ἄρτων, χωρὶς κούρασι, γιὰ τὸ διώξιμο τῶν δαιμονίων ἀπὸ δαιμονισμένους, γιὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν. Οἱ πλατεῖς τους ἐκήρυτταν τὰ θαύματά του, οἱ δρόμοι τους ἐπληροφοροῦσαν, τοὺς διαβάτες, γιὰ τὶς θεραπείες πού ἔκαμνε καί ὅλη ἡ Ἰουδαία ἐγέμισε, ἀπὸ τὶς εὐεργεσίες του· καί μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ θέλουν αὐτοὶ νά μάθουν καί ἐρωτοῦν· Ποιός εἶναι αὐτός;... τὰ παιδιὰ ἀνε-

γνώρισαν τὸν κτίστην, ἐνῶ οἱ ἀπειθαρχοὶ εἰς τὸν Θεὸν πατέρες ἔρωτοῦν, ποίος εἶναι αὐτός».

Αὐτοὶ «οἱ κάποιοι», οἱ κακοὶ στὰ ἔργα, χεῖριστοι καὶ στὴ ψυχῇ, πραγματικὰ ἀξιολύπητοι, αὐτοὶ ποὺ ἐνδιαφέρονται δῆθεν γιὰ τὴν «ἀλήθειαν» καὶ «τὸ δίκαιον», ἀπὸ μόνον τὸ λόγο γιὰτὴν ἢ ζωὴ τῶν ἄλλων τοὺς εἶναι συνεχῆς ἔλεγχος, αὐτοὶ «οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι» καὶ οἱ ὅμοιοί τους στὴ ψυχῇ, εἶναι γνωστὸν τὸ ποιά συνέχεια ἔδωκαν στὸ βλάσφημο ἐρώτημά τους... Μᾶς τὸ πληροφορεῖ ἡ Μεγάλῃ Παρασκευῇ! Καὶ ὅλα αὐτὰ ἐν ὀνόματι τῆς δῆθεν δικαιοσύνης...

Οἱ αἰῶνες περνοῦν. Οἱ συνεχιστὲς τοῦ ἔργου «τοῦ πλήθους» καὶ «τοῦ ὄχλου» γίνηκαν, ἀπὸ τὸν «Ἐρχόμενον», Ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος. Καὶ ἡ Ἐκκλησία χαιρετίζει πάντοτε «τὸν ἐρχόμενον». Μακάριοι ὅσοι ἀνῆκουν σ' αὐτὸ «τὸ πλῆθος», σ' αὐτὸν «τὸν ὄχλον», στὴν Ἐκκλησία, καὶ χαιρετίζουν σὲ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς τους «τὸν ἐρχόμενον». Συνεχιστὲς ἐξ ἄλλου τῶν «κάποιων» ὑπάρχουν ἀκόμη πολλοί, ποὺ τώρα πιά ἀγωνίζονται καὶ μὲ ἐρωτήματα καὶ μὲ σταυρὸν νὰ πλήξουν, κι' ἂν μποροῦν νὰ θανατώσουν, ὄχι πλέον τὸν Ἰησοῦν... ἀλλὰ τὴν νύμφην του Ἐκκλησίαν. Τραγικὴ ἡ ἱστορία τους, ὅπως καὶ ἡ ζωὴ τους, τοὺς περιμένει ἡ ἀπώλεια, καρπὸς καὶ ἀποτέλεσμα μιᾶς ζωῆς ποὺ θέλει νὰ ἀγνοῇ, ἀπὸ πείσμα καὶ πάθη, τὸν Θεόν, τὸν Ἀληθινὸν Θεόν.

Μακάριοι οἱ πιστοί, ποὺ θὰ χαιρετίζουν πάντοτε τὸν Θριαμβευτὴν τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, τὸν Ἐσταυρωμένον—ναὶ Ἐσταυρωμένον—τῆς Μ. Παρασκευῆς καὶ θριαμβευτὴν τοῦ Πάσχα καὶ θὰ τὸν χαιρετίζουν ὄχι σὰν ἀγνωστὸν τους, ἀλλὰ γνωστὸν ὡς «ἐρχόμενον» δι' αὐτοὺς «ἐν ὀνόματι Κυρίου».

Ἄρχιμ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἄρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκέρυκος Πρεβεζῆς

ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΗΗΜΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

Ἐγκρίσει - εὐλογία τῆς Ἱ. Συνόδου
Τόμ. Α', σελ. 320

Πωλεῖται παρὰ τῷ συγγραφεῖ (Πρέβεζαν)
καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα. Δρχ. 60.

Ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου

Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τελειώσαμε, μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, τὸ ταξίδι τῆς νηστείας, καὶ φθάνομε πλέον στὸ λιμάνι !

Μὰ δὲν πρέπει γιὰ τὸν λόγον αὐτὸ νὰ ξαστοχήσωμε καὶ νὰ γενοῦμε ἀνάμελοι. Κι' ἐπειδὴ τὸ πλοῖο θὰ ρίξη σὲ λίγο τὴν ἄγκυρα, νὰ μὴ γνοιαζώμαστε πλέον γιὰ τίποτα. Ἄλλὰ πρέπει νὰ κάνωμε τὸ ἀντίθετο καὶ μάλιστα νάμμαστε προσεκτικώτεροι.

Γιατὶ τὸ ἴδιο κάνουν καὶ οἱ καπετάνιοι. Κι' ὅταν τὸ καράβι τοὺς κατάφορτο ἀπὸ στάρι καὶ λογῆς λογῆς ἄλλα πλούσια ἐμπορεύματα μπαίνει πλέον στὸ λιμάνι, τότε κ' ἡ ἀγωνία τοὺς γίνεται πολὺ μεγαλύτερη. Κι' ὀλόρθοι ἐπάνω στὴ γέφυρα τρέμουνε μήπως τὸ πλοῖο τοὺς δὲν ἀράξη καλά· ἢ μήπως κτυπώντας ἐπάνω σὲ κανένα βράχο πάθη καμμιά ζημιὰ· κι' ἔτσι, ὕστερα ἀπὸ τόσο θαλασσοδαρμό, πᾶνε χαμένα καὶ τὰ κόπια τοὺς καὶ τὰ ἐμπορεύματά τοὺς.

Τὸ ἴδιο λοιπὸν πρέπει νὰ κάνωμε κι' ἐμεῖς καὶ νὰ προσέχωμε καὶ ν' ἀγωνιοῦμε, μήπως φθάνοντες στὸ τέλος, χάσωμε τὴν ἀνταμοιβή μας. Ἄς ἐντείνωμε λοιπὸν τὴν προσοχή μας, ὅπως κάνουν καὶ οἱ δρομεῖς στοὺς ἀγῶνες. Γιατὶ κι' αὐτοί, ὅταν ἰδοῦνε πὼς πλησιάζουνε στὸ τέρμα, δυναμώνουνε, ὅσο μποροῦνε περισσότερο, τὸ τρέξιμό τοὺς. Τὸ ἴδιο ἐπίσης κάνουν καὶ οἱ ἄλλοι ἀθλητές. Κι' ὅταν, ὕστερα ἀπὸ διάφορες νίκες, πλησιάζουνε κοντὰ στὸ στεφάνι, ἐντείνουνε τότε κι' αὐτοὶ τὴν προσπάθειά τοὺς καὶ βάζουνε ὅλη τοὺς τὴ δύναμη γιὰ τὸν τελικὸ θρίαμβο.

Ἄς τοὺς μιμηθοῦμε λοιπὸν κι' ἐμεῖς. Γιατὶ ὅτι εἶναι γιὰ τὸν πλοίαρχο τὸ λιμάνι, γιὰ τοὺς δρομεῖς τὸ τέρμα, καὶ γιὰ οὓς ἀθλητές τὸ στεφάνι, εἶναι καὶ γιὰ μᾶς ἡ ἐ β δ ο μ ᾶ δ α ὑ τ ἡ. Εἶναι ἡ συγκεφαλαίωση κάθε ἀγαθοῦ. Εἶναι ἡ ὥρα τοῦ θριάμβου· καὶ ἡ στιγμή γιὰ τὸ στεφάνι, ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἀγῶνα μας. Καὶ γι' αὐτὸ τὴ λένε Μ ε γ ᾶ λ η Β δ ο μ ᾶ δ α. Ὅχι βέβαια, γιατί εἶναι μεγαλύτερες οἱ ἡμέρες τώρα. Οὔτε καὶ περισσότερες. Γιατὶ εἶναι οἱ ἴδιες κι' ἀπαράλλακτες, ὅπως καὶ οἱ ἄλλες. Ἄλλὰ ἐπειδὴ τὴν ἐβδομάδα αὐτὴν ὁ Κύριός μας ἔκαμε γιὰ μᾶς μεγάλα καὶ ἀνιστόρητα κατορθώματα. Γιατὶ στὴν ἐβδομάδα αὐτὴ καταλύθηκεν ἡ μεγάλη καὶ μακρόχρονη τυραννίδα τοῦ Σατανᾶ, ἐξεμηδενίσθηκεν ὁ θάνατος, αἰχμαλωτίσθηκεν ὁ κακοποιός, καὶ διαλυθῆκανε οἱ μηχανές του. Καταλύθηκεν ἡ κατάρα, ἀνοίχθηκεν ὁ Παράδεισος· ἐγίνηκεν εὐκολοπλησίαστος ὁ οὐρανός· οἱ ἄνθρωποι ἀνακατωθῆκανε μὲ τοὺς ἀγγέλους· καταργήθηκεν

ὁ μεσότοιχος πού τοὺς ἐχώριζε· ἐφύγανε ἀπὸ τῆ μέση τὰ διάφορα ἐμπόδια· κι' ὁ Θεὸς τῆς Εἰρήνης ἐγαλήνεψε κι' ἔσμιξε τὰ ἐπίγεια μὲ τὰ ἐπουράνια !

Γι' αὐτὰ λοιπὸν ὅλα λέγεται Μεγαλοβδομάδα. Κι' ὅτι εἶναι τὸ κεφάλι γιὰ τὸ σῶμα, ἔτσι καὶ ἡ ἑβδομάδα αὐτὴ εἶναι ἡ σημαντικώτερη ὅλου τοῦ χρόνου· καὶ τὸ μεγάλο Σάββατο εἶναι τὸ κεφάλι τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας. Καὶ γιὰ τὸν λόγον αὐτὸ πολλοί, κατὰ τὴ διάρκειά της, ἐντείνουν τὴν προσπάθειά τους καὶ τὴν ἀσκησή τους. Κι' ἄλλοι δυναμώνουν τὴ νηστεία τους· ἄλλοι τὶς ἱερές τους ἀγρυπνίες· ἄλλοι πληθαίνουν τὶς ἐλεημοσύνες τους· κι' ἔτσι, μὲ τὶς καλές τους πράξεις καὶ μὲ τὴν κάλοπροαίρετη προθυμία τους, φανερώνουν τὴν ἔφεσή τους γιὰ μιὰν ἀνώτερη ζωὴ καὶ τὴν εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Κι' ὅπως, ὅταν ἀνάστησεν ὁ Κύριος τὸν Λάζαρο, ἐβγήκανε νὰ τὸν προαπαντήσουνε ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ τὸ πλῆθος τοὺς ἐμαρτυροῦσε πὼς πραγματικὰ τὸν ἀνάστησε, (γιατὶ τί ἄλλο ἦτανε ἢ προθυμία τους παρὰ μιὰ ἀπόδειξη τοῦ θαύματος πού ἐγίνηκε;), ἔτσι καὶ ἡ σημασία πού δίνομε στὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, εἶναι μιὰ ἀπόδειξη τῶν μεγάλων κατορθωμάτων τοῦ Κυρίου μας σ' αὐτὴν.

Καὶ σήμερα δὲν βγαίνει ὁ κόσμος νὰ συναπαντήσῃ τὸν Χρυστὸ ἀπὸ μιὰ μονάχα πολιτεία, οὔτε κι' ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα μόνο· ἀλλὰ εἶναι μυριάθρωπο τὸ ἐκκλησίασμα πού βγαίνει νὰ συναπαντήσῃ τὸν Ἰησοῦ ἀπὸ ὅλη τὴν Οἰκουμένη. Καὶ δὲν κρατεῖ, ὅπως τότε, φοινικιῆς στὰ χέρια του, πού τὶς σηκώνει ψηλὰ καὶ τὶς ἀνεμίζει στὸν ἀέρα· ἀλλὰ προσφέρει στὸν Κύριό του ἐλεημοσύνες, καὶ φιλανθρωπία, καὶ ἀρετὴ, καὶ νηστεῖες, καὶ δάκρυα, καὶ προσευχές, καὶ ἀγρυπνίες, καὶ κάθε λογῆς εὐλάβεια.

Καὶ δὲν τιμοῦμε ἐμεῖς μονάχα τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, ἀλλὰ τὴν τιμοῦνε κι' ὅλοι οἱ βασιλιάδες τοῦ Κόσμου, μ' ἓνα τρόπον ἐξαιρετικό. Γιατὶ ἀφήνουνε ἐλεύθερους κι' ἀπερίσπαστους τὴν ἑβδομάδα αὐτὴ ὅλους ὅσοι ἀσχολοῦνται μὲ τὰ κοινὰ, γιὰ νὰ μποροῦνε ἔτσι ν' ἀφοσιώνωνται τὶς ἡμέρες αὐτὲς στὴν πνευματικὴ τους προκοπή. Καὶ γι' αὐτὸν τὸ λόγο κλείνουν καὶ τὰ Δικαστήρια. Καὶ προστάζουν, νὰ σταματᾷ κάθε δίκη, τὶς ἡμέρες αὐτὲς καὶ κάθε εἶδος τιμωρίας καὶ ποινῆς· καὶ ν' ἀναπαύωνται τῶν δημίων τὰ χέρια. Γιατὶ γιὰ ὅλους μας ἐγιναν τὰ κατορθώματα τοῦ Κυρίου μας· κι' ἔχομε χρέος κι' ἐμεῖς οἱ δούλοι του, νὰ τοῦ ἀνταποδίνωμε κάποιον ἀγαθό.

Καὶ δὲν τὸν τιμοῦνε μ' αὐτὴ μονάχα τὴν τιμὴ, παρὰ στέλλουνε καὶ βασιλικά γράμματα καὶ προστάζουνε νὰ βγάζουνε

Ἐκ τῆς Ὑμνολογίας

ΛΟΓΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΓΕΡΣΙΝ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ

Τὴν ψυχοφελῆ πληρώσαντες Τεσσαρακοστήν, βοήσωμεν:
Χαίροις πόλις Βηθανία, πατρὶς ἢ τοῦ Λαζάρου.

Χαίρετε Μάρθα καὶ Μαρία, αἱ τούτου ἀδελφαί.

Χριστὸς γὰρ παραγίγνεται ζωῶσαι ρήματι τὸν τεθνεῶτα ἀδελφόν. Οὐ φωνῆς ἀκούσας, ὁ πικρὸς καὶ ἀκόρεστος Ἄιδης, φόβῳ τρομάξας καὶ μέγα στενάξας ἀπολύσει Λάζαρον κειρίαις ἐσφιγμένον.

Τοῦτον δῆμος βλέπων Ἑβραίων, ἐκπλαγεῖς, μετὰ βαίτων καὶ κλάδων, Αὐτῷ προσυπαντήσουσι. Καὶ ὀφθήσονται εὐφημοῦντες παῖδες, ὃν φθονοῦσι Πατέρες, ψάλλοντες: Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος, ἐν ὀνόματι Κυρίου, Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

Πιστῶσαι γὰρ θέλων τοὺς Μαθητὰς τὴν ἐκ νεκρῶν Αὐτοῦ Ἔγερσιν, ἐπὶ τὴν κώμην ἔρχεται Χριστὸς τῆς Βηθανίας, ὅπου Λάζαρος ὁ φίλος κεκοίμηται.

Θαῦμα μέγα καὶ παράδοξον! Ὁ Κτίστης πάντων, ὅπερ οὐκ ὡς ἀγνοῶν, ἠρώτα: Ποῦ κεῖται, ὃν θρηνεῖτε; Ποῦ τέθαπται Λάζαρος, ὃν, ἐκ νεκρῶν, ζῶντα ὑμῖν ἐξαναστήσω ἐγώ;

Λαζάρου θέλων τάφον ἰδεῖν, ὁ μέλλων γνώμη τάφον οἰκεῖν, ἐπηρώτα: Ποῦ θεθείκατε αὐτόν, τῷ νόμῳ τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης, δεικνύων ἀνόθευτον, τὴν πρὸς ἡμᾶς Οἰκονομίαν Αὐτοῦ.

κι' ἀπὸ τίς φυλακῆς τοὺς δεσμῶτες. Κι' ὅπως ὁ Κύριός μας, φθάνοντας στὸν Ἄδη, ἐλύτρωσε τοὺς αἰχμάλωτους τοῦ θανάτου, ἔτσι κι' ἐμεῖς οἱ δοῦλοι του, κάνοντας αὐτὸ ποῦ μπορούμε καὶ μιμούμενοι τὴν φιλανθρωπία του, λυτρώνομε ἀπὸ τὰ δεσμά τους κι' ἀπὸ τίς ἀλυσσίδες τους τοὺς συναθρώπους μας.

Τιμώντας λοιπὸν τὴ Μεγάλην αὐτὴν Ἑβδομάδα, βγῆκα κι' ἐγώ. Κι' ἀντὶ νὰ κρατῶ στὰ χέρια μου φοινικίες, σᾶς προσφέρω τὰ λόγια μου αὐτά, ποῦ εἶναι φτωχὰ ὅπως ὁ ὀβολὸς τῆς χήρας.

Βγῆκαν τότε κι' ἐκεῖνοι στὰ Ἱεροσόλυμα· καὶ σείνοντας τίς φοινικίες ἐφώναζαν κι' ἔκραζαν «Ἦσαννὰ ἐν τοῖς Ὑψίστοις. Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου». Ἄς βγοῦμε λοιπὸν κι' ἐμεῖς ὅλοι μας. Κι' ἀντὶ γιὰ φοινικίες ἄς τοῦ φανερώσωμε ὀλάνθιστη τὴν ἐσωτερικὴ μας προαίρεση. Κι' ἄς τοῦ ψάλλωμε κι' ἐμεῖς σήμερα· «Αἶνει ἡ ψυχὴ τὸν Κύριον. Αἰνέσω Κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου».

ΑΜΜΩΝΑΣ

Και εἰς τὸν τάφον τοῦ τετραήμερου, ἐπὶ τὸ μνήμα ἐλθὼν Λαζάρου, ὡς ἐπὶ φίλῳ ραίνει δάκρυα, δεικνύων τὴν σάρκωσιν τῆς Οἰκονομίας Αὐτοῦ, τὴν ἐξ ἡμῶν ληφθεῖσαν οὐσία οὐ δοκῆσει, καὶ ὅτι φύσει Θεὸς ὑπάρχων καὶ φύσει, καθ' ἡμᾶς, γέγονεν ἄνθρωπος.

Μάρθα δὲ καὶ Μαρία ἐν ὀδυρμοῖς ἐβόων: Ἴδε ὃν ἐφίλεις, τεταρταῖος ὄζει, εἰ ἦς ὧδε τότε, οὐκ ἔθνησκε Λάζαρος. Μαθὼν δὲ ὃ οὐκ ἠγνόει, καὶ τῷ μνήματι ἐπιστάς, ἐφώνει ὃν ἐπόθει: Λάζαρε δεῦρο ἕξω! Ἐπήκουσε δ' ὁ ἄπνους τῷ πνοῇν αὐτῷ διδόντι Σωτῆρι τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Τότε ὁ θάνατος ἐδέθη φωνῇ. Τὰ σπάργανα ἐλύθη χερσὶ καὶ νεκρὸν τετραήμερον ἤγειρεν ὁ Στάχυς τῆς ζωῆς. Ἡ τοῦ Λόγου φωνὴ κατέλυσε τὰ τοῦ Ἄδου Βασίλεια, καὶ ὁ λόγος τῆς Αὐτοῦ ἐξουσίας ἤγειρεν ἐκ τάφου τὸν τετραήμερον. Καὶ γέγονεν ὁ Λάζαρος τῆς παλιγενεσίας προοίμιον σωτήριον. Ὡς ἐξ ὕπνου γὰρ ἐξαναστάς, ἀπεσείσατο τὴν φθορὰν τῆς ἀφθαρσίας τῷ νεύματι καὶ συνεξῆλθε τῷ λόγῳ δεδεμένος κειρίαις.

Ἐσείσθησαν τότε τὰ ταμεῖα τοῦ Ἄδου, ὡς ἐψυχοῦτο εὐθύς, κάτω Λάζαρος τῇ φωνῇ τοῦ ζωώσαντος. Τότε τὰ κλειῖθρα συνετρίβη τοῦ Ἄδου. Τότε τὸ κράτος συνετρίβη τοῦ πολεμήτορος καὶ ἤρξατο τρέμειν, πρὸ τοῦ Σταυροῦ, τοῦ Σωτῆρος τὴν δύναμιν. Ἐλυσε τότε ὁ Ἄδης τὸν ὃν δεσμώτην ἐκράτει Λάζαρον, τῷ τοῦ Δεσπότου εἰκὼν προστάγματι.

Ἀκούσας δὲ τῆς ζωηφόρου φωνῆς τὸ πρόσταγμα ὁ ἄπνους καὶ ὀδωδῶς τεταρταῖος, καὶ ψυχαθεὶς ἐκ νεκρῶν, εὐθύς ἐξηγέρθη τοῦ τάφου ὁ Λάζαρος.

Ἐτρόμαξεν, ὡς κατεῖδεν ὁ Ἄδης παλινδρομοῦντα τὸν δεδεμένον κειρίαις φωνῇ, πρὸς τὴν ὧδε ζωὴν, καὶ στένων ἔτρεμε τοῦ τῆς Παρθένου Υἱοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ πικρῶς κάτωθεν ὠδύρευτο λέγων τῷ θανάτῳ: Οἴμοι οὕτως νῦν ἀπόλωλα. Ἴδου ὁ Ναζωραῖος τὰ κάτω συνέσεισε καὶ τὴν γαστέρα μου τέμνων, ἄπνουν νεκρὸν φωνήσας ἤγειρε.

Κατέπαυσαν δὴ τότε τῆς Μάρθας τὰ δάκρυα καὶ τῆς Μαρίας. Ἐξέστησαν τῶν Ἑβραίων οἱ δῆμοι. Ποῦ ἢ τῶν Ἑβραίων ἄνοια; ποῦ ἢ ἀπιστία; ἕως πότε πλάνοι; ἕως πότε νόθοι; ὁρᾶτε τὸν θανόντα φωνῇ ἐξαλλόμενον καὶ ἀπιστεῖτε ἔτι τῷ Χριστῷ; Ὀντως υἱοὶ τοῦ σκότους πάντες ὑμεῖς Ἰουδαῖοι; Τότε χαρᾶς ἐπληροῦτο τὸ στίφος τῶν Μαθητῶν, καὶ μία παρὰ πάντων ἐλειτουργεῖτο συμφωνία:

Πάντα δύνασαι, πάντα δουλεύει, Φιλάνθρωπε, πάντα Σοι ὑποτάσσεται. Εὐλογημένος εἶ Σωτήρ, ἐλέησον ἡμᾶς! Ἀμήν.

Ἀρχιμ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Πτ.Θ.Φ.
Δ/ντῆς Ὁρησκευτ. Ὑπηρεσίας Γ.Ε.Α.

Ἐνῶ ἀποκυλιέται ὁ λίθος τοῦ θεοῦ Τάφου

Ἡ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΔΙΑ ΝΑ ΔΕΧΘΗ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΕΩΣ

Μπροστά στὸν τάφο τοῦ φίλου τοῦ Χριστοῦ

Τὸ φῶς ποὺ μεταλαμπαδεύεται στὴν χριστιανικὴν ψυχὴ ἀπὸ τὸ ἀνέσπερο φῶς τῆς Ἀναστάσεως πλημμυρίζει δλόκληρη τὴ ζωὴ μας καὶ γίνεται ἕνας κόσμος ἀσύλληπτος καὶ ἰδανικός. Συγκλονίζεται ὁ ἑσωτερικός μας κόσμος ἀπὸ τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ ἡ σκέψις μας ἀγκαλιάζει δλόκληρο τὸ θεῖο δρᾶμα ποὺ εἶχε ὡς τέλος τὸν ἐξαγνισμὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν προπατορικὴ ἁμαρτία. Τὸ δρᾶμα αὐτὸ τὸ ζοῦμε νοερά μὲ τὴν ἀνάμνησι τῆς πρόσφατης ἐπισκέψεώς μας στὴν Πόλι ποὺ καθηγιάσθη μὲ τὸ μαρτύριο, τὸ αἷμα, τὸν σταυρικὸ θάνατο καὶ τὴν τριήμερη ἔγερσι τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν τάφο. Ξαναζοῦμε τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν ἁγία Πόλι καὶ ξαναζωντανεύουμε στὴν σκέψι καὶ στὰ μάτια μας τὸ καθετὶ ποὺ τὸ ἀγγίζαν τὰ ἄχραντα χέρια καὶ τὰ πόδια τοῦ Κυρίου καὶ τὸ καθηγίασαν ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατός του. Ἔστρωναν βάρια καὶ κλάδους οἱ Ἰουδαῖοι γιὰ νὰ ὑποδεχοῦν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὸν εὐλογημένον ποὺ ἤρχετο στὴν πόλι καὶ στὸν ἁμαρτωλὸ κόσμον ἐν ὀνόματι Κυρίου. Εἶχαμε σταματήσει μὲ συγκίνησι καὶ εὐλάβεια κατὰ τὴν ἐπίσκεψι μας στὰ πέριξ τῆς Βηθανίας μπροστὰ στὸ ταπεινὸ σπῆτι τῶν δύο ἀδελφῶν, τῆς Μαρίας καὶ τῆς Μάρθας. Ὁ παλμός μας στατάησε γιὰ μιὰ στιγμὴ μπροστὰ στὸ ἐρημικὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ καὶ ἐδοκιμάζαμε μιὰ ἀφάνταστη ψυχικὴ ἀνάτασι. Οἱ μορφές τῶν δύο ἀδελφῶν οἱ ἐξωραϊσμένες μὲ τὸν φωτοστέφανον τῆς ἀγιότητος ὡσάν νὰ μᾶς ἀντίκρυζαν καὶ νὰ χαιρετοῦσαν μ' ἕνα θεῖο χαμόγελο. Σ' αὐτὸ τὸ ταπεινὸ σπῆτι τῶν δύο ἀδελφῶν τὸ διασωζόμενον ἔστω καὶ μὲ τὸ πέρασμα τῶν χρόνων κατέλυε ὁ Χριστὸς καὶ ἐφιλοξενεῖτο κάθε φορὰ ποὺ ἤρχετο εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἡ ἐπίσκεψις του σκορποῦσε θεῖα εὐλογία στὸ φτωχικὸ αὐτὸ σπῆτι ποὺ εἶχε ἐπιλέξει ὁ Χριστὸς καὶ ἡ ἀγάπη του πρὸς τίς δύο ἀδελφές καὶ τὸν Λάζαρον, τὸν ἀδελφὸ τους, κινοῦσαν τὴν προσοχὴ καὶ τὸν φθόνον τῶν ἄλλων. Ἦταν ὁ μόνος προστάτης τους ὁ Λάζαρος καὶ ὅταν ἠσθένησε βαρεῖα εἰδοποίησαν τὸν Ἰησοῦν νὰ σπεύσῃ, διότι αὐτὸς ἤμποροῦσε μόνος νὰ τὸν σώσῃ. Ἡ πίστις τῶν δύο ἀδελφῶν πρὸς τὸν Χριστὸν ἦταν ἀκλόνητη καὶ συγκινητικὴ. Τὴν ἐγνώριζε ὁ Λυτρωτὴς καθὼς ἀντιλαμβάνετο καὶ τὴν ἀγωνία τους μὲ τὴν σκέψι ὅτι καὶ ἡ ἐλαχίστη βραδύτης τοῦ Χριστοῦ θὰ ἐπετάχυνε τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπημένου

ἀδελφοῦ καὶ μόνου προστάτου των. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐβράδυνε νὰ σπεύσῃ στὴν πρόσκλησι τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ὅταν ἔφθασε σπαρρακτικὸ τὸ ἄγγελμα τῶν δύο ἀδελφῶν ὅτι ὁ Λάζαρος ἀπέθανε ἔλεγε πρὸς τοὺς μαθητάς του ὅτι ὁ φίλος του καὶ φίλος αὐτῶν ἐκοιμήθη ἀπλῶς καὶ μετέβαινε νὰ τὸν ἐξυπνήσῃ. Διέγνωσε τὴν ὀλιγοπιστία τῶν μαθητῶν του ὁ Χριστός, ἀλλὰ ἐπεφυλάχθη νὰ τὴν διαλύσῃ ὅταν ὁ Λάζαρος θὰ ἐξυπνοῦσε πράγματι ἀπὸ τὸ αἰώνιο ὕπνο καὶ θὰ ἀνεστήνητο ὕστερα ἀπὸ τὸν τετραήμερο ἐνταφιασμό του. Προσκυνητὲς μπροστὰ στὸ κατώφλι τοῦ ταπεινοῦ σπιτιοῦ τῶν δύο ἀδελφῶν ὡσὰν νὰ ὀραματιζώμεθα τὸν Χριστὸν κατευθυνόμενον πρὸς τὸ σπίτι τῶν προσφιλῶν ἀδελφῶν τοῦ Λαζάρου καὶ ὡσὰν νὰ ἀκοῦμε τὸν θρῆνον καὶ τὸ παράπονό των κατὰ τὴν συνάντησί τους μὲ τὸν Διδάσκαλο.

— Ἄν ἤρχεσο, διδάσκαλε, ἐγκαίρως δὲν θὰ ἀπέθνησκε ὁ ἀδελφός μας.

Θρῆνος καὶ παράπονο ποῦ ἔγινε παράδοσις καὶ τραγοῦδι εἰς τὸν κύκλο τὸν ἄσματικὸν τοῦ θαύματος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου ποῦ διάφορος σὲ κάθε τόπο περιλαμβάνει ἄσματα σχετικὰ μὲ τὸ γεγονὸς τῆς ἐγέρσεως ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ ἀγαπημένου φίλου τοῦ Χριστοῦ ποῦ ὑπῆρξεν ὁ προάγγελος τῆς ζωηφόρου ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

Ἄν ἐδῶ ἦταν ὁ Χριστός μου
δὲν θὰ πέθαινε ὁ ἀδελφός μου.
Πλὴν ἐγὼ τώρα πιστεύω
καὶ καλῶτατα εἰξεύρω
ὅτι δύνασαι, ἂν θελήσῃς,
καὶ νεκροὺς ν' ἀναστήσῃς.

Ἐδάκρυσε καὶ ἔχαμογέλασε ὁ Χριστός εἰς τὰ λόγια αὐτὰ τῆς πονεμένης ἀδελφῆς. Ἡ πίστις τους πρὸς τὴν θαυματουργικὴν δυνάμει του ὡς Θεοῦ εὐρήκε βαθυτάτη ἀπήχησι εἰς τὴν ψυχὴν του καὶ ἐζήτησε νὰ τὸν ὀδηγήσουν ἐκεῖ ποῦ ἔθαψαν τὸν Λάζαρο. Συντετριμμένες ἀπὸ τὸν πόνο ἀλλὰ καὶ μὲ ἓνα φῶς ποῦ ἔδιωχνε τὸ σκοτάδι τῆς ψυχῆς τους οἱ ἀδελφές τοῦ τετραήμερου νεκροῦ προπορεύθησαν σιωπηλές. Μέσα στὸν βράχο τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν σὲ χῶρο τετραγωνικὸν τριῶν περίπου μέτρων μήκους καὶ πλάτους βρίσκεται καθαγιασμένος ἀπὸ τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως ὁ τάφος αὐτός. Μὲ συγκίνησιν περπατῶντας τὸν δρόμο αὐτὸ ποῦ ἐβάδισαν οἱ δύο ἀδελφές συνοδευόμενες ἀπὸ τὸν νεκρὸν τοῦ θανάτου, τὸν Χριστόν, ἐσταθήκαμε εὐλαβικὰ κ' ἐμεῖς μπροστὰ στὴν εἴσοδο τοῦ χῶρου ποῦ ἐδέχθηκε νεκρὸ τὸν Λάζαρο. Ἀντικρύσαμε τὰ σκαλοπάτια ποῦ ὀδηγοῦσαν πρὸς τὸ βάθος

τοῦ τάφου. Ἀγκάλιασε τὴν σκέψι καὶ τὴν ψυχὴ μας ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ μπροστὰ στὸν τάφο αὐτὸν καὶ ὡς ἂν ν' ἀντήχησε γύρω μας βαρεῖα καὶ ἐπιτακτικὴ ἡ θεία φωνὴ καὶ προσταγὴ Του;

Λάζαρε, δεῦρο ἔξω...

★

Τὸ σπήλαιο αὐτὸ ποὺ στάθηκε ὁ τάφος τοῦ Λαζάρου ἀποτελεῖ σήμερον εὐλαβῆ προσκυνηματικὸν τόπον ὄχι μόνον τῶν χριστιανῶν ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν μουσουλμάνων. "Ὅλη ἡ περιοχὴ αὐτὴ τιμᾶται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ νεκραναστάντος καὶ ἐν ᾧ διὰ τοὺς χριστιανούς εἶναι ἡ Βηθανία διὰ τοὺς ἀλλοδόξους εἶναι τὸ "Ἄζ Λαζαριέ. Τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς ἀναστάσεως τοῦ φίλου τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξε ἀπὸ τὰ γεγονότα ποὺ συνεκίνησαν καὶ συνεκλόμισαν τὴν λαϊκὴν ψυχὴν. Πλήθη ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὴν Ἰουδαία ὀλόκληρη γιὰ νὰ ἐπευφημήσουν στὰ Ἱεροσόλυμα τὸν Ἰησοῦν ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἴδουν τὸν Λάζαρο. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι ὅταν εὐθὺς μετὰ τὴν ἔγερσί του ἐκ νεκρῶν ἐρωτήθηκε τί εἶδεν εἰς τὸν Ἄδη ἐκεῖνος ἀπήντησε:

Εἶδα φόβους, εἶδα τρόμους,
εἶδα βάσανα καὶ πόνους,
δῶστε με λίγο νεράκι
νὰ ξεπλύνω τὸ φαρμάκι
τῆς καρδιάς καὶ τῶν χειλέων
καὶ μὴ μ' ἐρωτᾶτε πλέον.

Ἡ παράδοσις αὐτὴ περιλαμβάνεται μέσα εἰς ἓνα εὐρὺ κύκλο παραδόσεων καὶ γεγονότων γύρω ἀπὸ τὸ θαῦμα τῆς Βηθανίας ποὺ στάθηκε ἡ προειδοποίησις τοῦ μετ' ὀλίγες ἡμέρες μεγάλου θαύματος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Πλὴν ὡς θρησκευτικὸν γεγονὸς ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου ἐορτάζεται ἀπὸ τὸν ὀρθόδοξον ἑλληνικὸν ἰδίως κόσμον καὶ ὡς μιὰ ἄλλη ἀνάστασις τῆς ζωῆς συνδυαζομένη μὲ τὸ ἀνατέλλον ἕαρ καὶ τὴν προερχομένην ἀπὸ τὴν πράσινη βλάστησι νέα μορφή ποὺ δημιουργεῖ μιὰ ξεχωριστὴ χαρὰ. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου εἶχε ἐξελιχθῆ σὲ ἔθιμον μὲ διπλοῦν συνδυασμό. Τὸν ἐορταστικὸν μέσα εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐορτῶν τῆς ἀνοίξεως καὶ τὸ μιμικὸν ποὺ συνεχιζόμενον ἀκόμη εἰς πολλὰ χριστιανικὰ κέντρα διασώζει ἴσως λείψανα παληῆς λατρείας ἐθνικῆς, εἰδωλολατρικῆς. Χαρακτηριστικὰ ὑπῆρξαν καὶ διατηροῦνται ἴσως ἀκόμη τὰ ἰδιαίτερα λαζαρικὰ ἄσματα ποὺ τραγουδοῦν ὅμοιοι μικρῶν παιδιῶν ποὺ περιέρχονται τὰ σπίτια τῶν χωριῶν καὶ τῶν μεγάλων κέντρων. Στὴν Πόλιν ἡ ἀτμόσφαιρα τῶν χριστιανικῶν συνοικιῶν ἐπλημμύριζε τὸ πρωτὶ τοῦ Σαββάτου τῆς ἐορτῆς τοῦ Λαζάρου μὲ ἰδιαί-

τερα τραγούδια. Τυλιγμένα με δάφνες μικρά παιδιὰ περιήρχοντο τούς δρόμους τραγουδώντας και ἀμειβόμενα με χρήματα ἢ και με γλυκύσματα.

Βάγια Βάγια τῶν Βαγιῶν
τρῶνε ψάρι και κολιό
κι' ὡς τὴν ἄλλη Κυριακὴ
τρῶνε κόκκινο αὐγό.

Συμπαθητικὰ τὰ μικρὰ αὐτὰ Λαζαράκια εὑρισκαν παντοῦ θερμὴν και γενναϊώδερρον ὑποδοχὴν. Ὁ κύκλος αὐτὸς τῶν λαζαρικῶν ἀσμάτων ἦταν διάφορος πάντοτε εἰς διαφόρους περιοχάς. Πάντως ὅμως περιελάμβανε ἄσματα σχετικὰ με τὸ γεγονὸς τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου και ἐν συνεχείᾳ εὐχές, λαϊκῆς προχείρου ἐμπνεύσεως, γιὰ τὸν οἰκοδεσπότη και τὴν εὐτυχία του και ἄλλα τραγούδια ἐργατικά, τοῦ σπιτιοῦ κλπ. Ἀνάμεσα στοὺς τραγουδιστὰς αὐτοὺς ὑπῆρχον και πολλὰ κορίτσια οἱ «λαζαρίνες». Παλαιότερα πάντοτε στὴν Λευκάδα τὰ «λαζαράκια» ἔφεραν λουλουδένιο σταυρὸ εἰς δὲ τὴν Ἡπειρον κουδούνια ποὺ τὰ χτυποῦσαν σὲ ὠρισμένες στιγμὲς γιὰ νὰ προκαλοῦν προσοχὴ και νὰ ἐντυπωσιάζουν.

Θεατρικώτερο και δραματικὸ χαρακτῆρα προσέλαβε ὁ πανηγυρισμὸς τῆς ἡμέρας τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου στὴν Κύπρον και ἰδιαίτερα σὲ ὠρισμένα χωριά ἢ ἀναπαράστασις τοῦ θανάτου και τῆς ἀναστάσεως τοῦ φίλου τοῦ Χριστοῦ. Εἶχε ἰδιαιτέρους δεσμοὺς με τὴν Κύπρον ὁ Λάζαρος. Μετὰ τὴν ἀνάστασή του μετέβη και ἐγκατεστάθηκε σὲ ἡλικία τριάντα ἐτῶν εἰς τὴν Λάρνακα. Ἐξῆσεν ἐκεῖ ἄλλα τριάντα χρόνια και ἰδρῦθηκε και ἡ μονὴ τοῦ ἀγίου Λαζάρου, ὅπου κατὰ τὴν παράδοσι ἀπέθανε. Ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Λέων ὁ Σοφὸς ὁ ΣΤ' διέταξε τὴν μεταφορὰν τοῦ λειψάνου τοῦ ἀγίου εἰς τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων και ἀνηγγέρθη πρὸς τιμὴν του και ναός. Εἰς τὴν Λάρνακα μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν τῆς ἐορτῆς τοῦ ἀγίου ἐγένετο συγκέντρωσις και ἐντυναν ἓνα παιδὶ με εἰδικὰ λουλούδια—λουλούδια τοῦ Λαζάρου, ποὺ ἦταν πλούσια ποικιλία χρυσαυθῆμων. Σὲ μιὰ ὠρισμένη στιγμὴ ἀρχίζαν τὰ παιδιὰ νὰ τραγουδοῦν διάφορα θρησκευτικὰ ἄσματα. Και ἔξαφνα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πανηγυριοῦ τὸ παιδὶ τὸ ντυμένο με τὰ λουλούδια ἐπιπτε δῆθεν νεκρὸ ἐπάνω σ' ἓνα χαλὶ στρωμένο με ἄνθη και περιβαλλόμενο ἀπὸ κλάδους φοινίκων και μύρτων και ἀπὸ ἓνα ἀναμμένο κερί. Ὁ πρωθιερεὺς ἀρχίζε τότε τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου και ὅταν ἔφθανε στὸ

Ἀναδρομή στὰ περασμένα

Η ΚΛΕΙΣΟΒΑ

Κάθε φορά πού στοχάζομαι τὸ Μεσολόγγι, πού κάθε τέτοιαν ἐποχὴ —στὶς 10 τοῦ Ἀπρίλη— γιορτάζομε τὴν ἐπέτειο τῆς ἐξόδου τῆς ἀθάνατης φρουρᾶς του, αἰσθάνομαι, κι' ὀλοένα βαθύτερα καὶ περισσότερο, πόσο ξεχωριστὸ καὶ πόσο μεγάλο προνόμιον εἶναι, τὸ νᾶχης γεννηθῆ Ἑλληνας.

★

Γιατὶ Σφίγγα εἶναι καὶ θᾶναι πάντα τῆς ἡ ζωῆς μας αὐτῆ. Σφίγγα, σὰν ἐκείνη τοῦ παλαιοῦ Θηβαϊκοῦ μύθου, πού θὰ προβάλλῃ τὸ θανατερό τῆς αἰνιγμα στοὺς διαβάτες τοῦ κόσμου.

σημεῖο «Λάζαρε δεῦρο ἔξω», ἓνας ἀπὸ τοὺς συλλειτουργοῦντας ἱερεῖς ἀπέθετε σταυρὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ δῆθεν νεκροῦ Λαζάρου, ἄλλοι ἐθυμιάζαν καὶ ἄλλοι ἐρράντιζαν τὸν νεκρὸ μὲ ἀγίασμα. Καὶ σὲ μιὰ στιγμή τὸ νεκρὸ παιδί μὲ τὴν λουλουδένια περιβολὴ ἀναπηδοῦσε καὶ ἀναστήνετο. Οἱ γυναῖκες τότε ἐρράντιζαν τὸν ἀναστημένο παῖδα μὲ ἀνθόνερο καὶ τριαντάφυλλα, τοῦ προσέφεραν γλυκὸ ἀπὸ τριαντάφυλλο ἐπίσης καὶ οἱ ἐπίτροποι τοῦ ἔδιναν ἄρτον καὶ οἶνον. Ἐδημιουργεῖτο μιὰ χαρούμενη ἀτμόσφαιρα εἰς τὴν ὁποίαν ἀντηχοῦσαν οἱ φωνές τῶν πανηγυριστῶν «Ἀνέστη ὁ Λάζαρος».

★

Αὐτὴν τὴν ἀνάστασι τοῦ Λαζάρου πού θὰ ἐορτάσῃ ἐδῶ καὶ λίγες μέρες ὁ ὀρθόδοξος χριστιανικὸς κόσμος τὴν ὀραματισθήκαμε ταπεινοὶ εὐλαβικοὶ προσκυνητὲς μπροστὰ εἰς τὸ σπήλαιο τῆς Βηθανίας καὶ ἡ μνήμη μας συνεκέντρωσε ἔστω καὶ φευγάλεα ὄλον τὸν κύκλο τῶν παραδόσεων καὶ τῶν ἐθίμων γύρω ἀπὸ ἀπὸ τὸ θαῦμα αὐτό. Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας ἀγκάλιασαν γιὰ μιὰ στιγμή ἔστω τίς μορφές τῶν δύο ἀδελφῶν τοῦ Λαζάρου, τὴν Μάρθα καὶ τὴν Μαρία, καὶ κατόπιν μᾶς περιέβαλε τὸ θάμβος τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ μαρτυρήσαντος καὶ παραδόσαντος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τὴν ψυχὴν του Λυτρωτοῦ τῆς Ἀνθρωπότητος. Ἡ ἀκτινοβολία τοῦ ἀναστάντος νικητοῦ τοῦ θανάτου ἐξύψωσε τὴν ψυχὴν μας πρὸς ἓνα ἄλλον κόσμον, αὐτὸν πού ἀθλόγητα ζῆ τὴν μεγάλην ἡμέραν τοῦ Πάσχα ὀλόκληρος ὁ χριστιανικὸς κόσμος. Τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» πού ἀντηχεῖ γύρω γίνεται τὸ σύνθημα ἑνὸς συναγερμοῦ καὶ ψυχικοῦ ἀναβαπτίσματος.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

Μά, ὅπως τότε ὁ Οἰδίποδας, ἔτσι θά ὀρθώνεται πάντα μπροστά της ἡ ἀθάνατη Φυλή μας καὶ θά τὴν παραμερίζη καὶ θά τὴν κατα- νικᾷ. Γιατί στὶς κρίσιμες ὥρες —δὲν τὸ ξέρω πῶς— ἡ συνειδησὴ της πλαταίνει σὰν ὠκεανὸς καὶ βαθαίνει ὅσον οἱ ἔβδομοι οὐρανοὶ καὶ μετουσιώνει, ἔτσι, τὴν ἐφήμερη στιγμή σ' αἰωνιότητα.

Μιά δύναμη ἀνώτερη θαρρεῖ πῶς τὴν διαπερνᾷ. Καὶ τὸ πρόσωπό της, ὅσο θολὸ καὶ νᾶναι, λάμπει σὰν χίλιοι ἥλιοι μαζί, πού φωτίζουνε τὴν πορεία της καὶ τὴν πορεία τοῦ κόσμου μέσα στὸν ἀπέραντο καιρὸ.

Πιστεύω ὀλόψυχα, πῶς τὴ μοῖρά μας, τὴ βουλή μας καὶ τίς πράξεις μας δὲν τὰ ὀρίζομε μονάχοι μας. Παρά, πῶς μιὰ ἀνώτερη ἀπὸ τὴ δική μας βούληση μᾶς ἔχει ὀρίσει νᾶμαστε τὸ στρατευό- μενο κορμὶ τῆς Ἰδέας. Καὶ χρέος μας ἱερώτατον εἶναι νὰ φρουροῦ- με πάντα στενοπορίες καὶ Θερμοπύλες, γιὰ νὰ μὴν περνοῦν οἱ λογῆς λογῆς βάρβαροι. Καὶ μὲ τὴν προσπάθειά μας, νὰ πληθαί- νη καὶ ν' ἀνεβραῖνη ὡς τὸν οὐρανὸ ἡ ἀρετὴ τοῦ ἀνθρώπου. Κι' ἀ- λήθεια: «Τί τιμὴ σ' ἐκείνους, ὅπου στὴ ζωὴ τους ὄρισαν νὰ φυ- λάγουν Θερμοπύλες, ποτὲ ἀπὸ τὸ χρέος μὴ κινουῦντες...»!

Μέσα στὰ ρεῖθρα τῶν φλεβῶν μας, μαζί μὲ τὸ αἷμά μας, κυ- λοῦνε σὰν φάσματα, ἀπὸ τὰ χρόνια τῶν Πελασγῶν ἀκόμη ἕως σήμερα, θριαμβικοὶ παιᾶνες, νικητήριες ἰαχές, παναρμόνιοι ρυ- θμοὶ χορικῶν, ὕμnologiες πρὸς τὴν Ἰπέρμαχον Στρατηγὸ καὶ δημοτικὰ ἀθάνατα τραγούδια. Μά καὶ οἰμωγές, καὶ θρηνοὶ, καὶ λυγμοὶ καὶ Μανιάτικα λυπητερά μοιρολόγια. Κι' ἂν ἦτανε βολε- τὸ νὰ συναχθοῦνε σ' ἓνα λόγον ὅλες αὐτὲς οἱ κραυγές, ὁ λόγος αὐτὸς θᾶτανε ὁ μουσικὸς ρυθμὸς τοῦ ἀπείρου· κι' ὁ παναρμόνιος σκιρτημὸς τῶν οὐρανίων φωτεινῶν σφαιρῶν μέσα στοῦ χάος. Θᾶτανε ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, πού ἀναδίνεται ἀπὸ παντοῦ. Ἀπὸ τὰ πύρινα καὶ φλογισμένα ἔγκατα τῆς Γῆς, ἕως στὶς ἐσχατιὲς τῶν ἀβύσσων, καὶ πού θά μιλοῦσε μὲ τὴ δική μας τὴ γλῶσσα. Τὴ γλῶσσα, πού ἐγράφηκε τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου του. Καὶ πού, χωρὶς ἄλλο, μ' αὐτὴν θά συνεννοοῦνται τὰ λειτουργικά του πνεύματα!...

Ποιὸς ἀλήθεια μπορεῖ ν' ἀκούση ν' ἀντιλαλή βαθεῖα μέσα του ἡ ἰαχὴ τῶν ἐλευθέρων πολιορκημένων, ὅταν ὠρμούσανε, μὲ ξεγυμνωμένα τὰ γιαταγάνια τους, μέσα στὴ σιωπηλὴ ἀπριλιά- τικὴ νύκτα, γιὰ νὰ σπάσουνε τὸν πύρινο φράκκη τοῦ Ἰμπραήμ, χωρὶς ν' ἀναρριγᾷ σύγκορμος, καὶ χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ τὸν ἑαυτό

του λυτρωμένο από την πισσωμένη κόλαση του Έγώ του ; Ποιός θα τὸ κατορθώσει αὐτό, χωρίς νὰ νοιώθῃ τὴν ὑπαρξή του νὰ καταλάμπεται ἀπὸ Ἀναστάσιμο φῶς ; Χωρὶς ἢ καρδιά νὰ κτυπᾷ σὰν ταμποῦρλο, ζεστή καὶ γενναία ; Καὶ χωρὶς νὰ νοιώθῃ ν' ἀπαλοτρέμῃ τὸ κορμί του, ὅπως ἡ θάλασσα σὰν τὴν ἀγγίζῃ τ' ἀνάλαφρο βορειαδάκι ;...

Καὶ τί χαρὰ τότες νὰ ζῆς, ἔτσι βαθεῖα, τὴ ζωὴ τῆς ἀθάνατης Φυλῆς μας· καὶ νὰ νοιώθῃς, πῶς εἶσαι κι' ἐσὺ ἓνα φύλλο ἀπὸ τὸ αἰώνιο δένδρο της, ποὺ οἱ ρίζες του βυθίζονται μυριοκλωνες μέσα στὰ ἠλιόβλητα χρώματα τῆς γῆς μας αὐτῆς ! Τὸ λασπερό σου τὸ κορμί τὸ αἰσθάνεσαι τότε νὰ λούζεται ἀπὸ μῦρα καὶ νὰ φωσφορίζῃ καὶ νὰ πεντοβολᾷ ! Καὶ σοῦ γίνεται συνείδηση, πῶς τὸ ὑπέρτατο Χρέος τῆς διαβατικῆς σου ὑπαρξης εἶναι, νὰ μάχεσαι κι' ἐσὺ. ὅπως τὸ μπορεῖς καὶ μ' ὅλα σου τὰ δυνατά, γιὰ ν' ἀνασταίνῃς, μὲ τὴν πολεμικὴ σου θητεία καὶ μὲ τὸ αἷμά σου, τοὺς θεοφόρους αὐτοὺς προγόνους σου. Νὰ γίνῃς κι' ἐσὺ ἓνα του ἄνθος κι' ἓνας του καρπός, ποὺ θὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργο τους μέσα στὰ χρώματα τῆς γῆς μας. "Ω ! εἶναι βέβαιο.. "Οποῖος μπορεῖ νὰ ζήσῃ ἐσωτερικὰ τὶς ἀθάνατες στιγμὲς τοῦ Μεσολογγίου, ποτέ του δὲν θὰ τὸ καταδεχθῆ νὰ σέρνεται στὴ ζωὴ, σὰν ἄλογο ψωραλέο καὶ ὀκνό. Παρὰ θὰ ζέψῃ γερά τὴν ἀτίθασση καρδιά του στὸ Χρέος, γιὰ νὰ φανῆ ἀντάξιος τῶν ἰσόθεων ἐκείνων «ἐλεύθερων πολιορκημένων». Γιὰτὶ αὐτὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα νὰ πλάθεται, μὲ τὸν πόνο καὶ μὲ τὰ δάκρυα. Καὶ νὰ βαστᾷς τὸ Σταυρὸ σου, καὶ νὰ βαδίζῃς ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶ πρὸς τὴν Ἀνάσταση....

"Ω, εἶναι ντροπὴ μας ἀσυγχώρητη, ντροπὴ, ποὺ πρέπει νὰ τὴν νοιώθωμε νὰ πηρουριάζῃ τὰ σπλάγχνα μας, νὰ μὴν ξέρωμε οἱ περισσότεροὶ σήμερα οὔτε καὶ τ' ὄνομα ἀκόμη τῆς Κλείσβας !

Κι' ὅμως τὸ ἀλίπεδο αὐτὸ νησάκι τῆς ὠραίας λιμνοθάλασσας τοῦ Μεσολογγίου, μὲ τὸ μικρὸ καὶ φτωχὸ ἐκκλησάκι τῆς ἁγίας Τριάδας ἐπάνω του καὶ ποὺ ἡ συνολικὴ του ἔκταση δὲν εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ ἕξι στρέμματα, στέκεται μέσα στὴ ροὴ τοῦ χρόνου ἰσάξιο πρὸς τὸν Μαραθῶνα, τὴν Σαλαμίνα, τὶς Πλαταιεὺς καὶ τὴν Πύλη τοῦ Ρωμανοῦ. Κι' ὄχι μόνον θάπρεπε νὰ μᾶς γιομίζῃ χαρὰ καὶ ὑπερηφάνεια τ' ὄνομά του, ἀλλὰ νᾶναι κάθε πόρος τοῦ κορμιοῦ μας γιομᾶτος ἀπὸ τὴ μνήμη του. Γιὰτὶ εἶναι ἡ πιὸ ψηλὴ κορφή ποὺ ἐστρατοπέδευεν ἡ φυλὴ μας στὸ Εἰκοσιένα, γιὰ νὰ συντάξῃ σὲ φῶς τὸ χάος τῆς σκλαβιάς της. Κι' ἀπὸ τὴ

λίγη καὶ φτωχή του γῆν ἐπλάσθηκεν ἡ νέα της μοῖρα. Μὰ καὶ ἡ μοῖρα ὄλου τοῦ κόσμου, πού ἀναταράχθηκε κι' ἐσεισθηκεν ἀπὸ τὸ ἀντιβούϊσμα τῆς πολεμοχάρης κραυγῆς της.

Ἐπάνω στὸ μικρὸ αὐτὸ νησάκι τῆς Μεσολογγίτικης λιμνοθάλασσας ἐπνευεν ἡ τρισαγία πνοὴ τοῦ Θεοῦ. Καὶ σὰν «γλῶσσα πυρὸς» μελίστηκε κι' ἐστροβιλίστηκεν ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν λίγων του προμάχων καὶ τοὺς ἐπλάσεν ἰσόθεους. Ἦσαν κι' ἐκεῖνοι «προσκαρτεροῦντες», ὅπως οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι στὸ «ὑπερῶον» τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς. Καὶ ἔγιναν ἀπὸ τότε σπόροι τῆς Ἀθανασίας γιὰ τὴ Φυλὴ μας. Γιατί, ὅταν ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ ἀγγίξη τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, μετουσιώνεται σὲ φῶς, σὰν κι' ἐκεῖνο πού τύλιξε τὸν Κύριό μας ἐπάνω στὸ Θαβώρ, κι' ἔκανε νὰ λάμπουν «λευκότερα τῆς χιόνος τὰ ἱμάτιά του». Καὶ λαμποκοπᾷ τότες ὁ σκοτεινὸς ὄγκος τῆς Γῆς.

Κύριε, Κύριε! Μόνον ἡ θεία σου παρουσία μπορεῖ νὰ ἐξηγήσῃ, πῶς ἀλέσθηκαν στὴν Κλείσοβα, σὰν τὸ σιτάρι ἀπὸ τὴ μυλόπετρα, τόσες ἀρίφνητες δυνάμεις ἀπὸ τόσο λιγοστὰ χέρια. Καὶ πῶς μιὰ χούφτα ἀνθρώποι ἐσκόρπισαν «ὡς χνοῦν ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς», χιλιάδες κορμιὰ βαρβάρων. Ἦτανε ἡ πνοή σου, Κύριέ μου, πού τοὺς ἔρριξε στὸν ἀνήλεο στρόβιλο τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἀφανισμοῦ, γιὰ νὰ γίνουνε, ὅπως τοὺς ταίριαζε, λάσπη καὶ βοῦρκος τῆς λιμνοθάλασσας.

Ἐκεῖ στὴν Κλείσοβα, τὸ μικρὸ αὐτὸ νησάκι ἀνασηκώθηκε τότες ἡ βαρεῖα ταφόπετρα τῆς Ἑλλάδος. Γιατί αὐτὸ ἦτανε τὸ τρισάγιο θέλημά σου. Ἐκεῖ ὁ ρυθμὸς τοῦ κόσμου ἐγένηκεν ὕμνος Χερουβικὸς τραγουδισμένος ἀπὸ χεῖλη Ἑλληνικά. Καὶ ἡ ἀστραπόχρονη στιγμή Αἰωνιότητα. Δὲν εἶναι ἀνθρώπινο μονάχα κατόρθωμα — ὄχι, χίλιες φορές ὄχι — ἡ νίκη τῆς Κλείσovas. Τέτοιον ἀνηφορικὸν ἴλιγγο πρὸς τὴ Δόξα καὶ πρὸς τὴν Ἀθανασία, δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀνεβῆ κανεὶς ἀνθρώπος, παρεκτὸς ἂν θὰ τὸν ἀνασηκώσῃ μὲ τ' ἀόρατα χέρια του ὁ Παντοδύναμος Θεός!

(Συνεχίζεται)

Θ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΤΙ ΕΙΝΕ Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΤΙ ΕΙΝΕ Ο ΠΑΠΙΣΜΟΣ

Γ'.

Ἐρχόμεθα εἰς τὸ ἀλάθητον τοῦ Πάπα, πού εἶνε τὸ πλέον πρόσφατον καὶ τὸ πλέον ἐξοργιστικὸν ἀπὸ τὰ ἀμαρτωλὰ ἐπινοήματα τοῦ Παπισμοῦ, ἡ κορωνὶς τῶν βλασφημιῶν τοῦ ἐναντίου τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας.

Τὸ ἀλάθητον τοῦ Πάπα ὑπῆρξε τὸ φυσικὸν ἐπακολούθημα τῆς ἰταμῆς ἀπαιτήσεως διὰ τὸ Πρωτεῖον καὶ ἡ ρίζα καὶ τῶν δύο τούτων ὑπῆρξεν ἡ ἀλαζονεία, ἡ ὁποία ὠθεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς πᾶσαν παραφροσύνην.

Τὸ νέον τοῦτο καὶ ἀλλόκοτον δόγμα τοῦ Παπισμοῦ, εἶνε τὸ ἐσχατότοκον γέννημα τῆς παπικῆς ἀσεβείας, τέκνον τοῦ Ἰοῦ αἰῶνος. Κατὰ πρῶτον τὸ υἱοθέτησεν ἡ πονηρὰ σπειρα τῶν Ἰησουϊτῶν κατὰ τὸ ἔτος 1870, ὁ δὲ κόσμος ἔμεινε κατάπληκτος ἀπὸ τὸ πρωτάκουστον αὐτὸ ἐφεύρημα τοῦ Καισαροπαπισμοῦ. Εἰς τὴν ἀγίαν Γραφὴν δὲν ἀναφέρεται ἄλλος ἀλάθητος ἐκτὸς τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ ἀπόστολος Πέτρος, τοῦ ὁποίου διῦσχυρίζεται ὅτι εἶνε διάδοχος ὁ Πάπας, ὄχι μόνον ἀλάθητος δὲν ὑπῆρξεν, ἀλλὰ καὶ συνεχῶς σφάλλων, ἀφοῦ ὁ Κύριος τὸν ἐπετίμησε πολλάκις, ὅπως ὅταν τοῦ εἶπε «Ἵπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ. Σκάνδαλόν μοι εἶ» (Ματθ. ις', 23). Ἐπίσης ἐπετιμήθη ἀπὸ τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν προδοσίαν, ὅτε ἔσυρε μάχαιραν καὶ ἔκοψε τὸ ὠτίον τοῦ δούλου Μάλχου. Τέλος, τρεῖς φορές ἠρνήθη τὸν Κύριον, καὶ ὅταν ὁ ἀλέκτωρ ἐφώνησε, μετενόησε καὶ ἔκλαυσε πικρῶς, ἐνθυμηθεὶς τὴν πρόρρησιν τοῦ Χριστοῦ ὅτι θὰ τὸν ἀρνηθῆ, ὅταν ὠρρίζετο ὅτι θὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του διὰ τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ ἀπόστολος Παῦλος ἦλθεν εἰς ἀνάγκην νὰ ἐλέγξῃ τὸν ἀπόστολον Πέτρον ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου ζητήματος τῆς περιτομῆς τῶν πιστῶν, καθ' ὅσον οὗτος ἐπέμενε εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς συνεχίσεως τῆς ἰουδαϊκῆς περιτομῆς ἀπὸ τοὺς ἐξ ἔθνῶν χριστιανούς. Ἐλήφθη δὲ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ θεμελιώδους τούτου θέματος ἐν κοινῇ συνόδῳ, κατὰ τὴν ὁποίαν παρέστησαν ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι καὶ πρεσβύτεροι τῆς Ἰερουσαλὴμ καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀπόφασις τῆς συνόδου δὲν διετυπώθη κατὰ πρότασιν τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ἀλλ' ἐξ ὀνόματος πάντων τῶν ἐν τῇ συνόδῳ. Ποῦ λοιπὸν ἐν τῇ ἀγίᾳ Γραφῇ ἀναφέρεται ἡ πνευματικὴ ὑπεραγὴ εἰς αὐτὸ τὸ ἅγιον πρόσωπον τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν, ἔστω καὶ μικρολογῶν, θὰ ἦντλει ὁ Πάπας τὸ ἀλάθητον; «Ἀπαντα, γράφει εὐσεβῆς ὀρθόδοξος ἱεράρχης, ἅπαντα κίβδηλα ἐλέγχονται ἐπὶ τῆς λυδίας λίθου

τῆς θείας Γραφῆς, ἅπαντα πλάσματα ὑστερογενῆ, τέκνα παχυλῆς ἀμαθείας καὶ ἀγαλινώτου ἀγερωχίας.

Ἄλλά, καὶ ἂν ἀκόμη κανεὶς θὰ ἤθελε νὰ ἀστευθῆ μετὰ τὸ ἀλάθητον τοῦ Πάπα, ὅπως τὸ ἀξίζει, θὰ ἠδύνατο νὰ εἶπῃ ὅτι ἐὰν ἡ Ἐκκλησία παρεδέχετο τὸ ἀλάνθαστον τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ρώμης, δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ συνέρχονται αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, ἀλλὰ θὰ ἐφθάνεν ἡ γνώμη καὶ ἀπόφασις τοῦ ρωμαϊκοῦ μαντείου πρὸς λύσιν τῶν δογματικῶν ἐρίδων καὶ ἀποφυγὴν τῶν συζητήσεων καὶ ἀναβρασμοῦ τῶν παθῶν. Κατὰ τὴν ἱεράν Παράδοσιν ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ συνόλω τῆς εἶνε τὸ κριτήριον τῆς ἀληθείας, ἡ ὁποία Ἐκκλησία ὀρίζει, φωτιζομένη ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν μετὰ τὰ Σύμβολα καὶ τὰς ὁμολογιαστῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἡ πρὸ τοῦ σχίσματος Ἐκκλησία ἀγνοεῖ παντελῶς τὴν τοιαύτην ὑπερφίαλον ιδιότητα τοῦ Πάπα. Εἶνε ἀπίστευτον τὸ θράσος τοῦ Παπισμοῦ, τόσον, ὥστε καὶ ἡ φανατικώτερον ἀκόμη παπικοὶ νὰ ἀποφεύγουν νὰ κάμουν λόγον περὶ τοῦ ἀλαθῆτου! Ὁ Παπισμὸς ἐγελοιοποίησε τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔδωσε τροφὴν εἰς τοὺς ἀθέους νὰ τὴν ἐμπαΐζουν, μετὰ τὰ πολυποίκιλα ἀνόητα καὶ ἐξωφρενικὰ ἐφευρήματά του.

Οἱ ἀρχαῖοι Πάπαι ἐρωτώμενοι διὰ δογματικὰ ζητήματα, ἐζήτησαν νὰ συγκροτηθῆ Σύνοδος ὅπως ἀποφανθῆ δι' αὐτά. Ὑπῆρξαν καὶ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ γνώμη τῶν ἀπερρίπτετο ὡς κακὸδοξος καὶ αἰρετική, ὅπως ἐγένε διὰ τὸν Πάπαν Βιργίλιον, τὸν ὁποῖον κατεδίκασεν ὡς αἰρετικὸν ἡ Ε' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, καθὼς καὶ τὸν Πάπαν Ὀνώριον, καταδικασθέντα ὡς αἰρετικὸν ἀπὸ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἄλλὰ καὶ ἄλλοι Πάπαι ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς κακὸδοξοί, ὅπως ὁ Ζώσιμος, ὁ Λικέριος, κ.ἄ. Περισσότεροι ἀπὸ πενήντα Πάπαι ὑπεστήριξαν τὸ διαβολικὸν σύστημα τῆς φοβερᾶς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, ὅχι δὲ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀνεκηρύχθησαν ἄγιοι ὑπὸ τῆς παπικῆς μονοκρατορίας κάποιοι ἱεροεξετασταί, ἐκ τούτου δὲ τοῦ γεγονότος ἐλέγχθη ὅτι εἰς τοὺς πιστοὺς τῆς Ρώμης δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀμφιβάλλουν διὰ τὴν ἀγιότητα τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως. Μετὰ ἄλλους λόγους, ὁ ἀναγνώστης θὰ παραδεχθῆ ὅτι δὲν ὑπῆρξα ὑπερβολικὸς ὅταν ἐγραφα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρούσης ταπεινῆς μελέτης ὅτι θὰ ἀνατριχιάσῃ ἀπὸ φρίκης εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν ἀκατανοήτων καὶ ἀπιστεῦτων παραμορφώσεων ποῦ ἔπαθεν ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἀπὸ τὸν Παπισμὸν.

Σημειώσε ὅτι ὁ Παπισμὸς, διὰ νὰ στηρίξῃ ἐκ τῶν ὑστέρων τὰ ἀμαρτωλὰ ἐπινοήματά του, καταφεύγει εἰς τὰ πλεόν ἀσύστολα ψεύδη, κατασκευάζων ἀσυστάτους μαρτυρίας. Ἐδημιούργησε λοιπὸν νόθα κείμενα καὶ μαρτυρίας ἀνυπάρκτους. Τὸ ψεῦδος ἐν παντὶ καὶ πάντοτε! Ἐπλάσθησαν ψευδεῖς ἀποφάσεις καὶ ἐγκύκλιοι ἀρχαίων Παπῶν, πλαστοὶ κανόνες ἀρχαίων Συνόδων, πλαστοὶ ἀρ-

χαῖοι βασιλικοὶ νόμοι, κλπ. Μεταξὺ αὐτῶν τῶν κατασκευασμάτων εἶνε καὶ ἡ παιδαριώδης ἱστορικὴ πληροφορία ὅτι ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, κατὰ τὸ Δ' αἰῶνα, ἐχάρισεν ὡς δῶρον τὴν Ρώμην εἰς τὸν ἐπίσκοπόν της! Νὰ γελάσῃ κανεὶς, ἢ νὰ κλαύσῃ; Ἀλλὰ τὸ ψεῦδος ἐπροχώρησε καὶ περαιτέρω. Παρουσιάσθη ὡς ἱστορικὸν γέγονος ἡ ἀποστολὴ πρὸς ἓνα Πάπαν μίᾶς ἐπιστολῆς τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ὁ ἀπόστολος Πέτρος καὶ τὴν ὁποίαν ἔστειλεν ἀπὸ τὸν Παράδεισον! Ὁ Πάπας Στέφανος, διὰ νὰ τοῦ δοθῇ στρατιωτικὴ βοήθεια ἀπὸ τὸν βασιλέα Πιπῖνον, εἶπεν ὅτι ἔλαβεν ἀὐτόγραφον ἐπιστολὴν τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ ἀπόστολος παρήγγειλε εἰς τοὺς Φράγκους ἡγεμόνας νὰ σπεύσουν νὰ σώσουν τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν! Καὶ πράγματι ὁ Πιπῖνος, ἀφοῦ τὸν ἔχρισεν ὁ Πάπας αὐτοκράτορα, εἰσήλασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ κατέλυσε τὸ Βυζαντινὸν Ἐξαρχάτον, καὶ τὸ ἐδώρησεν εἰς τὸν Πάπαν. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἰδρῦθη ἡ ὀνομασθεῖσα Ἐκκλησιαστικὴ πολιτεία, ποῦ εἶχε περισσοτέρας ἀπὸ εἴκοσι πόλεις, μὲ ἡγεμόνα τὸν Πάπαν. Ἀπὸ τότε ἔγινε κοσμικὸς ἡγεμὼν ὁ Πάπας, κατὰ τὸ 754 μ.Χ. Τότε ἐχαλκεύθη καὶ ἡ δωρεὰ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, διὰ τὴν ὁποίαν ὠμιλήσαμεν ἀνωτέρω, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν παρεχώρει ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὸν Πάπαν τὸ πρωτεῖον εἰς τὸν θρόνον τοῦ Πέτρου, καθὼς καὶ τὸ παλάτιον τοῦ Λατερανοῦ, τιμὴν βασιλικὴν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς Ρώμης καὶ ἐπάνω εἰς ὅλας τὰς δυτικὰς χώρας, καὶ προσέθετεν ὅτι ἐκεῖνος (ὁ Μ. Κωνσταντῖνος) μεταφέρει τὴν πρωτεύουσαν εἰς τὸ Βυζάντιον, διότι δὲν εἶνε πρέπον νὰ ἐδρεύῃ ἡ πολιτικὴ ἐξουσία εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν μαζὶ μὲ τὴν ἐξουσίαν οὐρανοῦ βασιλείας.

Μὲ τοιαῦτα ἀηδῆ μυθεύματα προσεπάθει νὰ στηρίξῃ ὁ Παπισμὸς τὴν διπλῆν ἐξουσίαν του. Ἀφήνω τὰ νόθα συγγράμματα Ἀγίων Πατέρων, ποῦ ἔπλασε τὸ χαλκεῖον τῆς Ρώμης πρὸς ὑποστήριξιν τῶν καταχθονίων σκοπῶν του.

Τοιαύτη ἀποχαλίνωσις ἐξῆγγειρε καὶ πολλοὺς λατίνους κληρικούς, οἱ ὅποιοι ἐτόλμησαν νὰ τὰς καταδικάσουν, ἀπὸ φόβον τῆς τελείας διακωμωδῆσεως τοῦ ἀρχηγοῦ των καὶ τῆς αὐτῆς του. Ἐνας ἀπὸ αὐτοὺς ἔγραψεν εἰς ἐπιστολὴν του: «Ἐνώπιον τοιούτων ψευδῶν μαρτυριῶν αἰσθάνεται κανεὶς τὴν ἀνάγκην νὰ κρύψῃ τὸ πρόσωπόν του μὲ πόνον καὶ λύπην διὰ τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας. Ἀπάτη, δόλος, πνευματικὸς ἐξαναγκασμὸς, σκόπιμος καταπίεσις ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἐλευθέρως σκέψεως. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ δογματικὸν ζήτημα, δι' ἐμὲ ἦτο πάντοτε βέβαιον καὶ σαφές ὅτι τὸ ὅλον οἰκοδόμημα τῆς παπικῆς παντοδυναμίας καὶ ἀναμαρτησίας στηρίζεται εἰς τὸν δόλον καὶ εἰς τὴν ἀπάτην, εἰς βλασιοπραγίαν καὶ καταναγκασμὸν, καὶ ὅτι ἡ παντοδυναμία αὐτῆ

ἔχει ὡς θεμέλιον ἀτελειώτους κιβδηλίας, καὶ ἐπινοήματα» (1). Ὁ δὲ μέγας πολιτικὸς τῆς Ἀγγλίας Γλάδστον ἔγραψεν «Ἡ Ρώμη ἔχει τοῦτο τὸ διακριτικὸν γνώρισμα, ὅτι εἰσβάλλουσα εἰς τὸν κύκλον τῶν καθαρῶς κοσμικῶν πραγμάτων, καθίσταται ἀναγκαιῶς ἀντικείμενον ἐπικρίσεων συγνάκις, ἡ δὲ θρησκεία γίνεται ἀφορμὴ συγκρούσεων πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ πολιτικῆς ἀνησυχίας... Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐκήρυξε διακεκριμένας τὰς δύο περιοχάς, τῆς πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας (2), καὶ οὐδέποτε ἀνέφερον ὅτι ἡ πνευματικὴ ἐξουσία ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ περιορισμούς, ἔξω ἀπὸ τὴν ἰδικήν της περιοχὴν, ἐπὶ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας... Μόνη ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία, μεταξὺ ὅλων τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἔσχε τὸ ἰδιαιτέρον γνώρισμα, τὸ καύχημα καὶ τὴν δυστυχίαν τοῦ νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν της μίαν ἀπεριόριστον κατάχρησιν κοσμικῶν ὀργάνων πρὸς θρησκευτικούς σκοπούς». Καὶ παρακάτω λέγει ὁ Γλάδστον ὅτι παρ' ὅτι ἔχασεν ὁ Παπισμὸς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, «καραδοκεῖ, καὶ οἱ μυστικοσύμβουλοι τῆς ρωμαϊκῆς πολιτείας ἔχουν σταθερὸν σκοπὸν νὰ ἐπιδιώξουν διὰ τῆς βίας, ἐὰν εὐρεθῇ κάποτε ἡ εὐκαιρία, νὰ ἐφαρμόσουν τὸ ἀγαπητὸν σχέδιον τῆς παλινρθώσεως τοῦ κοσμικοῦ θρόνου τοῦ Πάπα, καὶ ἂν ἀκόμη χρειασθῇ νὰ σωθῇ αὐτὸς ὁ θρόνος μέσα εἰς τὴν στάκτην τῆς πόλεως, ἐπάνω εἰς τὰ κόκκαλα τοῦ λαοῦ».

Ἄς μὲ συγχωρήσῃ ὁ ἀναγνώστης ἂν ἐξέφυγα ἀπὸ τὸ θέμα τοῦ ἀλαθῆτου καὶ ἐπανελάβω τὰ περὶ κοσμικῆς ἐξουσίας τοῦ Πάπα. Ἄλλὰ αὐτὰ τὰ δύο εἶνε ἀρρήκτως συνδεδεμένα. Ὁ Πάπας οὐδέποτε θὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τὸ Πρωτεῖον καὶ ἀπὸ τὸ Ἀλάθητον, διότι εἰς αὐτὰ στηρίζεται ἡ ἐξουσία του, καὶ ὅταν τὰ ἀρνηθῇ θὰ διαλυθῇ τὸ σύστημά του. Ὁ Πάπας εἶνε μονοκράτωρ καὶ δικτάτωρ, καὶ πᾶς δικτάτωρ ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ὑπηκόους του ὅτι εἶνε ἀλάθητος, ὅτι δὲν σφάλει ποτέ, ὅπως ἔκαμαν ὁ Χίτλερ καὶ ὁ Μουσσολίνι. Διὰ τοῦτο, τὴν ἐπομένην τῶν ἐναγκαλισμῶν μετὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα, καὶ ἐνῶ δὲν εἶχον στεγνώσει ἀκόμη τὰ ταπεινὰ δάκρυα ἀπὸ τοὺς ἀθώους ὀφθαλμούς τοῦ Ποντίφηκος, ἐδήλωσε, διὰ νὰ μὴ γίνῃ καμμιά παρεξήγησις, ὅτι ἡ θύρα τῆς μετάνοίας εἶνε ἀνοικτὴ διὰ νὰ δεχθῇ τὰ πλανηθέντα πρόβατα, ἧτοι ἡμᾶς τοὺς ἀγαπητοὺς του Ὁρθοδόξους.

(Συνεχίζεται)

ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

1. Ντέλιγγερ, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Steichele.
2. «Τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ».

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠ' ΤΟΝ ΑΓΡΟ ΤΟΥ

33. Γ Ε Ρ Γ Ε Σ Η Ν Ο Ι

«Και ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν».
(Ματθ. η', 28-θ', 1).

Γιὰ τὸ δαιμονισμό μιλήσαμε κάποτε. Ξεχωρίσαμε τὰ φαινόμενα ποὺ μποροῦν νὰ προκαλέσουν σύγχυσι, γιατί ὁ βόγγος, τὸ τρίξιμο τῶν δοντιῶν, οἱ σπασμοί, οἱ ἀφροὶ ἀπὸ τὸ στόμα, ἡ ἐφίδρωσις τοῦ σώματος καὶ ἡ χλωμάδα του, ἡ κόπωσις καὶ μετὰ ἡ ἀμνησία, παρατηροῦνται σὺν παρόμοια ἐξωτερικὰ σημάδια καὶ στὶς τρεῖς περιπτώσεις α) τοῦ δαιμονισμοῦ, β) τοῦ σεληνιασμοῦ ποὺ ταυτίζεται μὲ τὸ δαιμονισμό, καὶ γ) μὲ τὴν ἐπιληψία. Ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεῦτερος ὀφείλονται στὴν ἐπενέργεια τοῦ πονηροῦ πνεύματος. Ὁ δεῦτερος, δηλ. ὁ σεληνιασμός εἶναι ἐποχιακός, ὅταν ἡ σελήνη ὀλοκληρώνεται καὶ μὲ τὸ τελευταῖο τέταρτο, καὶ τοῦτο ὅπως τονίζει ὁ Ἰερὸς Χρυσόστομος, νὰ βλασφημηθοῦν τὰ ἔργα τοῦ Δημιουργοῦ, ὡς αἰτία, τάχα, τῶν ὀργανικῶν καὶ ψυχικῶν παθήσεων. Ὡς πρὸς τὴν ἐπιληψία, ὀφείλεται σὲ κληρονομικὰ αἰτία, σὲ κακὴ διάπλασι καὶ ἐγκεφαλική-νευρικὴ βλάβη. Ἐπίσης πρέπει νὰ τονισθῆ πὼς ὁ δαιμονισμός δὲν μπορεῖ νὰ ταυτισθῆ μὲ τ' ἀνθρώπινα πάθη, μὲ τὸ πολύμορφο κακό, ὅποια κι' ἂν εἶναι ἡ ἐκδήλωσις του σὺν δημόσιο φαινόμενο.

Ὁ δαιμονισμός εἴτε ὡς ἐγκατάλειψις Θεοῦ, εἴτε ὡς δοκιμασία, εἴτε ὡς μέσον ἐπιστροφῆς ἀπὸ τὴν ἀπιστία συγγενικῶν προσώπων, ἔρχεται ὡς ὀργανικὴ, βασανιστικὴ νόσος, ποὺ μονάχα μὲ τὴν ἄρσι τῶν αἰτίων ποὺ τὴν προκαλοῦν φυγαδεύεται, γιατί ἡ ἰσχὺς τοῦ Σατανᾶ, ὡς σκόπιμος παραχώρησις, εἶναι περιωρισμένη, ὅπως κι' αὐτὸς εἶναι περιωρισμένο πνεῦμα καὶ τελεῖ σὲ ὑποδικία ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Προκειμένου περὶ τοῦ δαιμονισμοῦ ἄς ἐρωτήσῃ καὶ ὁ πάσχων καὶ οἱ συγγενεῖς του τὴ συνειδησί τους καὶ ἄς ἀκολουθήσουν τὴ συνταγὴ τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὸ διώξιμο τοῦ διαβόλου: Τὴν προσευχὴ καὶ τὴ νηστεία. Ὁ δαιμονισμός δὲν εἶναι νευρικὴ νόσος γιὰ νὰ θεραπευθῆ δι' ἡλεκτρισμοῦ. Δὲν πρόκειται περὶ ἱστολογικῆς ἀλλοιώσεως τοῦ ἐγκεφάλου. Τὸ πνεῦμα τῆς πονηρίας σὺν κακοποιὸς δύναμις καὶ κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ, ἡ ἐξ ἠθικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἀχρηστεύσεως τοῦ δαιμονισθέντος, ἱκανοποιεῖ τὸ σαδισμό του μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐλευθερίας ποῦ, πρὸς καιρόν, τοῦ ἐδόθη, ὅπως συνέβη καὶ μὲ τίς καταστροφές τοῦ δικαίου Ἰώβ, ἡ τὴν αὐτοκτονία τοῦ προδότου Ἰούδα. Προκαλεῖ

ζαλάδες, συγχύζει τὴ διάνοια, ὀδηγεῖ στὴν τρέλλα, ἀφαιρεῖ τὸ ντῦμα τῆς ντροπῆς καὶ ξεγυμνώνει τὸν ἄνθρωπο, τοῦ ἀχρηστεύει πολλακίς καὶ τὴν ἀκοή καὶ τὴ λαλιά. Ὁ Σατανᾶς ἔχει συνείδησιν τῆς κακότητός του, τῆς ἀδυναμίας του μπρὸς στὴ δύναμι τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀκροτάτης ἠθικῆς ἀντιθέσεώς του, ὅπως ὁμολογεῖ δημοσίᾳ: «Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς». Ἡ ὁμολογία δὲν ὀφείλεται στὴν εἰλικρίνεια τοῦ διαβόλου, ἀλλὰ στὸν τρόμο. Ἡ ἐνοχὴ παίρνει τὸν ἐνοχο ἐξ ἀπίνης καὶ τοῦ ξεγυμνώνει τὸν ἐσώτερο κόσμο, ὅπως αὐτὸς ἐξεγύμνωσε τοὺς δαιμονισμένους. Ὅπως αὐτὸς ἐδέσμευσε τῶν δαιμονιζομένων τὴ θέλησι, ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς ἄλυσσόδεσε τὴ βούλησι τοῦ Σατανᾶ γιὰ νὰ μὴν ὑποκριθῇ. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλεῖτερο ἱστορικὸ θαῦμα, παρὰ ἡ θεραπεία τῶν δαιμονιζομένων, δεδομένου ὅτι ὁ Πονηρὸς κρύβεται γιὰ ν' ἀπατήσῃ καὶ νὰ καταληστεύσῃ τὸν πνευματικὸ πλοῦτο τοῦ πιστοῦ. Ὁ Σατανᾶς, σὰν ἀρχιένοχος, εἶναι σὲ μεγαλεῖτερο βαθμὸ δειλὸς ἀπὸ τὸν ἐνοχον ἄνθρωπο. Λὲς καὶ ἐστήθησαν στὸν τοῖχο καὶ ἀντίκρυσαν τίς κάννες τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος, «ἔκραξαν λέγοντες τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος»; Καὶ πεπωρωμένοι, ἀναίσθητοι ἀκόμη ἐγκληματίαι ἀντιμετωπίζουν καὶ ἰσόβια δεσμὰ καὶ αὐτὸν τὸ θάνατο μὲ ψυχραιμία. Ὁ Σατανᾶς ὅμως ἐσπάραξε μὲ τὴν ἰδέα ὅτι ὁ ἐρχομὸς τοῦ Ἰησοῦ ἐσήμανε καὶ τὰ αἰώνια βασανιστικὰ δεσμὰ του. Κανεὶς πιστὸς, τίμιος, ἀγωνιζόμενος γιὰ τὴν ἐπικράτησι τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο καὶ τῆς βασιλείας του στὶς καρδιὰς τῶν ἀνθρώπων, δὲν τρέμει πρὸ τῶν κινδύνων. Θυσιάζει καὶ σωματικὰς ἀνέσεις, καὶ περιουσιακὰ στοιχεῖα, καὶ δόξα τοῦ κόσμου, καὶ τὴ ζωὴ του ἀκόμη, γιὰτὶ μὴ τέτοια θυσία χαρίζει τὴν αἰωνιότητα, τὴν ἀθανασία κοντὰ στὸν ἀκτινοβόλο θρόνο τοῦ Θεοῦ. Συγκρίνατε τοὺς ἐνόχους ἐγκληματικῶν πράξεων, φωτογράφησατε τὴν μορφή τους ὅταν τοὺς ἐπιβάλλεται ἡ δικαία τιμωρία, μ' ἐκείνους ποὺ πάσχουν ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ ἰδῆτε τὴ διαφορὰ. Ἐκεῖ βλέμμα στεγνὸ, φονικὸ, πρόσωπο χλωμὸ, χεῖλη ξηρὰ μὲ χαρακτηριστικὰς συσπάσεις. Ἐδῶ βλέμμα ἀγίου, μὲ μιὰ οὐράνια ξαστεριά, γλυκυτάτη καὶ ἡρεμὸς ὄψις, ποὺ καθαρὰ μιλοῦν γιὰ τὴ γαλήνη τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἀποφασιστικότητα γιὰ τὴ νίκη τῆς ἀρετῆς. Ἐὰν ὁ Σατανᾶς δίνῃ τέτοια μαθήματα μεγάλου ἐνόχου καὶ ἐξάρῃ τὴ θεϊκὴ δύναμι τοῦ Χριστοῦ, εἶναι φοβερὸ καὶ νὰ σκεφθῇ κανεὶς ἀκόμη πὼς ὄντα, μὲ πρόσωπο ἀνθρώπου, ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξί του, καί, γενικώτερα, πνευματικοῦ κόσμου καὶ μάλιστα τὴν ὁμολογημένη καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ πονηρὸ Πνεῦμα, θεότητα τοῦ Κυρίου.

Ὁ σαδισμὸς τοῦ Σατανᾶ, ἡ ἐγκληματικὴ ροπή, ξεσπᾷ μὲ τὴν ἄδεια τοῦ Χριστοῦ, στοὺς χοίρους, γιὰ νὰ προκαλέσῃ ὑλικὴ κατα-

στροφή στους Γεργεσηνούς. Οί Γεργεσηνοί κατά πλειονότητα ἦσαν μᾶλλον Ἑλληνες εἰδωλολάτρες. Κράμα πίστεων, δεισιδαιμονιῶν, προλήψεων, εἰδωλα ἀπλωμένης πηχτῆς ἀγνοίας, τυπολατρεῖτες Ἰουδαϊκῆς καὶ θολοῦρες εἰδωλολατρικῆς καὶ ἰδιότυπου ἀγνωστικισμοῦ μέσα στὰ μυαλὰ τῶν συγχρόνων τοῦ Ἰησοῦ, εἶχαν μᾶλλον σαρκοποιήσει καὶ ταπεινώσει τὸ πνεῦμα. Ἐπόμενονον ὅτι στὸ δίσκο τῆς προτιμῆσεως καὶ στὸ ζῦγι πού ἔκανε ἡ συνειδήσις των, ἐδέσποζε τὸ ὑλικὸ συμφέρον. Αὐτὸ ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν κοσμοθεωρία τοῦ ὑλισμοῦ. Θεὸς εἶναι ὁ μαμωνᾶς. Αἱ ἐπιδιώξεις τοῦ ὑλιστοῦ, πού στερεῖται ἰδανικῶν, εἶναι ἰσχυρὰ κραυγὴ τοῦ μαμωνᾶ πού ἐχθρεύεται τὸ πνεῦμα καὶ δὲν ἐντυπωσιάζεται ἀπὸ τὸ θαῦμα. Τὸ θαῦμα γιὰ τὸν ὑλιστὴ πηγαίνει στὴ σφαῖρα τῆς ἀγνοίας τῶν φυσικῶν νόμων. Καὶ ἂν βρεθῆ πρὸ ἀντιφάσεων στὴ συζήτησι, τὸ πολὺ-πολὺ εἶναι νὰ καταληφθῆ ἀπὸ ἀμηχανία, ἀπὸ ἓνα εἶδος ζωικοῦ φόβου, ἢ νὰ νοιώσῃ μιὰ ψυχικὴ ἐνόχλησι καὶ νὰ σὲ κυνηγήσῃ, γιὰ τὸν δένεις μὲ τὸν ἔλεγχο πού τοῦ γίνεται ἀπ' τὴ ζωὴ σου. Εἶναι οἱ δυστυχέστεροι τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ φωτοσβέστες μιᾶς κοινωνίας, ὅταν συμβῆ νὰ εἶναι μορφωμένοι καὶ νὰ κατέχουν κάποια θέσι.

Ὅταν μιὰ ὀλόκληρη ἀνθρωπομαῆζα τῆς πόλεως Γεργεσῶν, πού εἶδε ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα τὸν πρῶην δαιμονιζόμενον, δὲν κατεπλάγη, οὔτε ἐθαύμασεν, οὔτε ἔπαθε σεισμὸ ὥστε νὰ ἐρωτήσῃ μὲ σπαραγμὸ τί ποιήσω, ἀλλ' ἐτόλμησε νὰ εἰπῆ: «Φύγε καὶ ἀπὸ τὰ σύνορά μας», σημαίνει ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴ χώρα τους ἦταν ἐπίσκεψις θεομηνίας. Καὶ διερωτᾶται κανεὶς μήπως ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἐκβληθέντων δαιμονίων, ἀνάλογος ἀριθμὸς ἐμπῆκε σ' αὐτούς. Πῶς ὁ πρῶην δαιμονιζόμενος, ἱματισμένος καὶ σωφρονῶν, κάθεται στὰ πόδια τοῦ εὐεργέτου, καὶ πῶς αὐτοὶ οἱ ἱματισμένοι καὶ σωφρονῶντες παραλογίζονται καὶ διώχουν μακριὰ τους τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ; Δὲν ἀκούσατε; «Ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν». Καὶ ἡ αἰτία; Γιατί, μετὰ τὴν ἔξοδον τῶν δαιμονίων ἀπὸ τὸν ταλαίπωρον ἀνθρώπο, ὀλόκληρος ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων ὥρμησε κατὰ κρημοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη. Λοιπόν, εἶπαν: Ἐξετάζεις μήπως κι' ἐμεῖς πάθουμε τὸ ἴδιο μὲ τὸν ἠθικὸ κώδικα τῶν παρανομιῶν μας; Ὁ πρακτικὸς ὑλισμὸς εἶναι χυδαιότερος καὶ ἀγενέστερος τοῦ θεωρητικοῦ, γιὰ τὸ πρῶτος μένει σὰν ἔκφρασις μιᾶς χοιρώδους καταστάσεως, ἐνῶ ὁ δεῦτερος ἀποτελεῖ μιὰ ἀντιφατικὴ φιλοσοφία ὠρισμένου κύκλου διανοουμένων. Ὑπάρχει διαφθορὰ σὲ ἄτομα καὶ διαφθορὰ σὲ ὀλόκληρη Κοινωνία, γιὰ τὸ κακὸν ἢ σὰν θεωρία, ἢ, πολὺ περισσότερο, σὰν πράξις, εἶναι μολυσματικὴ νόσος καὶ δρᾷ ἐκεῖ πού βρίσκει προδιαθεθειμένον ὄργανισμό, ὅπως ἀκριβῶς ἡ γάγγραινα. Κάθε συνήθεια τοῦ διπλανοῦ, ἔστω καὶ ψυχικῶς

καὶ κοινωνικῶς ἀσύμφορος, εἶναι κολλητικὴ. Δὲν δουλεῖει ἡ λογικὴ, ὥστε νὰ μπῆ σὲ κριτικὴ κοπίδα μιὰ θεωρία, μιὰ πρᾶξις καὶ νὰ ἐρευνηθῆ ἂν εἶναι θετικὰ ὠφέλιμη ἢ ὄχι. Ὁ ὄχλος μάλιστα παρασύρεται ἐξ ὑποβολῆς καὶ σὲ διάπραξι μεγάλων ἐγκλημάτων ἐναντίον τοῦ ἰδίου συμφέροντος ὅπως καὶ στὴν προκειμένη περίπτωσηί τῶν Γεργεσηνῶν γιατί ὅπως σημειοῦται: «Ἴδου πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ» γιὰ νὰ διώξῃ τὸν φωτοδότῃ, τὸν γιατρό, τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴ τῶν ψυχῶν ποὺ περίμεναν οἱ αἰῶνες. Οἱ μάγοι, οἱ ἀπατεῶνες, οἱ ἀνθρωποὶ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ διαβόλου ἔχουν θέσι σὲ σκοτισμένες Κοινωνίες καὶ ὄχι ὁ Χριστὸς ποὺ ἀπαιτεῖ τιμητικὴ συνεργασία γιὰ τὴν ἀποτίναξι μιᾶς δουλείας ποὺ ὑποτιμᾷ καὶ ἐξευτελίζει τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα. Καὶ δὲν εἶναι σπάνια στὴν Ἱστορία τὰ φαινόμενα τῆς ὀμαδικῆς πνευματικῆς παρακμῆς, αὐτὸς δὲ ὁ ὀλοκληρωτικὸς ἀφανισμὸς ὀφείλεται στὰς συγκεκριμένας αὐτὰς περιπτώσεις, πόλεων καὶ χωρῶν, στὴν ἐγκατάλειψι αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅστις δὲν διώκεται ἀπὸ χώραν Γεργεσηνῶν, ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν καρδιά μας. Ἐρχεται πλέον φυσιολογικὴ ἢ φθορὰ ἀτόμων καὶ λαῶν ὀλοκληρῶν γιατί ἀπουσιάζει ἡ συντηροῦσα χάρις τοῦ Θεοῦ ποὺ καλοδένει τὰ πάντα, μέχρις ἐσχάτων λεπτομερειῶν μὲ τοὺς μυστικούς του νόμους, πρᾶγμα ποὺ σήμερα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐποχὴ, δὲν μποροῦν νὰ τὸ νοιώσουν οἱ νεώτεροι Γεργεσηνοί, γιατί τὸ αὐτὸ ὕλιστικὸ καὶ αἰσθησιακὸ πνεῦμα ἐπικρατεῖ, ὁ ἴδιος καὶ χυδαιότερος ὕλισμὸς διακατέχει τὶς ψυχὰς τῆς συγχρόνου Κοινωνίας καὶ μάλιστα τῆς πολιτιστικῶς προηγμένης. Ὁ ὕλικὸς τρόπος τῆς ζωῆς δὲν σημαίνει καὶ πνευματικὴν ἀνωτερότητα οὔτε κἂν παρέχει καὶ κανόνας ἀπλῆς ἀβροφροσύνης: «Πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν». Ἔτσι ἔχει καὶ ἐδῶ ἐφαρμογὴ τὸ τοῦ Ἰωάννου: «Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον» (Ἰω. α', 11). Μήπως ὑπὸ μορφήν εὐτυχίας ἢ δυστυχίας, χαρᾶς καὶ λύπης, ἀκμῆς καὶ παρακμῆς, καὶ πλείστον μέσων δὲν ἔχει ὁ ἀνθρώπος τὴν ἐπίσκεψι τοῦ Χριστοῦ, νὰ προλάβῃ τὴ φυσίωσι, νὰ συγκρατήσῃ ἀπὸ τὴν ἀπελπισία, νὰ στηρίξῃ στὴν ὀλιγοπιστία, νὰ κηδεμονεύσῃ στὴν ὀρφάνια, νὰ ζεστάνῃ στὴν παγωνία, νὰ φωτίσῃ στὰ σκοτάδια, νὰ σώσῃ ἀπὸ τὴν πλάνη καὶ νὰ μᾶς γλυτώσῃ ἀπὸ τοὺς γκρεμούς; Δυστυχῶς ἢ διαγωγὴ τῶν πολλῶν εἶναι διαγωγὴ Γεργεσηνῶν ποὺ ἐθυσίασαν τὸ πνεῦμα στὴν ὕλη, τὴν ἠθικὴν ὑγεία στὴ σῆψι, τὸν Χριστὸν γιὰ τὸ μαμωνᾶ. Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅμως πὼς καὶ τὰ Γεργεσα, μιὰ ἀπὸ τὶς δέκα πόλεις τῆς περιφερείας τῆς Γαλιλαίας καὶ τῆς Τιβεριάδος θαλάσσης, δὲν ἔμεινε οὔτε ἴχνος. Ἐτάφησαν καὶ αὐτὰ στὴ γῆ, ὅπως τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα, γιατί γῆ ἦταν καὶ γήινους ἀνθρώπους

ἔτρεφον. Ἄλλ' ἡ γῆ ἀλλοιοῦται, καταστρέφεται, ἀφανίζεται μαζί με τοὺς χωματένιους τῆς ἀνθρώπου, ὅπως ἠφανίσθησαν οἱ Γεργεσηνοὶ ἀπὸ προσώπου γῆς καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον δὲν ἐδέχθησαν στὴ χώρα, ποῦ Ἐκεῖνος τοὺς ἔβαλε νὰ εὐτυχοῦν.

Εἶναι δυστύχημα ὅτι τὰ παθήματα τῶν ἄλλων τὰ ὅποια ὡς ἱστορικὰ γεγονότα ἀναφέρουν οἱ ἅγιοι Γραφαὶ περνοῦν ἀπὸ τὰ μάτια μας χωρὶς καμμιά βαθυτέρα μελέτη πρὸς ὠφελειάν μας. Τ' ἀκοῦμε στὴν Ἐκκλησίᾳ, τὰ διαβάζουμε, τ' ἀναφέρουμε στὶς συζητήσεις μας, ἀλλ' ἡ ψυχὴ μας δὲν μετατίθεται οὔτε στὶς αἰτίες οὔτε στὰ ἀποτελέσματα. Ἔγιναν κ' αὐτὰ ἓνα κοινὸ ἀνάγνωσμα, ἓνα συνηθισμένον ἀκρόαμα χωρὶς τὴν ἐπίδρασί του ἐπάνω στὶς λαϊκὰς μᾶζες, ὅσες τοῦλάχιστον κατηχοῦνται. Ἀλλιῶς δὲν ἐρμηνεύεται αὐτὴ ἡ ἀπάθῃσις τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὶς καρδιὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ἔκτασις τοῦ κακοῦ ποῦ ὀφείλεται ἀκριβῶς στὴν ἐρήμωσί μας καὶ τὴν ἄρνησί μας ν' ἀγκαλιάσουμε τὸ φῶς. Καὶ πόσων δὲν ἐχτύπησε τὴν πόρτα ὁ Χριστὸς ν' ἀνοίξῃ; Πόσων στ' αὐτὰ δὲν ἐνήχησε τὸ κήρυγμά του; Πόσες χιλιάδες ἀντιτύπων τῆς Καινῆς Διαθήκης δὲν κυκλοφοροῦν; Πόσες δυνατὲς εὐκαιρίες δὲν ἔδωσε στοὺς πολλοὺς ὥστε νὰ σπάσουν τὸν πάγο τῆς καρδιᾶς τους καὶ νὰ θερμανθοῦν ἀπὸ τὴν παρουσία του καὶ τὴ γλυκειὰ του φωνὴ «ἀνευ ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν»; Περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ πρέπει νὰ τὸν ἀναζητήσουμε ἐμεῖς, γιατί ἐμεῖς ἔχομε τὴν ἀνάγκη του.

Οἱ Γεργεσηνοὶ ἐφοβήθησαν μήπως μετὰ τὴν κατάργησι τῆς τυραννίας τοῦ Σατανᾶ καὶ τὴν κατάλυσι τοῦ κράτους του ἐπὶ τῶν ψυχῶν των, στερηθοῦν τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν χοιρωδῶν ἀπολαύσεων, δι' ὃ καὶ ἐτρόμαξαν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ὅτι ὁ Χριστὸς ἐπισκέπτεται τὴν χώρα τους. Κι' εἶχαν τὸ δικαιολογητικὸν τους: Ψευτιά, ἀπάτη, παρανομία, ἀδικία, πλεονεξία, ἠθικὴ ἀσυδοσία σὲ στενὴ καὶ εὐρεῖα κλίμακα εἶναι ἡ τρέφουσα τοὺς ἀπίστους ὑλιστὰς κόπρος τοῦ διαβόλου. Αὐτὴ ἡ κόπρος θὰ ἔπαυε νὰ ἀποθηκεύεται στὴν καρδιά τους καὶ στὸ μυαλό τους αὐτομάτως μετὰ τὸ κινήγημα τοῦ Θεοῦ τῆς ἀκαθαρσίας, ὅπως ὀνομάζει τὸ Σατανᾶ ἡ Γραφή, καὶ ἐκεῖνοι θὰ ἐκαλοῦντο μετὰ τὸν τίμιον ἰδρωτὰ τους καὶ μετὰ τὸ σεβασμὸ τῶν ἀγαθῶν τοῦ πλησίον τους νὰ ἐξοικονομοῦν τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ὁ κτηνάνθρωπος εἶναι περισσότερο τεμπέλῃς καὶ ἄδικος· καὶ ἡ ἰδέα ἀκόμη πὼς πρέπει νὰ ζῆ τιμίας καὶ ὑπὸ τὸ βλέμμα τοῦ Θεοῦ, τὸν ταραάσει. Δὲν τοὺς ἀκοῦτε; Νὰ φύγῃς Χριστέ, καὶ ἀπὸ τὰ σύνρα τῆς χώρας μας ἀκόμη!... Αὐτὸ ἀκούεται καὶ στὰ σπίτια, αὐτὸ καὶ στὶς δημόσιες καὶ ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις, αὐτὸ καὶ σὲ κάθε μας σχέσι μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ὁ Χριστὸς κυνηγᾷ τὸ διάβολο καὶ οἱ λεγόμενοι Χρι-

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΣΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

Εἶναι βαρυποινίτης μὲ παρελθὸν μιᾶς δραματικῆς ζωῆς τῆς κατοχῆς πού τὸν βρῆκε ἀνανάπτυκτο μπουμπούκι στὴν ἀκαλλιέργητη ἀκόμα φάσι τῆς νεότητος. Τὸ ρεῦμα τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων καὶ τῆς συμφορᾶς τὸ ἠσθάνθη κατ' ἐπάνω του ὀρμητικὸ γιὰ νὰ τὸν πνίξῃ. Ἀλλὰ τὸν ἔσωσεν ὁ Χριστὸς καὶ τώρα αἰσθάνεται μιὰ ἐσωτερικὴ ἀνάγκη νὰ γράφῃ γιὰ τὸ πάθημά του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ ἀφύπνισι καὶ σωτηρία του, πού τώρα ἔχει τὸν ὀλοκληρωμένον ἐν Χριστῷ ἄνθρωπο, ὅλον ἀγάπη καὶ γαλήνη.

Ἀλλὰ καὶ πόσοι ἄλλοι ἀπὸ μᾶς, πού ζήσαμε τις ἀγωνιῶδεις ἐκεῖνες ἡμέρες τῆς κατοχῆς, δὲν ἔχουμε νὰ διηγηθοῦμε κάποιον δράμα πού περάσαμε εἴτε ψυχικὸ εἴτε σωματικόν. Ἴσως ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δεινά, γιὰτὶ ὅλοι μας ὑποφέραμε, καὶ ἡ ἀμαρτία νὰ μᾶς προσέβαλε θανάσιμα κατὰ τὴ μεγάλη ἐκείνη δοκιμασία καὶ νὰ μὴν ἀντιστήκαμε στὸ πειρασμὸ καὶ νὰ γενήκαμε θύματά του. Καὶ συνεπῶς ὅλοι μας εἴμεθα ἔνοχοι ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Ἄς τὸν συμπαθήσουμε λοιπὸν τὸν νέο μας ἰσοβίτη αὐτό, ὅσο καὶ ἂν ἔφταιξε, πού ἦτο ἄλλωστε θῦμα τῆς κακῆς ὥρας καὶ μάλιστα τώρα πού μὲ τὴ «ἀνάβλεψι» καὶ μὲ τὴ «χάρι πού ὑπερεπερίσσευσε» ἀνήκει στὴ κατηγορία ἐκείνη πού πρέπει νὰ ζηλεύουν ὅσοι δὲν ἐπειραματίσθησαν αὐτὴ τὴ θεϊκὴ λυτρωτικὴ χάρι.

Ἄρχ. ΠΡΟΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

«Αἰσθανόμενος μίαν ἀνωτέραν ἐσωτερικὴν ἀνάγκην σᾶς γράφω,

στιανοὶ κινηγοῦν τὸ Χριστὸ θυμωμένα, λὲς καὶ τοὺς προσβάλλει τὸν πλούσιον τροφодότη πατέρα τους. Καὶ μὲ τὴ σκέψι αὐτὴ διερρωτᾶται κανεὶς ἂν αὐτοὶ οἱ Χριστιανοὶ ἐγνώρισαν ποτὲ τὸν Εὐεργέτη τους, ἂν ἔσκυψαν καμμιὰ φορὰ ἐπάνω στίς εὐαγγελικὰς γραμμὰς νὰ πληροφορηθοῦν τί φρικτὸν εἶναι τὸ ἀμάρτημα τῆς γαδαρηνῆς αὐτῆς ἀρνήσεως καὶ τί συνεπειὰς φοβερὰς ἔχει ἢ ἐγκατάλειψις μας, τοῦ σπιτιοῦ μας, τῆς χώρας μας ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἤλθε νὰ λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου καὶ νὰ θεμελιώσῃ τὴν πνευματικὴν του βασιλείαν στίς καρδιὰς ὅλων τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς. Ψυχὴ, σπῖτι καὶ χώρα πού δὲν κυβερνῶνται ἀπὸ τὸ Χριστὸ, θὰ ζοῦν ἀεὶποτε στὴ φθορὰ καὶ ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΑΘ. ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

πάτερ μου, τὰς σκέψεις μου αὐτάς, αἱ ὁποῖαι πιστεύω ὅτι φείλονται εἰς τὴν ἐπιτακτικὴν ἐκείνην δι' ἓνα σωστὸν ψυχικὸν προσανατολισμόν. Τραγικὴν βέβαια εἰρωνείαν ἔχει τὸ γεγονός ὅτι ἔπρεπε νὰ ζήσω ὅλον ἐκείνον τὸν ἐφιάλτην τῆς ἀγωνίας διὰ τὴν ἀδικίαν τὴν ὁποῖαν διέπραξα καὶ τὴν ἐν τέλει σύλληψίν μου, διὰ νὰ δυνηθῶ ἐπιτέλους νὰ εὔρω τὸν δρόμον ἐκείνον, τὸν μοναδικὸν δρόμον, ὁ ὁποῖος ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς ἓνα ἀνώτερον προορισμόν, τὸν ἀληθινόν του προορισμόν ἐπὶ τῆς γῆς. Πρὶν συνεχίσω θὰ ἔπρεπε νὰ σᾶς πῶ, πάτερ, εἰς ποῖαν ψυχολογικὴν κατάστασιν ἤμην, τότε εἰς τὰς πρώτας στιγμάς, ὅταν ἡ βαρεῖα σιδηρᾶ θύρα ἔκλειε ὀπίσω μου. Σήμερα πού ἓνα Πνεῦμα ἤρεμο, μὴ ζωογόνος πνοὴ ξεχύνεται εἰς ὅλην μου τὴν ὑπαρξίν, σήμερα βλέπω καθαρά τὴν ἠθικὴν καὶ σωματικὴν κατάπτωσιν εἰς τὴν ὁποῖαν εἶχα περιέλθει, ζητῶντας τότε, ὡς ὄνην διέξοδον τῆς ἀπελπιστικῆς μου θέσεως, τὸν θάνατον. Τί ψυχικὸν ἔρεισμα εἶχον διὰ νὰ συγκρατηθῶ; Πῶς νὰ ἀπέφευγα τὴν νέμεσιν; Ποτισμένοι ἐπὶ τρία ἔτη ἀπὸ τὰς ὑλιστικὰς θεωρίας καὶ τὰ κηρύγματα μίσους εἰς τὴν κρισιμωτέραν περίοδον τῆς ἡλικίας διὰ κάθε νέον, περίοδον ἡλικίας πού θέτει τὰς βάσεις διὰ τὴν μετέπειτα ζωὴν, μὲ νεκρὸν τὸν συναισθηματικὸν κόσμον, εἶχα μάθει πὼς ἡ ζωὴ εἶναι μόνον αἱ ὑλικά ἀπολαύσεις. Ἄλλ' ὅμως καὶ τί βάσεις ζωῆς ἤμποροῦσαν νὰ θεοῦν εἰς κάθε ἄλλην περίπτωσιν ἀφοῦ γενικὸν φαινόμενον κατωτερότητος βασίλευε εἰς τὴν σκοτεινὴν ἐκείνην περίοδον τῆς κατοχῆς, πού ἔπρεπε νὰ βαδίσωμε ἐμεῖς οἱ νέοι τῶν εἴκοσι ἐτῶν; Ἀθύρματα κάθε ὑπόπτου κηρύγματος, πού μὲ τὴν προσωπίδα τῶν πατριωτικῶν σκοπῶν παρέσυραν εἰς κάθε εἶδους περιπετειάς, εἰς τὴν περίοδον ἐκείνην τῆς πολιτικῆς ἀκαταστασίας καὶ οικονομικῆς ἀπαθλιώσεως, κάθε νέον καὶ διέστρεφον τοὺς νεανικοὺς χαρακτῆρας καὶ τοὺς ἔκαμνον θηρία, θηρία ἀπογυμνωμένα ἀπὸ κάθε αἴσθημα ἀγάπης, ἠθικῆς καὶ νεανικῆς ἀγρότητος. Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι πολὺ γνωστὰ καὶ τὰ πλεόν πραγματικὰ ἀποτελέσματα τῆς σκοτεινῆς κατοχῆς, εἶναι τὰ ζωντανὰ παραδείγματα πού βρίσκονται σήμερα ἐδῶ στὴν Φυλακὴν.

Καρπὸς καὶ ἐγὼ τῆς περιόδου ἐκείνης σὰν φυσικὴ συνέπεια εἶναι τὸ γεγονός νὰ εὐρίσκωμαι καὶ ἐγὼ σήμερα ἐδῶ στὴν Φυλακὴν. Φυλακὴ; Τί τρομερὴ λέξις διὰ τὸν ἄνθρωπον; Καὶ ὅμως ἀπὸ τὴν τρομερὰν αὐτὴν λέξιν εἰς κάθε ἄλλην περίπτωσιν, προῆλθεν τὸ καλόν. Ἡ Φυλακὴ σήμερα δὲν ἀποτελεῖ δι' ἐμὲ τὸν χῶρον τῆς τιμωρίας, πού ἀποτελοῦσε εἰς τὸ παρελθόν. Ἴσως διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωὴν μου, ζωὴν ἀπιστίας, εἰρωνείας, χωρὶς ἱερὸν καὶ ὄσιον, αἰσθάνθηκα μίαν πρωτόγονον γαλήνην νὰ διαχύνεται εἰς τὴν ψυχὴν μου εἰς κάθε ἄκουσμα τοῦ Θεοῦ Λόγου. Σὰν ἓνας ἀσθενὴς πού δέχεται τὸ εὐεργετικὸν φάρμακον τῆς σωτηρίας του

και πόσην ανάγκην εἶχα τοῦ φαρμάκου αὐτοῦ. «Δὲν ἔχουσι χρεῖαν ἰατροῦ οἱ ὑγιαίνοντες ἀλλ' οἱ πάσχοντες» (Ματθ. θ', 12), ἔλεγε ὁ Χριστὸς και ποὺ τόσοι τὰ ἀγνοοῦσα αὐτὰ τὰ λόγια, και ποὺ σήμερα αἰσθάνομαι τὸ βαθύτερον νόημά τους, τὰ λόγια τὰ ὁποῖα ἔφεραν τὴν βαθειὰ ἐπίδρασίν τους στὴν ψυχὴν μου. Σήμερα μακρὰ ἔφυγαν τὰ μαῦρα κοράκια τῆς ἀγωνίας. Χαρμόσυνες καμπάνες ἤχουν μέσα μου. Ἡ ἐλπίδα, ἡ πίστις, ἡ ΠΙΣΤΙΣ σὰν ἀπάνεμο λιμάνι μοιάζει ὕστερα ἀπὸ μίαν τρικυμιώδη ζωὴν, μέσα εἰς τὸν ὠκεανὸν τοῦ πάθους και τῆς ἀμαρτίας. Σήμερα, χάρις εἰς τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ ἐορτάζω τὴν ἀνάστασιν τῷ ψυχικοῦ μου κόσμου και αἰσθάνομαι μίαν εὐτυχίαν πολὺ διαφορετικὴν ἀπὸ τὰς δῆθεν εὐτυχίας ποὺ μοῦ προσέφερε ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου. Σήμερα ἀναλογίζομαι ὅλα ἐκεῖνα τὰ δεινὰ και πάθη ποὺ βασανίζουσι τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ἀπομακρυσμένοι ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, τυφλοί, πνευματικὰ νεκροί, ἀναζητοῦν μάταια στιγμὰς γαλήνης εἰς τὴν βασανισμένην ζωὴν τους. Καὶ ὅμως τόσοι κοντὰ εἶναι ἡ εὐτυχία και ἡ γαλήνη, γιατί δὲν ἀκοῦν τὴν φωνὴν τοῦ Χριστοῦ ποὺ τοὺς καλεῖ κοντὰ του. «Ἐλθετε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες και πεφορτισμένοι. Καὶ ἐγὼ θέλω σᾶς ἀναπαύσει. Ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς και μάθετε ἀπ' ἐμοῦ διότι πρᾶος εἶμαι και ταπεινὸς τὴν καρδίαν και θέλετε εὔρει ἀνάπαυσιν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν» (Ματθ. ια', 28-29).

Ἀνάπαυσιν τοὺς ὑπόσχεται ὁ πρᾶος Ἰησοῦς μετὰ τὰ ἀπλᾶ λόγια Του. Ὑλισταί, ἄπιστοι, ἀρνηταί, πολὺ δύσκολα μποροῦν νὰ ἀντιληφθοῦν τὴν τεραστίαν ἠθικὴν δύναμιν ποὺ δίδει εἰς τὸν ἀνθρώπον ἡ Χριστιανικὴ πίστις. Καὶ ὅμως ἐφανερῶθη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, «διότι ἐφανερῶθη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ Σωτήριος εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, διδάσκουσα ἡμᾶς νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν ἀσέβειαν και τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας και νὰ ζήσωμεν σωφρόνως και δικαίως και εὐσεβῶς ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι προσμένοντες τὴν μακαρίαν ἐλπίδα και ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ και Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Τιμ. β', 11-13). Πόσον δυστυχεῖς λοιπὸν οἱ ἀσεβεῖς και ζῶντες εἰς τὰς κοσμικὰς ἀπολαύσεις, θὰ πρέπει νὰ εἶναι εἰς τὰς δυσχερεῖας τῆς ὑλιστικῆς ζωῆς των, χωρὶς ψυχικὸν θάρρος, και πόσον τρομερὰ ἡ σκέψις δι' αὐτοὺς ὁ θάνατος. Καὶ πόσον διαφορετικὰ, μετὰ πόσον θάρρος και χαρὰν ἀντικρύζει τὴν ζωὴν ὁ πιστὸς εἰς τὰς δοκιμασίας του. Ἴσως ὅλα αὐτὰ νὰ ἦταν και γιὰ μένα ἀπίστευτα, ἂν ποτε τὰ ἀκουγα εἰς τὴν κοινωνικὴν μου ζωὴν, ποὺ μοιρολατρικὰ και χωρὶς συναίσθησιν ἐζοῦσα. Σήμερα ὅμως ἔχοντας τὴν ζωντανὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἐκτουῦ μου, πιστεύω πὼς ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι μόνον λόγια γραμμένα ἀπὸ ἐγωῖστικὴν σκοπιμότητα. Πιστεύω λοιπὸν πὼς εἶναι βαθύτερα ψυχικὰ αἷτια και ἐπίγνωσις πὼς μόνον μετὰ ὁδηγὸν

τὸ Φῶς τῆς πίστεως, θὰ δυνηθῶ νὰ φθάσω εἰς τὸν ἀληθινόν μου προορισμόν, διότι ἐπὶ τέλους χρειάζεται μιὰ ἀπόφασις διὰ κάθε ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος ἔχει ἐκτίμησιν εἰς αὐτὸ πού λέγεται ζωή. Καὶ ἀσφαλῶς δὲν ἀποτελεῖ ἰδανικόν καὶ προορισμόν κάθε ἀνθρώπου ἡ Φυλακή. Ἡ νεανικὴ ἐπιπολαιότης, ἡ ἄγνοια, καὶ ἡ νοσηρὴ ψυχικὴ κατάστασις πού ὀδηγεῖ στὸ παραστράτημα καὶ στὴν ἀνομίαν, δὲν πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἀσφαλῶς σταθμόν ἢ ἀνεπανόρθωτον πτώσιν. Σήμερα μοῦ ἀποκαλύπτεται τὸ φῶς τῆς ἀληθείας καὶ ὁ δρόμος τῆς ἀληθινῆς ζωῆς. Δύσκολος βέβαια αὐτὸς ὁ δρόμος, ὅπως μᾶς λέγει ὁ Ἰησοῦς «... Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης, διότι πλατεῖα εἶναι ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἢ φέρουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν καὶ πολὺ οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς» (Ματθ. ζ', 13).

Δι' ὅσους εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ ἀκούσουν τὴν φωνὴν τοῦ Χριστοῦ, θὰ πρέπει νὰ εὐρίσκωνται εἰς μίαν διαρκῆ ἀγωνιστικὴν προσπάθειαν, προσέχοντες πῶς ὁ πειρασμὸς εἶναι πάντα ἔτοιμος καὶ εἰς τὰς πλείον ἀσημάντους μορφάς του, νὰ κλονίσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν προσπάθειάν του, καὶ ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος ἄς ζητῇ τότε μόνον ἀπὸ τὸν Θεόν, τὴν δύναμιν νὰ ἐκτελῇ τὸ θέλημά του. Εἶναι τόσον μεγάλη ἡ μακροθυμία καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, πού θὰ εἰσακούσῃ τὴν εὐχὴν «...Καὶ ἡ μετὰ πίστεως εὐχὴ θέλει σώσει τὸν πάσχοντα, καὶ ὁ Κύριος θέλει ἐγείρει αὐτὸν καὶ ἀμαρτίας ἂν ἔπραξε θέλουσι συγχωρηθῆ εἰς αὐτόν» (Ἰακ. ε', 15). Καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ πάντα μέγα θὰ φέρῃ τὴν σωτηρίαν. Τὴν σωτηρίαν εἰς τοὺς πάσχοντας πού θὰ τὴν ὑποβοηθήσουν εἰς μίαν ιδεώδη θείαν ἀποστολήν, οἱ πνευματικῶς ὑγιεῖς ἄνδρες. Ὁ πειρασμὸς κρατεῖ σφικτὰ στὰ πλοκάμιά του καὶ ἀνοίγει καὶ θανατῶνει τὰ ἄπειρα θύματά του. Ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἀληθείας, ἡ διδασκαλία τῆς Χριστιανικῆς πίστεως δίδει πάντα ἐλπίδα νίκης. Δὲν θὰ πρέπει νὰ εἶναι χίμαιρα διὰ τοὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν τὴν πίστιν καὶ τὸν Χριστὸν εἰς τὴν ψυχὴν των, τὸ ὄραμα τῆς δημιουργίας τῆς Χριστιανικῆς κοινωνίας. Ὁδηγὸς καὶ ποιμὴν ὁ Χριστός. «Ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ βάλλει ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ἰωάν. ι', 11). «Καὶ ἐγὼ δίδω εἰς αὐτὰ ζῶν αἰώνιον καὶ δὲν θέλουσι ἀπολεσθῆ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάσαι αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου» (Ἰωάν. ι', 28).

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ἵδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλ. 227.689.

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΑΡΙΘΜΟΥΣ»

Ὑπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Οἱ συχνοὶ γογγυσμοὶ τῶν Ἑβραίων
παρώργισαν τὸν Θεό.

Οἱ ἴδιοι ἐκεῖνοι Ἑβραῖοι ποὺ εἶδανε ὀλοφάνερα, καὶ στὴν Αἴγυπτο καὶ στὴν Ἐξοδο καὶ στὴν ἔρημο ὕστερα ἀπὸ τὴν Ἐξοδο τὰ πολλὰ θαυμάσια καὶ τὴν μεγάλη βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἀπιστοῦνε πάλι καὶ γογγύζουν ἐναντίον του κι' ἐναντίον τοῦ Μωϋσῆ, τὴν ὥρα ποὺ ἐπλησίαζαν νὰ μποῦνε στὴ γῆ τῆς Ἐπαγγελίας. Φοβοῦνται, οἱ μωροὶ καὶ ἀνόητοι, περισσότερο τοὺς Χαναναίους ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Θεό. Σὰν νάτανε ὁ λαὸς ἐκεῖνος ἰσχυρότερος ἀπὸ τὸν Θεό. Δίκαια λοιπὸν ὠργίσθηκεν ὁ Ὑψιστος ἐναντίον τους καὶ δικαιοτάτα τοὺς φέρθηκε γιὰ τὴν ἀμυαλωσύνη τους καὶ τὴν ἀγνωμοσύνη τους. «Πάντως οἱ ἄνδρες οἱ ὀρῶντες τὴν δόξαν μου, καὶ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίησα ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ... οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς μου» (Ἀριθ. ιδ', 22).

Δίκαια λοιπὸν ἀποφάσισε νὰ τιμωρήσῃ, χωρὶς ἄλλο, τοὺς κακοκέφαλους ἐκείνους, μὲ τὸ νὰ τοὺς στερήσῃ ὅλως διόλου τὴν ἀπόλαυση τῆς γῆς ἐκείνης, ποὺ τὴν εἶχεν ὑποσχεθῆ στοὺς προγόνους των. «Οὐκ ὄψονται τὴν γῆν ἐκείνην, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν» (Ἀριθ. ιδ', 23).

Τὰ ἀπλᾶ καὶ ἀθῶα παιδιά, οἱ ἀπονήρευτοι καὶ ἀψευγάδιαστοι ἔφηβοι, ἀπὸ εἴκοσι χρονῶν καὶ κάτω, ὅσοι δὲν συμμερισθῆκανε στὸ καταγογγυσμό, ὁ Χάλεφ τοῦ Ἰεφονῆ κι' ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ποὺ μοῦ σταθῆκανε πιστοί, αὐτοὶ θὰ μποῦνε σ' ἐκείνη τὴν γῆ καὶ θὰ τὴν

κληρονομήσουν. Οἱ ἄλλοι ὅλοι ποὺ γογγύσανε ἐναντίον μου δὲν θὰ καταξιωθοῦνε, οὔτε νὰ τὴν ἀπολαύσουνε, οὔτε καὶ νὰ τὴν ἰδοῦνε. «Πάντες οἱ παροξύναντές με οὐκ ὄφονται αὐτήν», ἀλλὰ θὰ περιπλανῶνται μέσα στὴν ἔρημο, ὡσότου ν' ἀφήσουνε τὰ κόκκαλά τους σ' αὐτή. «Ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἐξαναλωθήσονται, καὶ ἐκεῖ ἀποθανοῦνται». Μέσα στὴν ἔρημο θὰ ρέψουνε, κι' ἐκεῖ θὰ πεθάνουνε (Ἄριθ. ιδ', 35). Πρᾶγμα, ποὺ κι' ἔγινε.

Δὲν εἶναι τὸ πρῶτο περιστατικὸ αὐτό, ποὺ οἱ Ἑβραῖοι, μὲ τὴν ἀπιστία τους καὶ μὲ τὴν σκληροκαρδία τους, ἐξωργίσανε τὸν Θεὸ καὶ λυτρωτὴ τους, δείχνοντας ἀγνωμοσύνη. Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς λέει, δέκα φορές ὡς τώρα ἀποτολμήσανε τὴν ἴδιαν ἀπέναντί μου ἀγνωμοσύνη κι' ἀσέβεια. «Καὶ ἐπέρασάν με τοῦτο δέκατον». Μερικοὶ μάλιστα ἐρευνήσανε καὶ νομίζουνε πὼς βρήκανε τοὺς δέκα αὐτοὺς διαγογγυσμοὺς τῶν Ἑβραίων.

Α') Ὅταν βγαίνοντας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, εἶδανε σὲ λίγο νὰ τοὺς καταδιώκουνε κατοπινὰ τους οἱ Αἰγύπτιοι, ποὺ εἶχανε στρατοπεδεύσει κοντὰ στὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα. «Ἐξήγαγες ἡμᾶς θανατῶσαι ἐν ἐρήμῳ». Μᾶς ἔβγαλες ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, γιὰ νὰ μᾶς θανατώσης (Ἐξόδ. ιδ', 11). Ἔτσι ἐλέγανε τότε.

Β') Γογγύσανε κι' ὅταν ἔφθασαν στὰ Μερρᾶ, ποὺ βρήκανε τὰ νερά της νᾶναι πικρά. «Καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς ἐπὶ τῷ Μωϋσῆ λέγοντες, τί πιόμεθα». Κι' ἐγόγγυζεν ὁ λαὸς ἐναντίον τοῦ Μωϋσῆ λέγοντας, τί νερὸ θὰ πιοῦμε : (Ἐξόδ. ιε', 24).

Γ') Γογγύσανε, ὅταν πεινάσανε μέσα στὴν ἔρημο τοῦ Σίν, καὶ λαχταρήσανε τὰ καζάνια μὲ τὰ κρέατα καὶ τὰ ψωμιὰ τῆς Αἰγύπτου. «Ἐξηγάγατε ἡμᾶς εἰς τὴν ἔρημον ταύτην ἀποκτεῖναι» (Ἐξόδ. ιστ', 3).

Δ') Γογγύσανε, ὅταν ἐνῶ εἶχανε ἐντολὴ νὰ μὴ μαζεύουνε μάννα, παρὰ ὅσο θὰ τοὺς ἔφθανε γιὰ τὴν ἡμε-

ρήσια διατροφή τους, χωρίς ν' αποθηκεύουνε και για την αὐριανήν ἡμέρα, μερικοὶ παράκουσαν τὴν ἐντολὴν καὶ «κατέλιπον αὐτὸ εἰς τὸ πρῶτ', καὶ ἐξώζεσε σκώληκας καὶ ἐπώζεσεν»· μαζέψανε περισσότερο καὶ τ' ἀφῆκανε ὡς τὸ πρῶτ', κι' αὐτὸ σκουλήκιασε καὶ βρώμησε ('Εξοδ. ιστ', 19).

Ε') Γογγύσανε, ὅταν μερικοὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος παραβῆκανε τὴν ἐντολὴν ποὺ τοὺς δόθηκε καὶ βγήκανε τὴν ἑβδομῆν ἡμέρα γιὰ νὰ μαζέψουνε μάννα «καὶ οὐχ εὔρον» ('Εξοδ. ιστ', 27).

ΣΤ') Γογγύσανε ὅταν στῆ Ταφιδεὶν ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τοῦ νεροῦ «ἐλοιδορεῖτο ὁ λαὸς καὶ διεγόγγυζεν πρὸς Μωϋσῆν». «Ὁ λαὸς ἔβριζε τὸν Μωϋσῆν κι' ἐγόγγυζεν ἐναντίον του» ('Εξοδ. ιζ', 1, 2, 3).

Ζ') Γογγύσανε στὸ ὄρος Ὠρήβ, ὅταν σήκωσαν ἀνταρσίαν ἀσεβέστατη καὶ ὑψώσανε τὸν ἀντίθεο «Χρυσοῦν Μόσχον» κρᾶζοντας· «Οὔτοι οἱ Θεοὶ σου Ἰσραὴλ» ('Εξοδ. λβ', 1—9).

Η') Γογγύσανε, ὅταν κουρασμένοι καὶ ἀποκαμωμένοι ἀπὸ τὴν ὁδοιπορίαν ὁ λαὸς ἔλεγε βλάστημα λόγια ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, «πὸνηρὰ ἐναντι Κυρίου», κι' ὁ Θεὸς τοὺς ἔρριξε φωτιὰν ἐπάνω στὰ κεφάλια του· κι' ὠνομάσθηκε γι' αὐτὸ ὁ τόπος ἐκεῖνος Ἐμπυρισμός. ('Αριθ. ια', 1—3).

Θ') Γογγύσανε ὅταν ἀηδιάσανε καὶ μπουχτίσανε τὴν διατροφή τους μὲ τὸ μάννα καὶ ξαναθυμηθῆκανε τὰ κρέατα τῆς Αἰγύπτου, καὶ τὰ ψάρια τῆς, καὶ τ' ἀγγούρια τῆς, καὶ τὰ πεπόνια τῆς καὶ τὰ πράσα, τὰ κρομμύδια καὶ τὰ σκόρδα τῆς, ποὺ γι' αὐτὸ τιμωρηθῆκανε μὲ τὴν πληγὴ τῆς Ὀρτυγομήτρας, ἀπὸ τὰ πολλὰ ὀρτύκια ποὺ τρώγανε. Καὶ γι' αὐτὸ ὁ τόπος ἐκεῖνος ὠνομάστηκε «Μνήματα τῆς ἐπιθυμίας» ('Αριθ. ια', 4—6).

Ι') Γογγύσανε γιὰ τελευταία φορὰ στὴν περίστασι

αὐτὴ ποὺ ἐστασίασαν κι' ἔκαμαν ἀνταρσία, σὰν ἀκούσανε ἀπὸ τοὺς κατασκόπους τους, τί λογῆς εἶναι ἡ χώρα τῆς Χαναάν καὶ ποιοὶ εἶναι οἱ Χανααναῖοι ποὺ τὴν κατοικοῦσανε. Καὶ τότες ἐθράσεψαν κι' ἀπέναντι στοῦ Θεοῦ κι' ἀπέναντι στοῦ Μωϋσῆ ποὺ ἦτανε πιστός του θεράποντας, κι' ἀποφασίσανε νὰ γυρίσουνε πίσω, ἀφ' οὔ εἶχανε ξεπεράσει τόσα καὶ τόσα ἐμπόδια· «Δῶμεν ἀρχηγὸν καὶ ἐπιστρέψωμεν εἰς Αἴγυπτον». Ἔτσι μετροῦνε κάποιοι τοὺς δέκα γογγυσμοὺς τῶν Ἑβραίων.

Ἄλλοι πάλιν δὲν τὴ βρίσκουνε σωστὴ τὴν ἀρίθμηση αὐτὴ καὶ λένε πὼς τὸ «ἐπίερασάν με τοῦτο δέκατον» εἰπώθηκε ἀόριστα καὶ σημαίνει στὴ συμβολικὴν ἱερὴ γλῶσσα μεγάλον ἀριθμὸν, πολλὰς φορές. Καὶ φέρουνε παραδείγματα πολλὰ. Ὅταν π.χ. ὁ Ἰακώβ διαμαρτύρεται στοῦ Λάβαν, γιὰ τὴν ἀδικίαν ποὺ τοῦ κάνει νὰ μὴν τοῦ πληρώνη τὸ δίκαιο μισθὸ του γιὰ τὰ πολλὰ χρόνια ποὺ τοῦ δούλεψε καὶ λέει· «Ἐλλάξε τὸν μισθόν μου τῶν δέκα ἀμνῶν». Ἡ ὅταν ὁ στρατὸς δὲν θέλῃ νὰ ριψοκινδυνεύσῃ ὁ βασιλέας του Δαυτὶδ στὴν ἀνταρσία τοῦ Ἀβεσσαλώμ καὶ τεῦ λένε «Σὺ, ὡς ἡμεῖς, δέκα χιλιάδες». Τὸ δέκα ἐδῶ εἶναι προφανῶς εἰπωμένον ἀντὶ πολλὰς χιλιάδες. Ἔτσι λοιπὸν κι' ἐδῶ ὁ Θεὸς λέγει «Ἐπίερασάν με τοῦτο δέκατον», ἄπειρες δηλαδὴ φορές. Καὶ θέλει μὲ αὐτὸ νὰ φανερῶσῃ τὴν ἄμετρη μακροθυμία του καὶ τὴν ἀνεξικακία του, ποὺ τοὺς ἀνέχθηκε καὶ δὲν θέλησε νὰ τοὺς τιμωρήσῃ, παρ' ὅλη τὴν ἀγνωμοσύνην καὶ σκληροκαρδία.

Κι' αὐτὸ ξάστερα καὶ καθαρὰ τὸ ἐρμήνευσε ὁ Προφητὰνακτας λέγοντας· «Ποσάκις παρεπίκρανον αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ· παρώργισαν αὐτὸν ἐν γῆ ἀνύδρῳ· καὶ ἐπέστρεψαν τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ παρώξυναν». Τὸ «ποσάκις» ἐδῶ, σημαίνει «πολλάκις» ἢ τὸ «δεκάκις» καὶ τὸ «δέκατον» ποὺ λέει ἄλλοῦ καὶ μ' αὐτὰ ὅλα φανερώνεται ἡ ἄκρα μακροθυμία τοῦ Θεοῦ. Τελευταῖα ὅμως ἀποφάσισεν ὀριστικὰ καὶ τ' ὠρκίσθηκε

νά δώση ἓνα τέλος. «Ζῶ ἐγώ... οὐκ ὄφονται τὴν γῆν, ἦν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν... ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἐξαναλωθήσονται, καὶ ἐκεῖ ἀποθανοῦνται» (Ἀριθ. ιδ' 28—35).

Ὡ, ἄς μὴ παραθαρρεύεται ἀνόητα ὁ ἁμαρτωλὸς κι' ἄς μὴ στηρίζεται στὴν ἀπειράγαθην εὐσπλαγχνία τοῦ ἁγίου Θεοῦ. Ἄς μὴ κακομεταχειρίζεται γιὰ τὸν ἀφανισμό τοῦ τὸ ἀμέτρητο θεῖο του ἔλεος. Κι' ἐπειδὴ ἡ καλωσύνη, ὅπως λέγει ὁ θεῖος Ἀπόστολος, τὸν ὀδηγεῖ στὴ μετάνοια, ἄς μὴ θρασεύεται γι' αὐτὸ κι' ἄς μὴ καταφρονᾷ τὴν φιλανθρωπία του πέφτοντας «εἰς τὸ βάθος τῶν κακῶν». Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς δείχνει τόση καλωσύνη καὶ τόσην ἀγαθότητα στὸν ἄνθρωπο, πρέπει λοιπὸν αὐτὸς νὰ πονηρεύεται ἀπέναντί του; «Οὐ παροικῆσει σοι ὁ πονηρευόμενος, οὐδὲ διαμενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου». Δὲν μπορεῖ νὰ σταθοῦν κοντά σου οἱ πονηροὶ καὶ οἱ παράνομοι. Ἐπειδὴ ὁ ἅγιος Θεὸς εἶναι ἀληθινός, πρέπει γι' αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος νὰ τοῦ λήψεται ἄμαρτια; Ἐπειδὴ εἶναι ἐλεήμονας καὶ πανάγαθος, πρέπει ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ ξετραχηλίζεται καὶ νὰ γίνεται σκληρὸς καὶ κακός; Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι μακρόθυμος, πρέπει ἐμεῖς νὰ κάνουμε κατάχρησιν τῆς μακροθυμίας του καὶ νὰ τὸν ἐξοργίζουμε;

Ναί! Ὁ Θεὸς εἶναι μακρόθυμος καὶ συγχωρᾷ καὶ μιὰ καὶ δυὸ καὶ δέκα καὶ πολλὰς φορές. Ἀλλὰ στὸ τέλος ἀποφασίζει. Καὶ ἡ ἀπόφασή του εἶναι ἀμετάθετη. Καὶ ἡ τιμωρία εἶναι ἔτοιμη. Καὶ ἡ ποινὴ ἀναπόφευγη. Καὶ ἡ κόλαση θᾶναι αἰώνια.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδ. ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ἀπολυτίκιον τῆς Μ. Πέμπτης

Ἐξηγόρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου τῶ τιμῶ σου αἵματι τῶ Σταυροῦ προσηλωθεὶς καὶ τῇ λόγχῃ κεντηθεὶς, τὴν ἀθανασίαν ἐπήρασας ἀνθρώποις, Σωτὴρ ἡμῶν, δόξα σοι.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Α'. ΔΙΑΤΙ ΝΟΣΕΙ ΣΟΒΑΡΑ Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ;

ε) Τὸ διαζύγιον. Ἄλλὰ πόσο θλιβερὸ εἶναι αὐτό ! Ὁ γάμος εἶναι ἀλιόλυτος. «Ὁ ὁ Θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω» (Μάρκ. ι', 9), τονίζει ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μας. Κ' ἔχει τέτοια βαρύτητα ὁ Θεϊκὸς αὐτὸς λόγος, πού θάπρεπε ὅλους πραγματικὰ νὰ συγκλονίζη.

Ὁ γάμος εἶναι στενὸς καὶ ζωτικὸς δεσμὸς τῶν συζύγων μοιάζει μὲ τὸ σύνδεσμο τῆς κεφαλῆς πρὸς τὸ σῶμα. Κι' ὅταν ἀποκοπῆ ἡ κεφαλὴ ἀπ' αὐτὸ ἔχομε ἔγκλημα στυγερὸ, ἄλλο τόσο κι' ὅταν διασπασθῆ ἡ ἐνιαία ζωὴ τῶν συζύγων, μὲ τὸ ἐπάρατο διαζύγιο βρισκόμασθε μπροστὰ σὲ ἀπαίσιο φόνο. Κι' ὅπως εἶναι ὑπόλογος καὶ ὑπεύθυνος ἐνώπιον τῆς ἀνθρωπίνης καὶ τῆς ἀδέκαστης προπαντὸς θείας δικαιοσύνης ὁ φονηᾶς, ἔτσι κι' ἐκεῖνος πού καταστρέφει τὴν ἐνότητα τοῦ γάμου, τῆς οἰκογενείας τῆ ζωῆ, εἶναι τρομερὰ ἔνοχος ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ ἄξιος αἰώνιας τιμωρίας καὶ καταδίκης.

Γι' αὐτὸ δὲν συγχωρεῖται μὲ κανένα τρόπο ἡ διάλυσι γιὰ τὸ ἀσυμβίβαστο τῶν χαρακτήρων ἢ γιὰ ἄλλες ἀσύστατες καὶ γελοῖες πραγματικὰ δικαιολογίες. Γι' αὐτὸ καταδικάζονται ὅλες οἱ ὑπερβολικὲς ἀπαιτήσεις τῆς γυναίκας κι' ὁ ἐγωῖσμός τοῦ ἀνδρα. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς οἱ ἰδιοτροπίες καὶ μικροαδυναμίες, πού δημιουργοῦν γκρίνια, ἀσυμφωνία, ψυχικὸ χωρισμό, εἶναι μειωτικὲς τόσο γιὰ τὸν ἄνδρα ὅσο καὶ γιὰ τὴ γυναῖκα.

Ὅλα αὐτὰ συμβαίνουν ἀποκλειστικά, γιατί λείπει ὁ εἰρηνοποιός, ἡ πηγὴ τῆς ἀγάπης, ὁ Χριστός.

Χωρὶς Χριστόν, χωρὶς πίστι, δίχως συνειδητὴ χριστιανικὴ ζωὴ, ἡ οἰκογένεια εἶναι ἐπόμενο νὰ προχωρήσῃ στὴ φυτοζωία, στὸ μαρασμό, στὴν ἀποσύνθεσι. Παρὰ ταῦτα δὲν ἔχουν καμμιὰ σχέσι μὲ τὴ μοναδική, καὶ ἀπὸ τὸν Κύριο ἐπιτρεπομένη, αἰτία διαζεύξεως (Ματθ. ε', 32), τὴ μοιχεία δηλαδή, ὅπως μὲ μιὰ φωνὴ καὶ οἱ θεϊότατοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες τονίζουν· «γάμος, μοιχεία ἢ θανάτῳ μόνον διαλύεται».

Ἡ ἀνήθικη ἀτμόσφαιρα, τὸ ρεῦμα τοῦ ἀμαρτωλοῦ βίου, ἡ ἀνηθικότητα εἶναι ἐκείνη πού συντελεῖ στὸ νὰ πληθαίνωνται κάθε μέρα τὰ διαζύγια καὶ νὰ καταστρέφουν ἀνεπανόρθωτα τὴ ζωὴ. Στὴν Ἀθήνα, σύμφωνα μὲ μιὰ στατιστικὴ, 500 οἰκογένειες ξεθεμελιώνονται κάθε μῆνα. Δηλαδή ἡ οἰκογένεια κατήντησε

τὸν τελευταῖο καιρὸ «ξενοδοχεῖον», πού ὅποιος θέλει, κι' ὅποια-δήποτε ὥρα, μπαίνει καὶ βγαίνει. Κι' ἔχομε πολλὰ θλιβερὰ παραδείγματα, πού ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς δυὸ γονεῖς ἐγκατέλειψαν οἰκτρὰ τὴν οἰκογένεια, τὰ παιδιὰ τους, ἐδημιούργησαν ἐρωτικές σχέσεις, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ συμπήξουν δευτέρη—παράνομη—οἰκογένεια καὶ νόθα παιδιὰ, κι' ἔτσι διασαλεύεται ἡ ἠθική τάξις καὶ ἡ πτωχεία, ἡ δυστυχία, ἡ κακομοιριά κι' ἡ ἐξαθλίωσι κατατυραννοῦν τόσες καὶ τόσες θλιβερὲς ὑπάρξεις!

Τὸ διαζύγιο ἀνοίγει τὸν τάφο τῆς οἰκογένειας. Δυστυχοῦν οἱ γονεῖς, ἀλλὰ δυστυχοῦν ἰδιαίτερα τὰ παιδιὰ. Ὁ ἄνδρας, ἀντὶ νᾶναι ἕνας τιμημένος νοικοκύρης, βγαίνει χιλιοτραυματισμένος στὸν ἀνδρισμὸ του, στερημένος ἀπὸ κῦρος πατρικό, δίχως καμμιὰ ἀξιοπρέπεια οἰκογενειάρχου. Ἡ πίκρα κι' ἡ ἀπογοήτεσι τοῦ ἀφαιροῦν κάθε χαρὰ στὴ ζωὴ. Ἡ γυναῖκα πάλι καταντᾶ μιὰ κουρελιασμένη ὑπαρξι, μιὰ νευροπαθῆς κι' ἀρρωστημένη ψυχικά, ἕνα πλάσμα δυστυχισμένο, πού δὲν ἀπήλαυσε τὸ φίλτρο καὶ τῆς μητρότητος τὶς ἱκανοποιήσεις. Καὶ πνίγει τοὺς θρήνους καὶ τοὺς στεναγμοὺς τῆς σ' ἕνα βωβὸ μαρτύριο. Ἀλλὰ καὶ τὰ παιδιὰ τ' ἀφίνει ἐκτεθειμένα στὸν ἀνεμοστρόβιλο τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Τὰ ἐγκαταλείπει στὸν κατηφορικό δρόμο τῆς ἀμαρτίας. Κι' ἔτσι αὐτὰ εἶναι τὰ πιὸ ἀξιοθρήνητα θύματα τῆς τραγικῆς διαλύσεως τῆς οἰκογένειας.

Ἴδου οἱ σοβαρώτεροι λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους εἶναι ἀρρωστη βαρεῖα ἡ σύγχρονη οἰκογένεια.

Ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ θεραπευθῆ. Πρέπει ὅπωςδήποτε ν' ἀνυψωθῆ καὶ νὰ φθάσῃ σ' ἐκεῖνο τὸ ὕψος, πού τὴν ἔταξε καὶ τὴν θέλει ὁ θεῖος Δημιουργός. Καὶ πρέπει νὰ προσέξωμε πάρα πολύ. Καὶ νὰ σπουδάσωμε τὸ θέμα ἀπ' τὴ γένεσί του, ὥστε νὰ λάβωμε τὰ μέτρα πού ἀπαραίτητα χρειάζονται.

Β'. ΠΡΟ·Υ·ΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Μὲ τὸ γάμο ἀρχίζει μιὰ καινούργια ζωὴ, ἡ πιὸ χαρούμενη κι' εὐτυχισμένη, ἀλλὰ κι' ἡ πιὸ δυστυχισμένη, ἂν ἐπιδειχθῆ ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἐπιπολαιότητα. Ἡ οἰκογένεια ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ γερὰ θεμέλια. Ποιὰ ὅμως εἶναι αὐτὰ ;

α) Πίστις—εὐσέβεια εἶναι ὁ πρῶτος ὀγκόλιθος. Ὅχι ὅμως πίστις στὸ Θεὸ ἀόριστα, χωρὶς βάθος καὶ ἔκτασι, ἐπιπόλαια, μποροῦμε νὰ ποῦμε. Οὔτε καὶ χλιαρὴ εὐσέβεια, πού θὰ ἐκδηλώνεται μ' ἕνα τυπικὸ ἐκκλησιασμὸ—κι' αὐτὸ δυὸ ἢ τρεῖς φορὲς τὸ χρόνο—καὶ μὲ προσέλευσι στ' Ἀχραντα Μυστή-

ρια τὸ ἴδιο ἢ καὶ ἀραιότερα, χωρὶς καμμιὰ ψυχικὴ προετοιμασία. Τέτοιες ἐκδηλώσεις, ξηρὲς καὶ ἄγονες, δείχνουν πὼς δὲν ὑπάρχει συναίσθησι τῆς ἀξίας τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεως καὶ ἀπορρίπτονται, χωρὶς συζήτησι.

Στὸ νέο καὶ στὴ νέα χρειάζεται πίστις ζωντανή, συνειδητή, ὀλοφώτεινη. Στὸν Θεὸν καὶ στὴ θεία Του Πρόνοια εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἐπαποθέτουν τὶς ἐλπίδες τους, τοὺς πόθους τους, ὅλα τὰ προβλήματα τους. Ἀπ' τὴν πίστι θ' ἀντλοῦν σύνεσι, σοφία, φωτισμό, ὥστε νὰ μὴ ἀστοχήσουν κατὰ τὴν ἐκλογή ὃ ἓνας τοῦ ἄλλου. Κι' αὐτὴ θὰ τοὺς δίνη πάντα ἐσωτερικὴ—ψυχικὴ ὁμορφιά. Θὰ μορφώνη χαρακτῆρα ἠθικό, ἐνάρετο, ἐξαιρετικό. Θὰ τοὺς ἀναδεικνύη χριστιανικὲς προσωπικότητες, μὲ ἐφόδια καὶ διαφέροντα πνευματικά, μὲ ἀνωτερότητα αἰσθημάτων, καλλιεργημένη σκέψι, συνειδησι καθαρή.

Σύνδεσμος μὲ τὸ Χριστὸ ἀδιάρρηκτος θὰ ὑπάρχη. Καὶ τακτικὴ μὲ τὴν Ἐκκλησίαν Του ἐπαφή κι' ἐπικοινωνία θὰ τοὺς κἀνη νὰ μετέχουν ὅλων τῶν ἁγιαστικῶν τῆς μυσταγωγῶν. Καὶ νὰ πλουτίζονται σ' εὐσέβεια, ἀρετὴ, καλωσύνη, ἀγιότητα.

Νέοι καὶ νέες, πού προχωροῦν στὸ γάμο χωρὶς πίστι καὶ εὐσέβεια, κτίζουν ἐπάνω στὴν ἄμμο τὴν οἰκογένειάν τους. Γι' αὐτὸ καὶ στὴν πρώτη θύελλα ξεθεμελιώνεται, καὶ μεταβάλλεται σ' ἐρείπια καὶ φρικτὰ συντρίμια !

β) Ἡ Ὑγεία. Τονίζεται μ' ἔμφασι ἀπὸ πολλοῦς, πὼς ἡ ὑγεία ἀποτελεῖ κᾶτι τὸ πρωταρχικὸ γύρω στὰ προσόντα τῶν δύο νέων. Ἄλλ' ὅταν κανεὶς ἔχη πηγαία εὐσέβεια καὶ πίστι καὶ διακρίνεται γιὰ τὴν ἐνάρετη ζωὴ του, διατηρεῖ ἀναμφισβήτητα ἀνέπαφο τὸν ἑαυτὸν του ἀπ' τὶς ὀλέθριες νεανικὲς παρεκτροπὲς καὶ εἶναι ψυχικὰ ὑγιής, κατὰ πάντα. Τὶς περισσότερες δὲ φορὲς ἀποδεικνύεται πὼς νέοι ψυχικὰ ὑγιεῖς, δίχως ἔλκη καὶ ρύπους, εἶναι καὶ σωματικὰ ὑγιέστατοι. Ἐπομένως ἱκανοὶ γιὰ νὰ δημιουργήσουν μιὰ καλὴ οἰκογένεια.

Μερικοὶ διανοούμενοι ζητοῦν ν' ἀπαγορευθῇ μὲ εἰδικὸ νόμο ὁ σχηματισμὸς οἰκογένειας σὲ κείνους πού δὲν ἔχουν ἢ ἔχασαν τὴ σωματικὴ καὶ διανοητικὴ τους ὑγείαν, καὶ ἀπειλοῦν, μὲ τὶς ἐπικίνδυνες—σὰν μεταδοτικὲς—καὶ βαρεῖες ἀρρώστειες τους ν' αὐξήσουν τὰ δεινὰ καὶ νὰ ζημιώσουν τὰ κοινωνικὸ σύνολο. Γι' αὐτὸ, φρονοῦν, πὼς ἡ θέσπισις ἐνὸς προγαμιαίου πιστοποιητικοῦ ὑγείας, πού θὰ ἐκδίδεται ὕστερα ἀπὸ προσωπικὴ ἰατρικὴ ἐξέτασι, θάναϊ πρᾶξις ὑψηλοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Δὲν νομίζω πὼς στεροῦνται ἐρείσματος οἱ ἀπόψεις αὐτές. Γιατί, ἀναγνωρίζεται ἀπ' ὅλους γενικά, πὼς ἡ σύμπηξι μιᾶς οἰκογένειας πρέπει νὰ γίνεται ἀπὸ στοιχεῖα—ἄτομα ὑγιᾶ, ἀφοῦ ἡ ἀδιαφορία σ' αὐτὸ τὸ βαρυσήμαντο σημεῖο συνεπάγεται τόσα καὶ τόσα οἰκογενειακά, κοινωνικά καὶ ἔθνικα ἀκόμη κακά.

Ἀναφέρεται πὼς ἓνας Ἀμερικανὸς ἐρευνητὴς μὲ ὀνόματα καὶ ἀριθμοὺς ἀπέδειξε, ὅτι ἀπὸ ἓνα καὶ μόνον ἔκφυλο ἢ ἄρρωστο ψυχοσωματικὰ ἄνθρωπο, σὲ διάστημα 75 ἐτῶν, προέκυψε μιὰ τεράστια γενεαλογικὴ κληματαριά, ἀπὸ 1200 ἀπογόνους ἐκφυλοῦς, ἀνισορρόπους, ἀλκοολικοὺς ἀκολάστους, ποὺ ἀπέβησαν μᾶστιγες τῆς κοινωνίας καὶ γιὰ τοὺς ὁποίους τὸ ἀμερικανικὸ κράτος ἐδαπάνησε σὲ ἔξοδα φυλακίσεως ἢ νοσηλείας ἓνα ἑκατομμῦριο 250 χιλ. δολλάρια.

Ἄλλ' ἂν ἐπιβάλλεται, γιὰ τὸ καλὸν τῆς κοινωνίας καὶ τὴν εὐτυχία τῆς οἰκογένειας, ἡ προφύλαξι τῆς πολύτιμης ὑγείας, ἀπ' τὶς διαφορὲς ἐπικτήτες—κυρίως—τρομερὲς καὶ καταστροφικὲς ἀρρώστειες, πολὺ περισσότερο εἶναι χρήσιμο καὶ ἀπαραίτητο νὰ καταβάλλεται ἀκατάπαυστα ἰδιαίτερη φροντίδα γιὰ τὴν διατήρησι τῆς ψυχικῆς προπαντὸς ὑγείας, ποὺ αὐτὴ θ' ἀντιδράσῃ ἀποτελεσματικὰ κατὰ τῆς ἀσωτίας, τῶν διαστροφῶν, τῆς διασαλεύσεως τῶν σωματικῶν δυνάμεων. Καὶ αὐτὴ θὰ συντελέσῃ στὸ νὰ παραμείνῃ ἄθικτος ὁ ἀνεκτίμητος θησαυρὸς τοῦ νέου καὶ τῆς νέας.

γ) Ἡ ἀ γ ν ὀ τ η ς ἀποτελεῖ ἓνα σπουδαιότατο θεμέλιο τῆς οἰκογένειας.

Ὡ ! Πόση προσοχὴ καὶ τί ἡρωϊσμός χρειάζεται γιὰ τὴν διαφύλαξί της ! Ὁ P. Claudel εἶπε πὼς : «ἡ νεότητα δὲν εἶναι πλασμένη γιὰ τὴ διασκέδασι· εἶναι πλασμένη γιὰ τὸν ἡρωϊσμό». Κ' εἶναι ἀληθινὰ ἡρωϊσμός νὰ διατηρήσῃ ὁ νέος κι' ἡ νέα ἀκηλίδωτη τὴν ἠθικὴν του ἀκεραιότητα. Ὁ νέος «ἀγνίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος (ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς) ἀγνός ἐστι» (Α' Ἰωάν. γ', 3). Ἡ νέα πάλι ἔχει γιὰ σύνθημα τὸ «φύλαξε τὸ θησαυρὸ σου». Γιατί ἔχει ὑπ' ὄψιν τῆς τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου Παύλου τὴν ἐντολή, πὼς ὀφείλουν ὅλες οἱ νέες νὰ διατηρηθοῦν «σώφρονες, ἀγνές» (Τίτ. β', 5).

Πόση εὐθύνη κι' ἐνοχὴ ἔχουν οἱ γονεῖς, ποὺ σπρώχνουν τὴν κόρη τους νὰ συνάψῃ ἄνομες σχέσεις, γιὰ ναῦρη σύζυγο ! Ἄλλὰ μὲ τέτοιες ἀτιμίες, ὅταν εὐρίσκουν τοὺς νέους, στὰ κέντρα, στὸ χορὸ, στὸν περίπατο, στὴν ἐκδρομὴ, δηλαδὴ—μὲ μιὰ λέξι—«στὸ δρόμο» καὶ συνάπτουν παράνομες σχέσεις, ποὺ τίς

νομιμοποιούν στο τέλος με τὸ γάμο, εἶναι δυνατὸν νὰ εὐδοκίμησουν, σὰν οἰκογένεια ;

Ἡ νέα εἶναι ἐξ ἴσου ὑπεύθυνη γιὰ τὴ ζωὴ της καὶ τὴν ἠθικὴ ἀκεραιότητά της. Ὅφειλε γι' αὐτὸ νὰ προφυλαχθῆ με κάθε τρόπο, γιὰ νὰ μὴν τὴ βεβηλώσῃ. Ἡ παροιμία τοῦ λαοῦ φανερώνει τὴν ἀνυπέβλητη ἀξία τῆς «τιμῆς». «Ἡ τιμὴ, τιμὴ δὲν ἔχει καὶ χαρᾶς τὴν ποὺ τὴν ἔχει». Ἄν χάσῃ τὸν πολυτίμο τῆς θησαυρό, ἔχασε τὸ πᾶν. Δὲν πρόκειται ποτὲ πιά νὰ τὸν ξαναποκτήσῃ.

Λοιπόν, ποσοχὴ. Κίνδυνος—θάνατος ! Προφύλαξι, με μάτια δεκατέσσερα. Συνέπεια καὶ εἰλικρίνεια. Σεβασμὸ στὴν «τιμὴ». Συναισθήσι τῶν ὑποχρεώσεών της.

Ἀκόμη καὶ στὴν περίοδο τῆς μνηστείας, τοῦ ἀρραβῶνα, χρειάζεται ἰδιαίτερη ρηπροσοχὴ. Ἄγνη ἀναστροφή. Ὅχι ἀβαρίες ἠθικῆς, ποὺ μολύνουν τὴ μνηστεία καὶ φυσικὰ με κανένα τρόπο δὲν ἐπιτρέπονται. Ἄγνοι νέοι στεφανώνονται γιὰ ἐπιβράβευσι τῆς ἀγνότητός τους. Ἄν ὅμως δὲν διαφυλαχθῆ αὐτὴ ἄσπιλη καὶ ἀμόλυντη, καὶ γιὰ ὅποιοδήποτε λόγο διαλυθῆ ὁ ἀρραβῶνας—πρᾶγμα ποὺ πάρα πολλές φορές γίνεται σήμερα—«τί θὰ εἶναι ἡ κόρη»—ἔρωτᾷ πολὺ σωστὰ κάποιος συγγραφέας—«χῆρα ἢ παρθένος ;»

Μὲ τὸν ἀρραβῶνα δὲν ἄρχισε ἡ ἔγγαμη ζωὴ, ὅπως κακῶς νομίζουν μερικοί. Βαθύτερος εἶναι ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς περιόδου. Δοκιμάζονται οἱ δύο νέοι, ἂν συμφωνοῦν στὴ ψυχικὴ ἀρμονία, στὶς βασικὲς τοῦ γάμου ἀρχές, στὶς διαθέσεις, στὸ χαρακτήρα. Δηλαδὴ μελετοῦν σοβαρὰ τὸ σοβαρώτατο γεγονός, ποὺ θὰ τοὺς συμβῆ σὲ λίγο. Πλὴν ὅμως κι' ἀπ' ἐδῶ γίνεται σήμερα παρέκκλισις. Γιατί, ἐπιμελῶς κρύβει ὁ ἓνας τὴν κακὴ ὄψι τοῦ χαρακτήρα του ἀπ' τὸν ἄλλο. Παρουσιάζουν συνηθέστερα μιὰ πλαστή κι' ἐπιφανειακὴ εὐγένεια—καλωσύνη. Τοὺς διακρίνει μιὰ ὑποκρισία. Καὶ καταστρέφεται τὸ πᾶν με τὴ συγκάλυψι τῆς ἀλήθειας ! Κι' ἔτσι, ὅπως ἔχει σήμερα τοῦλάχιστο τὸ πρᾶγμα, ἡ μνηστεία δὲν πρέπει καθόλου νὰ παρατείνεται, γιατί κατόπιν ἀποτελεῖ τραγικὴ εἰρωνεία κατὰ τὴ στέψι !

Ὁ χριστιανὸς νέος κι' ἡ χριστιανὴ νέα δείχνουν καθ' ὅλα ἀντίδρασι τοῦ ρωμαλαίου ὀργανισμοῦ τους σὲ ποταπότητες. Διεξάγουν συστηματικὸ ἀγῶνα γιὰ τὴν περιφρούρησι τῆς ἀγνότητός τους. Ἐχουν λεπτὴ συμπεριφορὰ, ἀξιοπρεπῆ γνωριμία. Στὶς σχέσεις τους ἐπικρατεῖ ἀλληλοσεβασμὸς.

Ὅλες αὐτὲς οἱ ἔξοχες ἠθικῆς ἀρχές, τὰ πνευματικὰ προ-

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ “ΕΥΕΡΓΕΤΙΝΟ,” ”Η “ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΗΘΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ,”

Δέν μπορεί ὁ καθένας νά κάνη τὸν πνευματικὸ καθο-
δηγητὴ καὶ διδάσκαλο, ἀλλὰ μονάχα αὐτὸς ποὺ τὸν εὐ-
λόγησε ὁ Θεὸς καὶ τὰ ἔργα του εἶναι σύμφωνα πάντα
μὲ τὰ λόγια του.

Τοῦ Γρηγορίου Διαλόγου

Ἐνας Πατρίκιος, ποὺ τὸν ἔλεγαν Βανέντιο, εἶχε πρὸς τὰ μέρη
τῆς Ἀνατολῆς ἓνα μεγάλο ἀγρόκτημα. Καὶ κάποιος ἀπὸ τοὺς
κολλήγους του ἀπόκτησε ἓνα παιδί, ποὺ τ' ὄνομά του ἦτανε
Ὀνοράτος, καὶ ποὺ, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κι' ἀπὸ μωρόπαιδο ἀκόμη,
ἀφωσιώθηκε στὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ καὶ καταγινόντανε διαρκῶς
μὲ νηστεῖες καὶ μὲ προσευχές.

Ἐπρόκοψε λοιπὸν ἐξαιρετικὰ κι' ἀξιοθαύμαστα. Κι' ὁ κύριός
του ὁ Βανέντιος τοῦ χάρισε τὴν ἐλευθερία του. Κι' αὐτὸς τότε
διάλεξε μιὰ τοποθεσία, ποὺ τὴν ἔλεγαν Φρούδια, κι' ἔκτισε ἐκεῖ
ἓνα Μοναστήρι γιὰ διακόσιους ἀδελφούς, κι' ἐγένηκεν Ἡγούμε-
νός των.

Κάποτε λοιπὸν ἀπὸ τὸ βουνό, ποὺ σὲ μιὰ του πλαγιά ἦτανε
κτισμένο τὸ Μοναστήρι, κόπηκεν ἓνας βράχος μεγάλος, ποὺ ἄρ-

σόντα, ἀναδεικνύουν, τιμοῦν, προβάλλουν καὶ ἐπιβάλλουν
εὐγενεῖς καὶ τιμίους ἀγωνιστές, νέους καὶ νέες, ποὺ λαβαίνουν
ἐπάξια, κατὰ τὴν ὥρα τοῦ γάμου, τὸ στεφάνι τῆς τιμῆς καὶ
ἠμποροῦν νὰ δώσουν οἰκογενειακὴ εὐτυχία, χαρὰ καὶ ἀρμονία
συζυγικὴ. Τάλλα, ποὺ πολλοὶ τὰ θεωροῦν σπουδαιότερα, ἢ
μόρφωσι δηλαδὴ, ἢ ὑψηλὴ κοινωνικὴ θέσι, ἢ εὐφυΐα, ὁ ὑλικὸς
πλοῦτος, ἢ ἐξωτερικὴ ὁμορφιά, ἢ ἀνθηρότητα τοῦ σώματος,
ποὺ τὸ παρουσιάζει σὰν καλλονή, τὸ οἰκογενειακὸ ὄνομα, δὲν
ἔχουν τὴ δύναμι νὰ προσφέρουν καμμιά ἀληθινὴ χαρὰ καὶ
οἰκογενειακὴ εὐτυχία. Γιατί, ἀπλούστατα, εἶναι πολὺ—πολὺ
πρόσκαιρα καὶ εὐθραστα, γρήγορα περνοῦν καὶ φθείρονται.
Ἐνῶ ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ὠραιότητα, τὸ ψυχικὸ κάλλος,
εἶναι ἀγήραστα καὶ ἀφθαρτα, γι' αὐτὸ καὶ ἀνώτερα καὶ πολὺ-
τιμα στοιχεῖα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ μας.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

χισε νὰ κυλᾷ πρὸς τὰ κάτω καὶ πού φθάνοντας ὡς τὸ Μοναστήρι θὰ τὸ ρήμαζε συθέμελο καὶ θὰ σκότωνε τοὺς ἀδελφούς. Βλέποντας λοιπὸν τὸ φοβερὸ αὐτὸν κίνδυνον ὁ Ἅγιος, ἐπικαλέσθηκε πολλές φορές τ' ὄνομα τοῦ Χριστοῦ· κι' ἀπλώνοντας τὸ χέρι του, ἔκαμε τὸν τύπο τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Κι' ἀμέσως ὁ βράχος σταμάτησε μεσοβουνίς. Κι' ὡς σήμερα ἀκόμη τὸν βλέπει κανένας νὰ στέκεται ψηλοκρεμαστός καὶ νᾶναι ἀκίνητος, ὅπως ἐκείνη τὴν στιγμήν πού τὸν πρόσταξεν ὁ Ἅγιος νὰ σταθῆ.

Πέτρος : Σ' ἐρωτῶ, Πατέρα μου, ὁ σπουδαῖος αὐτὸς ἄνθρωπος, πού ἐγένηκεν ὁ δάσκαλος κι' ὁδηγὸς τόσων μαθητῶν, ποιὸν εἶχε προτῆτερα δάσκαλό του ;

Γρηγόριος : Δὲν ἔχω ἀκούσει, πὼς εἶχε γίνει μαθητῆς κανεὸς. Νὰ ξέρης, πὼς τὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος δὲν ἀποκτιένται μὲ τίς σπουδές, οὔτε καὶ στεφανώνουνε τὸ κεφάλι ὁποιουδήποτε· τὰποκτᾷ ὅμως κανεὶς μὲ τίς καλές συναστροφές καὶ μὲ τὴν ὑπομονή. Γιατὶ ἓνας πού δὲν ἔμαθε πρῶτα νᾶναι ὁ ἴδιος ὑπάκουος καὶ πειθαρχικός, δὲν μπορεῖ νὰ κυβερνᾷ τοὺς ἄλλους, οὔτε καὶ νὰ τοὺς συνηθίζῃ στὴν ὑπακοή, πού ὁ ἴδιος δὲν τὴν ξέρει. Ὑπάρχουνε ὅμως κάποιοι ἄνθρωποι πού εἶναι αὐτομάθητοι. Καὶ τὴν μόρφωσή τους δὲν τὴν ἐπήρανε ἀπὸ δασκάλους, οὔτε κι' ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη· ἀλλὰ δάσκαλός τους εἶναι ἡ συνειδησή τους καὶ ἡ ψυχικὴ τους διάθεση· κι' αὕτη εἶναι πού τοὺς κάνει νὰ φαίνωνται σοφοί. Κι' αὐτὸ συμβαίνει στοὺς τέλειους ἀνθρώπους, πού ἔχουνε καλλιεργήσει τὸν ἑσωτερικό τους κόσμον. Καὶ κανεὶς δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ ταπεινώσῃ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς. Καὶ εἶναι χρέος νὰ προσέχῃ κανεὶς πολὺ, μήπως νομίζοντας πὼς εἶναι φωτισμένος καὶ πὼς ἔχει μέσα του τὸ ἅγιον Πνεῦμα, γενῆ δάσκαλος πλάνης. Ἐνας νοῦς πού τὸν φωτίζει τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ φαίνεται ἀπὸ σημάδια χεροπιαστὰ κι' ὀλοφάνερα· κι' αὐτὰ εἶναι ἡ ἀγωνιστικὴ του δύναμη καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη του. Κι' ἂν αὐτὰ τὰ δυὸ μαζί ὑπάρχουνε σ' ἓνα νοῦ, φανερώνουν ξάστερα τὴν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἐπί μαθαίνομε ἀπὸ τὴν ἁγία Γραφή, πὼς κι' ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς δὲν ἀπόκτησε ποτέ του δάσκαλο. Μὰ κι' αὐτὸς ὁ Χριστός, πού εἶναι αὐτούσια ἡ ἀλήθεια, μὲ τὸ παράδειγμά του καὶ μὲ τὴν ζωντανὴ παρουσία ἐδίδασκε τοὺς μαθητῆς του, φωτίζοντας τὴν συνειδησή τους, κι' ἀφήνοντάς τους ἑσωτερικὰ ἐλεύθερους. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο κι' ὁ Μωϋσῆς ἐδιδάχθηκε τίς δέκα ἐντολές μέσα στὴν ἔρημο, πού τὸν ὠδήγησε κάποιος Ἄγγελος, χωρὶς νᾶχη κανέναν ἄνθρωπο καθοδηγητῆ

του. Κι' αὐτὰ ἔμεῖς ὅλοι πού ἡ δύναμή μας εἶναι λιγοστή καὶ περιωρισμένη πρέπει νὰ τὰ σεβώμαστε καὶ νὰ μὴν πιστεύωμε πὼς μποροῦμε νὰ τὰ μιμηθοῦμε κι' ἔμεῖς.

Τέτοιος στάθηκε κι' ὁ ὄσιος Πατέρας μας Βενέδικτος, πού ἔλαμπε σὰν τ' αὐγινὸ ἄστρο ἐπάνω στὴ γῆ μας. Αὐτός, ὅταν ἀκόμα ἦταν ἔφηβος, λογιάζοντας σὰν ξερόχορτα τὶς χαρὲς τοῦ κόσμου τὸν ἀπαρνήθηκε. Καὶ πιάνοντας τὴν ἔρημο, βρῆκε μιὰ σπηλιά σ' ἓνα τόπο, πού οἱ ντόπιοι τὸν ὠνοματίζανε Λάκκωμα κι' ἔμεινε σ' ὅλη του τὴ ζωὴ μέσα σ' αὐτή, ἀσκητεύοντας καὶ νοιώθοντας τὴν ψυχὴ του νὰ γεμίζει ἀπὸ τὸ πνεῦμα κι' ἀπὸ τὴν χαρὰ τοῦ Θεοῦ. Κι' ἔτσι καλλιεργώντας σὰν κῆπο τὴν καρδιά του ἀπόδωκε πλουσιώτατους καρπούς σ' ὄσους ἐτρέχανε κοντὰ του, γιὰ νὰ οἰκοδομηθοῦνε πνευματικά. Γιατὶ δὲν ἦτανε βολετὸ νὰ μένη τὸ φῶς του κρυμμένο πολὺν καιρὸ κάτω ἀπὸ τὸ μόδι τῆς ἀποξεχασιάς καὶ τῆς ἀδιαφορίας. Ἀλλὰ ἡ θεία πρόνοια τ' ἀνέβασεν ἐπάνω στὸ λύχνο, γιὰ νὰ μεταδίνη καὶ σ' ἄλλους τὸ φῶς του καὶ τὴ λάμψη του.

Τὸν καιρὸ λοιπὸν πού ἔμενε μέσα στὸ σπήλαιο, κι' ὁ κόσμος καταπλημμύρισε ἀπὸ τὶς ἀστραπὲς τῶν ἀρετῶν του κι' ἀπὸ τὰ μεγάλα του θαύματα, τρέχανε κοντὰ του πολλοὶ καὶ τοῦ ζητήσανε νὰ γίνουνε ὑποτακτικοὶ του. Κι' αὐτὸς τότε τοὺς ἐδέχθηκε κι' ἐσύστησε, μὲ τὴν δύναμη τοῦ Χριστοῦ δώδεκα Μοναστήρια πού σὲ καθένα τοὺς ἐγκατέστησε δώδεκα Μοναχοὺς, κι' ἐκράτησε καὶ λιγοστοὺς κοντὰ του. Τέτοιοι στάθηκαν κι' οἱ κορυφαῖοι Πατέρες, ὁ Μεγάλος Ἀντώνιος κι' ὁ Μεγάλος Εὐθύμιος. Κι' ὅλοι τοὺς αὐτοὶ δὲν εἶχανε ἄλλο δάσκαλο, παρὰ τὸν ἅγιο Θεὸ καὶ τὴν συνειδήσή τους, κι' ἔγιναν φωστῆρες τῆς Οἰκουμένης, ὅπως ἦτανε κι' ὁ ὄσιος Ἀπολλῶς καὶ οἱ στυλίτες Συμεὼν καὶ Δανιὴλ καὶ Ἀλύπιος.....

**Λόγια στὸ Γεροντικό, γιὰ τὸ ὅτι ἡ σοφία εἶναι ἀχρηστὴ
χωρὶς ἔργα ἀγαθὰ.**

Ὁ Ἀββᾶς Ποιμένας εἶπε, πὼς μονάχα ἐκεῖνος πού ἔχει πίστην ἀληθινὴ καὶ ζωὴν ἀφεγάδιαστη μπορεῖ νὰ διδάσκῃ τὸν ἄλλο. Γιατὶ εἶναι ἀστεῖο, νὰ προσπαθοῦμε νὰ κτίσωμε τὸ σπίτι κάποιου ἄλλου, ἐνῶ τὸ δικό μας εἶναι ρημαγμένο. Κι' ἄλλη μιὰ φορὰ πάλιν εἶπε, πὼς ἓνας ἄνθρωπος πού διδάσκει καὶ δὲν κάνει ὁ ἴδιος αὐτὰ πού διδάσκει μοιάζει μὲ κάποια νερομάννα πού θέλει νὰ ποτίσῃ καὶ νὰ καθαρίσῃ τοὺς ἄλλους, ἐνῶ εἶναι γεμάτη ἀπὸ βουρκο, ἀπὸ ἀκαθαρσίες κι' ἀπὸ κάθε λογῆς βρωμιά. Κάποτε πάλιν πῆγε καὶ τὸν βρῆκεν ὁ Ἀββᾶς Σερίνος, ἔχοντας μαζί του

καὶ τὸν μαθητὴ τοῦ Ἰσαάκ, καὶ τοῦ εἶπε —«Τί νὰ κάμω καὶ πῶς νὰ φερθῶ στὸν Ἰσαάκ αὐτόν, ποὺ εἶναι καλὸς καὶ ποὺ μὲ τόση προθυμία κάνει πάντα του, ὅτι τοῦ λέω; Κι'ὁ Ἀββᾶς Ποιμένας τ' ἀπάντησε:

—« Ἄν θέλῃς νὰ τοῦ φανῆς ὠφέλιμος πολὺ, νὰ μὴν ἀρκίεσαι μονάχα στὰ λόγια, παρὰ νὰ τὸν διδάσκῃς μὲ πράξεις καὶ μ' ἔργα τὴν ἀρετὴ. Γιατὶ αὐτὸς ποῦχει τὸν νοῦ του δοσμένο στὰ λόγια, μένει ἀργὸς καὶ δὲν κάνει ἔργα. Αὐτὰ ὅμως ποὺ διδάσκει κανεὶς μὲ τὰ ἔργα του καὶ μὲ τὸ παράδειγμά του, μένουνε γιὰ πάντα. Καὶ σοφὸς πραγματικὰ εἶναι, ὄχι αὐτὸς ποὺ διδάσκει μὲ λόγια, ἀλλὰ ἐκεῖνος ποὺ παιδαγωγεῖ μὲ ἔργα...

Ἐνας Γέροντας εἶπε : —« Αὐτὸς ποὺ ἔχει πολλὰ λόγια εἶναι στεῖρος ὅμως ἀπὸ ἔργα, μοιάζει μ' ἕνα δένδρο ποὺ ἔχει φύλλα πολλὰ, δὲν ἔχει ὅμως καρπὸ. Κι' ὅπως στὸ καρπερὸ δένδρο εἶναι καὶ τὰ φύλλα του ζωηρὰ καὶ πράσινα, ἔτσι γίνεται καὶ μὲ τὴν ψυχὴ ποὺ στολιζέται μὲ ἔργα ἀγαθὰ. Καὶ τὰ λόγια τῆς τότες εἶναι ταιριαστὰ καὶ φρόνιμα».

Κάποιος ἄλλος Γέροντας ἔλεγε : —« Ἄν δῆς κάποιον ποὺ ἔχει πέσει μέσα σ' ἕνα λάκκο, ἀπλωσέ του τὸ ραβδί σου καὶ προσπάθησε νὰ τὸν τραβήξῃς ἔξω. Ἄν δὲν μπορέσῃς ὅμως νὰ τὸ κατορθώσῃς, τότε παράτησέ τον καὶ τὸ ραβδί σου κι' ἀποτραβήξου, ἀλλοιώτικα κινδυνεύεις νὰ πᾶς κι' ἐσύ χαμένος μαζί του. Γιατὶ ἂν τοῦ δώσῃς τὸ χέρι σου καὶ δὲν μπορέσῃς νὰ τὸν σύρῃς ἔξω, μπορεῖ νὰ σὲ τραβήξῃ αὐτὸς μέσα στὸ λάκκο ποῦχει πέσει, καὶ θὰ πάτε τότε καὶ οἱ δύο σας χαμένοι. Κι' αὐτὰ τᾶλεγε γιὰ κείνους ποὺ προσπαθοῦνε νὰ βοηθήσουνε κάποιον ὑπέμετρα καὶ χωρὶς λόγια »...

Ἐνας ἄλλος πάλιν ἔλεγε : —« Τίποτα δὲν εἶναι φτωχότερο ἀπὸ τὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ θέλει νὰ φιλοσοφῇ γιὰ πνευματικὰ ζητήματα καὶ γιὰ τὸ Θεό, ἐνῶ εἶναι ξεστρατισμένο ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ ὅποιος θέλει νὰ διδάσκῃ, εἴτε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν εἴτε μέσα ἀπὸ τὸ κελλί του, πρῶτιστο χρέος ἔχει νὰ ἐφαρμόζῃ πρῶτος αὐτὸς ἐκεῖνα ποὺ διδάσκει στοὺς ἄλλους— «Τὸν κοπιῶντα γεωργόν, δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν»...

Ὁ Ἀββᾶς Ὀρσίσιος εἶπε : —Ἐνα τοῦβλο καὶ μιὰ πλιθιά, ἂν τὴν βάλῃς γιὰ θεμέλιο δίπλα σ' ἕνα ποτάμι, δὲν θὰ βαστάξῃ οὔτε μιὰ μέρα, ἂν εἶναι ἄψητη κι' ὠμῆ. Ἄν ὅμως εἶναι ξεροψημένη καὶ στέρεη, τότε βαστᾷ. Ἐτσι μοιάζει κι' ὁ ἄνθρωπος ποὺ σκέπτεται σαρκικὰ κι' ἔχει κοσμικὸ φρόνημα: καὶ δὲν πυρώνεται, ὅπως ὁ Ἰωσήφ, ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ. Ὅταν θὰ πάρῃ κάποιον

ἀξίωμα, δὲν μπορεῖ ν' ἀντισταθῆ ἰστοὺς πειρασμοὺς καὶ παραλύει. Καὶ εἶναι πολλοί, πάρα πολλοὶ οἱ πειρασμοί, σὰν μᾶς λάχη ν' ἀποκτήσωμε δύναμη καὶ νὰ κυβερνοῦμε ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ζυγιάζη κανεὶς καλὰ τὴ δύναμή του καὶ τὰ μέτρα του, κι' ἀνάλογα ν' ἀποφεύγη τὸ βᾶρος τῆς ἐξουσίας...

Ὁ Ἀββᾶς Πέτρος ρώτησε τὸν Ἀββᾶ Ἡσαΐα — Τί σημαίνει, Ἀββᾶ μου, «δοῦλος τοῦ Θεοῦ;» Καὶ ὁ Γέροντας τ' ἀποκρίθηκεν: — Ὅσον καιρὸν εἶναι κάποιος ἀνθρώπος δοῦλος ἐνὸς ὁποιοῦδήποτε πάθους, δὲν μπορεῖ νὰ λογιάζεται «δοῦλος τοῦ Θεοῦ»· γιατί εἶναι αἰχμάλωτος καὶ σκλάβος τοῦ πάθους ποῦ τὸν κυριεύει. Κι' οὔτε μπορεῖ νὰ διδάξη κάποιον ποῦ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸ ἴδιο πάθος, ἐφ' ὅσον βρίσκεται κι' ὁ ἴδιος στὴν κατοχὴ του. Γιατὶ εἶναι ντροπὴ του νὰ κάνη τὸ δάσκαλο σ' ἓνα πρᾶγμα καὶ νὰ ζητᾷ νὰ ἐλευθερώσῃ κάποιον ἀπὸ ἓνα πάθος, ποῦ ὁ ἴδιος εἶναι σκλάβος του. Ἡ καὶ νὰ προσεύχεται στὸ Θεὸ γιὰ τρίτους, ἐνῶ πρέπει νὰ δέεται γιὰ τὸν ἑαυτὸ του...

Κάποιος Γέροντας εἶπε, πῶς αὐτὸς ποῦ θέλει νὰ κάνη τὸ δάσκαλο στοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ σωθοῦν, πρέπει πρῶτα αὐτὸς νὰναὶ βέβαιος πῶς θὰ σωθῆ. Γιατί, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ βάζη κανεὶς στὴ Θεοστρατιὰ τοὺς ἄλλους, ὅταν ὁ ἴδιος ἔχει ξεστρατίσει ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ; Κι' ἓνας ἀνθρώπος ποῦ τὸν πνίγει καὶ τὸν σέρνει ἀλυσσοδετον ὁ δαίμονας τῆς φιλαργυρίας, πῶς μπορεῖ νὰ διδάξη τοὺς ἄλλους νὰναὶ ἐλεήμονες; Κι' αὐτὸς ποῦ καταγίνεται μὲ τοῦ κόσμου τὶς πραγματίες καὶ μὲ τὸ πάρε-δῶσε, ἀπὸ τὸ πρῶτὶ ὡς τὸ βράδυ, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ διδάσκῃ τοὺς ἄλλους γιὰ τὰ μελλοντικὰ ἀγαθὰ. Εἶναι φυσικὸ αὐτοὶ ποῦ τὸν ἀκοῦνε, νὰ προσέχουνε περισσότερο στὰ ἔργα του παρὰ στὰ λόγια του, καὶ νὰ κάνουνε κι' αὐτοὶ αὐτὰ ποῦ βλέπουνε νὰ κάνη ὁ δάσκαλός τους...

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδ. ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιοῦτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

Πνευματικές ἐμβαθύνσεις

Η ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΖΩΗ

Μακάριοι οἱ πενθοῦντες

Πρέπει νὰ περνᾶμε ὅλο μας τὸν βίο μέσα στὴ συντριβή. Αὐτὸ εἶναι τὸ παράδειγμα, ποῦ μᾶς δίνουν οἱ Ἅγιοι τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας τους δὲν ἀφοροῦν μονάχα τῇ συνειδητῇ παραβίασι τῆς τάδε ἢ τῆς δεῖνα ἐντολῆς. Κλαίνε καὶ πενθοῦν γιὰτὶ οἱ ἴδιοι κι' ἄλλοι μαζί τους, μὴ ἔχοντας χρησιμοποίησει μὲ πληρότητα τὴ θεία χάρι, δὲν ἔφθασαν σ' ἐκεῖνο τὸν βαθμὸ τελειότητος, ποῦ ὁ Θεὸς περίμενε. Ἔτσι ἡ συντριβὴ τους δὲν εἶναι μονάχα μιὰ ὕπαρξις, ἀλλὰ ἓνα ἀδιάκοπο αἶσθημα, ποῦ τὸ ἀποδίνει ἡ λέξις πένθος.

Αὐτὴ ἡ ὁλόενα μεγαλύτερη συντριβὴ ἐκείνου, ποῦ «λοῦει καθ' ἐκάστην νύκτα τὴν κλίνην αὐτοῦ» (Ψαλμ. στ' 7), αὐτὴ ἡ ταπεινωσύνη, ποῦ ὀδηγεῖ τὸν Παῦλο νὰ ὁμολογήσῃ μὲ κάθε εἰλικρίνεια, ὕστερα ἀπὸ ἀπερίγραπτη προσφορὰ ἔργου χάριν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, «οὐκ εἰμι ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ. ιε' 9), αὐτὴ ἡ σύνεσις, ποῦ δὲν ἐπιτρέπει τὴ σκέψι ὅτι ἡ μετάνοια εἶναι ζήτημα μονάχα τῶν ἀρχαρίων, αὐτὴ ἡ πεποίθησις κι' αὐτὸ τὸ αἶσθημα δὲν ἔχουν τίποτε τὸ κοινὸ μὲ τὴ νοσηρὴ ἀγωνία ὅσων ἀναμασοῦν στὴ μνήμη τους καὶ ξαναλογαριάζουν τὰ ἀμαρτήματά τους, γιὰ νὰ βεβαιωθοῦν ἂν τὰ ἔχουν καλὰ ἐξομολογηθῆ. Ἡ μετάνοια εἶναι μιὰ εἴσοδος στὴ θλίψι τῶν Παθῶν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἡ αὐγὴ τῆς Ἀναστάσεως μεταμορφώνει ἤδη τὴ νύχτα.

«Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται» (Ματθ. ε' 4). Μονάχα ἡ θλίψις, ποῦ γίνεται ἓνα μὲ τὴ θλίψι τοῦ Χριστοῦ, μονάχα ἡ θλίψις ποῦ εἶναι θλίψις χάριν τοῦ Χριστοῦ, βρῖσκει τὴν ἄνωθεν παρηγορία. «Ἡ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται. Ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται» (Β' Κορ. ζ' 10). Ὁ κατὰ Θεὸν λυπούμενος ἐξαγνίζει καὶ φυλάει τὴν καρδιά του ἀπὸ τὶς ματαιότητες τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ εἶναι ἀνοιχτὴ στὴν παρηγορία, ποῦ ὁ Θεὸς δίνει στοὺς ταπεινοὺς καὶ στοὺς καθαρὸς κατὰ τὴν καρδιά. Ἡ κατὰ Θεὸν λύπη καρποφορεῖ τὴ χαρὰ, πρὸς τὴν ὁποία ὁ Κύριος προτρέπει τοὺς δικούς του καὶ ποῦ τὴν ὑποσχέθηκε σὰν δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ κατὰ Θεὸν λύπη εἶναι τὸ «κολλύριον», ποῦ θεραπεύει τὴν τύφλωσι (Ἄποκ. γ' 19). Εἶναι τὸ σωτήριον μέσο, ποῦ καθαρίζει τὴ συνείδησι καὶ τὴν ἀπελευθερώνει ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν. Εἶναι τὸ ἐχέγγυον γιὰ τὴν ἀποτροπὴ ἄλλης πτώσεως στὴν ἁμαρτία.

Ὁ Θεὸς ἀπευθύνεται στὴν καρδιά.

Ὁ Θεὸς ἀπευθύνεται στὴν καρδιά κι' ὄχι στὸ λογικόν.

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ὑπογραμμίζει συχνά, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν κутτάζει τόσο τὶς ἐξωτερικὰς ἐνέργειαι, τὴν προσευχὴν τῶν χειλέων καὶ τὶς θυσίαι, ὅσο τὴν καρδιά, δηλαδὴ τὰ ἀληθινὰ αἰσθήματα ἀγάπης, ὑπακοῆς, μετανοίας. Ὁ Θεὸς δὲν παραπονεῖται τόσο γιὰ τὶς κακὰς ἐνέργειαι τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅσο γιὰ τὴν «παχυνθεῖσαν καρδίαν τους», γιὰ τὰ μοιχὰ αἰσθημάτων τους καὶ γιὰ τὶς ἀχρειωμέναις τάσεσιν τους (Ἦσ. στ' 10, κθ' 13. Πρβλ. Μάρκ. στ' 52, η' 17, ιστ' 14, Ἰω. ιβ' 40). Ἡ κορυφὴ τῶν μεγάλων μεσσιανικῶν ὑποσχέσεων εἶναι, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ καθάρισι τὸν λαὸν του ἀπὸ τὶς ἁμαρτίαι, θὰ τοῦ δώσῃ «καινούργια καρδιά», θὰ τοῦ βάλῃ στὴν καρδιά τὸν φόβον του καὶ τὴν ἀγάπην του : «Ἀκούσατέ μου, οἱ εἰδότες κρίσιν, λαὸς μου, οὗ ὁ νόμος μου ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν» (Ἦσ. να' 7). «Καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω ἐν ὑμῖν καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκίνην» (Ἰεζεκ. λστ' 26). Δὲν θέλει ὁ Κύριος τὸ ξέσχισμα τῶν ἐνδυμάτων, ἀλλὰ ἐκεῖνον τῆς καρδιάς : «Καὶ διαρρήξατε τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ μὴ τὰ ἱμάτια ὑμῶν» (Ἰωήλ β' 13).

Συνεχίζοντας τὴν διδασκαλίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης κι' ἐρχόμενος σὲ ὀξεῖαν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν ἐντελῶς συμμόρφωσιν μὲ τὸν νόμον, ποῦ χαρακτήριζε τοὺς Φαρισαίους, ὁ Χριστὸς ὑπογραμμίζει δυνατὰ τὴν σπουδαιότητα τῆς καρδιάς, ἰδίως στὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλία (Ματθ. ε' κ. ἐξ.). Δὲν εἶναι ἀποκλειστικὰ ἢ πρᾶξις, ἀλλὰ ἐπίσης οἱ σκέψεις κι' οἱ ἐπιθυμίαι, τὰ ἐσωτερικὰ αἰσθημάτων ὅ,τι προσβάλλει τὸν Θεόν.

Ὁ Χριστὸς, ὅπως κι' ὁ προφήτης (Ἦσ. κθ' 13), ἀποδοκιμάζει τὴν λατρείαν μὲ τὰ χεῖλη, χωρὶς τὴν συμμετοχὴν τῆς καρδιάς : «Ἐγγίξει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδιά αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ» (Ματθ. ιε' 8).

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος λέγει στὸν Σίμωναν τὸν μάγον, σὰν

τὴν πιό βαρεῖα κατηγορία : « Ἡ καρδιά σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ » (Πράξ. η' 21).

Ὁ Στέφανος χαρακτηρίζει τοὺς Ἰουδαίους σὰν « ἀπεριτομη-
τους τῆ καρδιά » (Πράξ. ζ' 51), γιὰ νὰ δείξη τὴν ἀπιστία τους,
τὴν ἀντίστασί τους στὸ "Ἄγιο Πνεῦμα.

"Ὅπως ὁ Στέφανος, ἔτσι κι' ὁ Παῦλος ἀπαιτεῖ, ἀντὶ τῆς
ἐξωτερικῆς περιτομῆς, τὴν περιτομὴ τῆς καρδιάς (Ρωμ. β'
29). Ἀγαθὴ συνείδησις καὶ καρδιά εἶναι γι' αὐτὸν δυὸ ὄψεις
μιάς πραγματικότητος (Α' Τιμ. α' 5). Ὁ Χριστὸς μέσα μας,
αὐτὸ εἶναι τὸ ἀληθινὸ θεμέλιο τῶν καινούργιων μας αἰσθη-
μάτων.

Ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία

Ἡ ἀνθρώπινη ἐλευθερία εἶναι γεγονός μαρτυρούμενο ἀπὸ
τὸ ἀτομικὸ καὶ τὸ κοινωνικὸ αἶσθημα. Ἀλλὰ ἡ βαθεῖα φύσις
αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας καὶ τὸ ὑπέρτατο μυστήριό της μονάχα
χάρις στὸν Χριστὸ μᾶς ἔγιναν γνωστά. Ἀφωμοιωμένη, μὲ τὴ
θεῖα χάρι, στὴ θεῖα ἐλευθερία, ἡ ἀνθρώπινη ἐλευθερία μας εἶναι,
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐλευθερία τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ ἡ
ἐλευθερία εἶναι μιὰ δωρεὰ καὶ τὴν ἐπιτυγχάνουμε μονάχα χάρι
στὴν ἐλεύθερη ὑπακοή τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ
σταυροῦ.

Ταπεινοφροσύνη καὶ ὑπερηφάνεια

Οἱ βαθμοὶ τῆς ταπεινοφροσύνης ἀνιστοιχοῦν στοὺς βαθμοὺς
τῆς ἀγάπης, ὅπως οἱ βαθμοὶ τῆς ὑπερηφανείας ἀντιστοιχοῦν
στὴν ψευδῆ ἀγάπη, ποὺ εἶναι ἡ φιλαυτία.

Οἱ ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ

Γιὰ τὸν ἀληθινὸ χριστιανό, οἱ ἐντολὲς δὲν εἶναι ἀπρόσωπες
δυνάμεις, ποὺ παρεντίθενται ἀνάμεσα στὸν Θεὸ καὶ τὴν ψυχὴ.
Εἶναι λόγια ζωντανά, ποὺ ὁ Χριστὸς μᾶς ἀπευθύνει, οἱ πάντα
νέες ἐκκλήσεις τῆς χάριτός του.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ B. Häring, Das Gesetz Christi)

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αἰδεσιμ. Κουσουρήν Κων/νον, Μαυρολιθέρια, Δερβένιον Κορινθίας. Σᾶς ἀπηγήσαμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς τὴν 24—3—64, ἐπὶ τοῦ συνταξιοδοτικῶν θέματος.—Αἰδεσιμ. Παπαηλιοῦ Νικέ-
 λαον, Ἐηρόκαμπος—Ἄλλα Ἠλείας. Σᾶς ἀπηγήσαμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπι-
 στολῆς τὴν 24—3—64.—Αἰδεσιμ. Ἀλμπάνην Κων/νον, Καλ-
 λιόπην Ἀθήνων. Διὰ τὸ βιβλίον ποῦ μᾶς γράφετε ἀπευθυνθῆτε εἰς τὸ Βιβλιο-
 πωλεῖον «Ζωή», ὁδὸς Καρύτση 14, Τ. 124 Ἀθήνας.—Αἰδεσιμ. Φαρ-
 σάρην Ἰωάννην, Μαρμαρέταν Κρήτης. Ἐνεγράφητε καὶ ἀποστέλ-
 λομεν εἰς ὑμᾶς τακτικῶς τὰ φύλλα ἀπὸ 1—1—64. Ἀποστέλλομεν εἰς ὑμᾶς
 ὡσαύτως καὶ τεύχη τοῦ 1963. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς σας ἐπληροφόρηθημεν τὸ
 πρῶτον περὶ τῆς ἐφημερίας σας, καθ' ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἐκ τῶν κατὰ καιροῦς
 ἀποστέλλομένων καταστάσεων μεταβολῶν καὶ νέων ἐγγραφῶν τῶν Ἐφη-
 μερίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως σας ἀναφέρεσθε.—Αἰδεσιμ. Πανό-
 πουλον Πέτρον, Παλαιόκαστρον, Ἄγ. Γεωργίου, Φθιώτιδος. Ἐγέν-
 νετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεθυσίν σας.—Αἰδεσιμ. Μπαρμπάγιάν-
 νην Παναγ., Τρίκορφον Δωρίδος. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεθυσίν
 σας.—Αἰδεσιμ. Βλαχόδημον Εὐθύμιον, Πολυώνιον Μεσο-
 χώρας Τρικιάλων. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις εἰς τὴν διεθυσίν σας. Εὐχαρι-
 στοῦμεν.—Αἰδεσιμ. Θεοδωρίδην Ἰωάννην, Γρεβενά. Σᾶς
 ἐνεγράψαμεν ἐκ νέου καὶ ἀποστέλλομεν ὑμῖν τὰ ἀπὸ 1—2—64 κ.έ. τεύχη.—
 Αἰδεσιμ. Χρ. Παναγιώτου, Ὁρθοβούνιον-Τρικιάλων. Ἐνεγρά-
 φητε καὶ ἀποστέλλομεν εἰς ὑμᾶς τὰ ἀπὸ 1—1—63 τεύχη τοῦ Ἐφημερίου.
 Ἐντεῦθεν θὰ τὸ λαμβάνητε τακτικῶς.—Αἰδεσιμ. Κωστόπουλον
 Γεώργιον, Σκιαδαν Πατρῶν. Ζητηθέντα τεύχη ἐστάλησαν.—Αἰδεσιμ.
 Δουβλίεκαν Εὐαγγ., Νεσχῶριον Δομοκοῦ. Ἐνεγράφητε καὶ ἀπε-
 στείλαμεν εἰς ὑμᾶς τὰ ἀπὸ 1—1—64 κυκλοφορήσαντα τεύχη. Ὁσαύτως καὶ
 εἰς τὸν Ἰεὸν Νάον.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἄρχιμ. Χρυσστόμου Δεληγιαννοπούλου, Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Βαίων.
 «Τίς ἐστὶν οὗτος.»—Ἀπὸ τοῦς λόγους τοῦ ἱεροῦ Χρυσστόμου. Ἡ Μεγάλῃ
 Ἑβδομάδα. Ἀπὸδ. Ἄμμωνᾶ.—Ἄρχιμ. Εὐθύμ. Ἐλευθεριάδου. Ἐκ τῆς ὑ-
 μνολογίας. Λόγος ἐκκλησιαστικὸς εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρου.—Βασ. Ἠλιά-
 δη, Ἐνῶ ἀποκλιεῖται ὁ λίθος τοῦ θείου Τάφου. Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου προ-
 ετοιμασία τῆς ψυχῆς διὰ νὰ δεχθῇ τὸ μεγάλο θαῦμα τῆς ἀπολυτρώσεως.—
 Θ. Σπεράντσα, Ἡ Κλείσοβα.—Φωτίου Κόντογλου, Τί εἶνε ἡ Ὁρθοδοξία
 καὶ τί εἶνε ὁ Παπισμός.—Ἄρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα, ἱεροκήρυκος Ἱ.
 Μητροπόλεως Χαλκίδος, Γεργεσηνοί.—Ἄρχιμ. Προκσπ. Παπαθεοδώρου,
 Πλειότερον καὶ καθαρώτερον φῶς στὴν νεολαίαν μας.—Φιλθέου Ἀδολασχί-
 ας) Μέρος τέταρτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τοῦς «Ἀριθμοῦς» ὑπὸ
 Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως.—Ἀπὸδ. Θεοδόση Σπεράντσα.—Ἄρχιμ.
 Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Οἰκογένεια.
 —Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Ἐδεργενίδον» ἢ «Συναγωγὴ ἡθικῶν διδασκαλιῶν».
 Ἀπὸδ. Ἀνθίμου Θεολογίτη.—Βασ. Μουστάκη. Πνευματικὲς ἐμβα-
 θύσεις. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή.—Ἄλληλογραφία.

Τύποις : Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα — ΤΣΙΡΩΝΗ — Τηλ. 533.805

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἱασιωνίδου 22, Σούρμενα